

KOÇ TOPLULUĞU KORONAVİRÜSE KARŞI
TOPYEKÛN SAVAŞIYOR

#İYİLEŞECEĞİZ

Bizden Haberler'in değerli okuyucuları,

Yılın ilk çeyreğinden itibaren hayatımıza giren koronavirüsün etkilerinin kolay kolay geçmeyeceği ve pek çok konuda paradigmanın virüsten öncesi ve sonrası olmak üzere değişeceği anlaşıyor. Yeni iş yapış şekilleri, iletişim biçimleri, yaşam alışkanlıkları ortaya çıkacak. Daha iyi bir gelecek için yeni fikirlere ve öncü adımlara her zamankinden daha fazla ihtiyacımız olduğu apaçık ortada... Bu nedenle geçmişten aldığı güç ile yüzünü geleceğe dönmüş bir Topluluk olarak, geriye dönüp 94 yıllık geçmişimize bakınca, geleceğe ilişkin sorumluluğumuzu omuzlarımızda daha fazla hissediyoruz. Çünkü bu vizyon bize değişen dünyaya ayak uydurma sürecinde liderlik ve öncülük etme misyonunu da yüklüyor. Bu misyonun bir devamı olarak beş yıl önce "Dönüşüme hazır mıyız?" demiş ve Topluluğumuzu geleceğe daha iyi hazırlayabilmek ve çağın gerektirdiği hızı yakalayabilmek için "kültürel dönüşüm"ü başlatmıştık. Bugün geldiğimiz noktada hem geçmişten aldığımız güçle hem de daima geleceğe bakmanın bize kazandırdığı yeteneklerle bu zor günlerden daha da kuvvetlenerek çıkacağımıza inancım tam...

Dönüşümü merkeze alan yaklaşımımız, ekonomik ve toplumsal dinamiklerdeki değişimi hızlı ve isabetli şekilde analiz etmemizi ve bunlara uygun aksiyon almamızı kolaylaştırıyor. Fabrikalarımızın küresel salgın sonrası bize gurur veren çalışmaları bunun en somut göstergeleri oldu. Otomotiv üretim bantlarımızdan siperli maske, tulum ve entübasyon kabinleri; beyaz eşya fabrikamızdan ventilatörler çıkıyor. Yönetim Kurulu Başkanımız Ömer M. Koç'un da belirttiği gibi, "Salgının ortaya çıktığı ilk günden itibaren gerek Koç Holding'de oluşturduğumuz kriz masasında aldığımız kararlar, gerekse şirketlerimizin 'Biz ne yapabiliriz?' yaklaşımıyla attığı adımlar, ülkemizin salgınla mücadelesinde Topluluğumuzu adeta bir sembol hâline getirdi." Koronavirüsle mücadele günlerinde ülkemizin ve toplumumuzun iyileşmesine destek vermek üzere attığımız bu adımlar dünyada da yankı buldu. Dünya Ekonomik Forumu tarafından küresel ölçekte salgınla mücadelede iyi örneklerin altını çizmek için yapılan açıklamada, koronavirüsün hızlı yayılımının dünyanın dört bir yanında toplumları ve iş dünyasını derinden etkilediğine dikkat çekilirken, Türkiye'nin en büyük şirketler Topluluğu olarak bizim koronavirüs ile mücadele etmek için kaynaklarımızı seferber ettiğimiz vurgulandı. Bu şekilde örnek gösterilmek, Topluluğumuz bünyesinde büyük emek sarf eden tüm çalışma arkadaşlarımıza büyük bir gurur yaşattı.

İçinden geçtiğimiz zor günlerde kalplerimiz Amerikan Hastanesi ve Koç Üniversitesi Hastanesi'nde, dinlenme ve evlerine gitme fırsatı bulamadan, hayat kurtarma azmiyle ve büyük bir özveriyle görev yapan sağlık neferlerimiz için çarptı. Doktorundan hemşiresine, hasta bakıcısından acil servis görevlisine kadar her biriyle gurur duyuyoruz; iyi ki varlar. Bu dönemde hastanelerde neler yaşandığını daha iyi anlayabilmek için VKV Sağlık Kuruluşları CEO'su Dr. Erhan Bulutcu ile Amerikan Hastanesi ve Koç Üniversitesi Hastanesi'nde görev alan doktor ve hemşirelerimizle yaptığımız röportajları ilerleyen sayfalarımızda okuyabilirsiniz. Hastanelerde salgına karşı savaş verilirken, bilim insanları da hastalığın yayılımını önlemede, tanı ve tedavisinde akıllı çözümler üzerinde çalışıyor. Rahmi Koç Bilim Madalyası alan iki değerli bilim insanı Prof. Dr. Aydoğan Özcan ve Prof. Dr. Metin Sitti'nin salgında akıllı teknolojilerden nasıl yararlanabileceğimiz hakkındaki yazılarını da yeni sayımızda bulabilirsiniz. Bütün bunların yanı sıra uzmanlar, akademisyenler, düşünce liderleri bu sıralar "geleceğin dünyası"nın nasıl şekilleneceği üzerine yoğun tartışmalar yürütüyor. "Salgın sonrasında 'yeni normal' nasıl olacak?" yazısı ise bu açıklamaları içeriyor.

Bu yıl 23 Nisan'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kuruluşunun 100. yılını kutladık. 23 Nisan 1920'den yaklaşık bir yıl önce 19 Mayıs 1919'da Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk Samsun'a ayak basarak Kurtuluş Savaşı'nın fitilini ateşlemişti. Bağımsızlığa giden yolda ilk adımımızı attığımız bu önemli günün vesilesiyle de 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nızı kutluyorum. Her mayıs aynı zamanda "Anneler Günü" demektir. Bu günü de en içten dileklerle kutlar; içinde bulunduğumuz Ramazan ayının hepimize sağlık, huzur, birlik ve beraberlik getirmesini dilerim.

Sevgi ve saygılarımla,

Levent Çakıroğlu

BU

11

VİZYON

COVID-19 seferberliği, üretimde dönüşümü getirdi

Sağlığa yatırım virüsle savaşta güç verdi

NELER OLDU?

Koç'ta koronavirüse karşı el birliği

3

SA-

YI-

YAŞAM

19 Mayıs'tan 23 Nisan'a, yeni bir ulusun doğuşu

51

DA

YAKIN PLAN

Akıllı teknolojiler virüse karşı

Salgın sonrasında "yeni normal" nasıl olacak?

40

İmtiyaz Sahibi Koç Holding A.Ş. adına Levent Çakıroğlu (Sahibi) Genel Yayın Yönetmeni Oya Ünlü Kızıl Sorumlu Yönetmen Şeniz Akan
Yayın Koordinatörü Tuğçe Kutlu Serintürk Yayın Kurulu Mustafa Kemal Çolak, M. Dumrul Sabuncuoğlu, Nihal Kız
Yayınlar Direktörü M. Dumrul Sabuncuoğlu Direktör Nihal Kız, Neslihan Böle Arslan Editörler Berna San, Biray Anıl Birer, Yasemin Balaban, Arzu Erdoğan, Özlem Kapar Bayburs, Mine Akverdi Denктаş Tasarım ve Uygulama Overteam, Nurcan Baş, Engin Kuru
Fotoğraf Editörü Hüseyin Serdar Öngen

Overteam Bilgi Teknolojileri İletişim ve Reklamcılık Ltd. Şti. 19 Mayıs Mahallesi Veteriner Hilmi Sokak Hilmi Palas Apt. No:4 K:1 D:4 34363 Şişli, İstanbul T: 0212 252 74 25 overteam.com
Baskı ve Cilt (Matbaa) İRM Dijital Matbaa A.Ş. Şerifali Mahallesi Şehit Sokak No:49 Ümraniye, İstanbul T: 0216 466 74 98 Yayın Türü Yaygın Yerel Süreli Yayın Süresi / Dili Aylık / Türkçe

BU DERGİDEKİ
YAZI VE GÖRSELLER
KAYNAK BELİRTİLEREK
KULLANILABİLİR.

KOÇ'TA KORONAVİRÜSE KARŞI EL BİRLİĞİ

KOÇ TOPLULUĞU, ÜLKEMİZİN İYİLEŞMESİ İÇİN ATTIĞI ADIMLARI HIZ KESMEDEN SÜRDÜRÜYOR. BU AMAÇLA ÖRNEK UYGULAMALAR HAYATA GEÇİRMESİNİN YANI SIRA CUMHURBAŞKANLIĞI TARAFINDAN BAŞLATILAN MİLLİ DAYANIŞMA KAMPANYASI'NA ŞİRKETLERİNDEN AYGAZ, OPET, TÜPRAŞ VE YAPI KREDİ'NİN DESTEĞİYLE 20 MİLYON TL BAĞIŞLADI. TOPLULUĞUN KORONAVİRÜS SEFERBERLİĞİ, DÜNYA EKONOMİ FORUMU TARAFINDAN DA ÖVGÜYLE KARŞILANDI. İŞTE ÖNE ÇIKAN ÇALIŞMALARDAN BAZILARI...

Arçelik-Beko

Sağlık sektörünün koronavirüs salgını ile birlikte en önemli ihtiyacı haline gelen solunum cihazı için harekete geçen Arçelik, Aselsan ve Baykar firması ile birlikte Biosys'in geliştirdiği mekanik ventilatörün prototipini iki haftada tamamlayarak dört haftada seri üretime hazır hale getirdi. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı öncülüğünde Sağlık Bakanlığı'nın liderliğinde, Biosys start-up firması tarafından geliştirilen yerli solunum cihazından nisan ayı sonuna kadar 500 adet üreterek hastanelere teslim etti. Bu hızlı dönüşümün öyküsünü ilerleyen sayfalarımızda daha ayrıntılı bir şekilde okuyabilirsiniz. Bunun yanı sıra İstanbul'dan başlayarak Türkiye genelinde 200'ün üzerinde hastaneye tazelenme destek köşesi kuran Arçelik, bu bölümlerde sağlık personellerinin ihtiyaçları için toplam 3 milyon 500 bin TL değerinde çay, kahve, tost, çamaşır makinesi, fırın ve kurutucu gibi ürünler bağışladı.

Ek olarak "Önce Büyükler" kampanyası düzenleyerek servis ve montaj hizmetlerinde 65 yaş üstü müşterilerine öncelik tanıyan Arçelik, isteyenlere yanlarına gitmeden önce market alışverişlerini de yaparak yardımcı oldu. Ayrıca üretim, dağıtım ve montaj çalışmalarının hijyen koşulları çerçevesinde gerçekleştirmeye özen göstererek, yetkili servislerinde eldiven ve maske takıyor, küçük ev aletlerinin ozonlayıp streçleyerek tüketiciye teslim ediyor ve yeni ürün alımlarında ürünleri hijyen kurallarına uygun şekilde monte ediyor. Bunun yanı sıra Türkiye genelinde

WEF'in dünyadaki kurum ve kuruluşların koronavirüsle mücadelede yaptığı çalışmaları ele aldığı yazısında, Türkiye'den Koç Topluluğu örnek olarak gösterildi.

bir süredir devam eden aile hekimlerine özel indirim kampanyasını haziran sonuna kadar sürdürmeye karar verdi.

Koronavirüs sürecinde ortaya çıkan "yeni normal" kavramı üzerinde duran Arçelik, bu süreçte olumlu etki yaratmanın yollarının aranacağı "Hack the Normal" Online Hackathon'u da hayata geçirmeyi hedefliyor.

Arçelik gibi Beko da yetkili servislerinde müşterilerine maske ve eldivenle satış hizmeti veriyor. Küçük ev aletleri alımında ürünleri hijyen kurallarına uygun şekilde monte eden yetkili servisler, "Koronavirüs Riskine Karşı 14 Kural" broşürlerini

gittikleri her eve bırakarak toplumda farkındalık ve bilinç yaratmaya oldukça önem veriyorlar. Beko, 444 0 888 numaralı çağrı merkezini arayan tüketicilerin garanti kapsamındaki küçük ev aletleri ve süpürgeleri için evlere servis hizmetini de ücretsiz sunmaya devam ediyor. Sadece ülkemizde değil sınırlarımızın ötesindeki sağlık çalışanlarına da destek veren Beko, "The Best Team in the World" girişimi kapsamında Tayland ve Vietnam'daki hastanelere de çamaşır makinesi ve küçük ev aletleri desteği sağladı, İtalya'daki doktorlar ve sağlık çalışanlarına öncelik tanıyarak ürün değiştirme hizmeti sundu.

NELER OLDU?

Aygaz

Geçtiğimiz ay Milli Dayanışma Kampanyası'na 2 milyon lira bağışlayan Aygaz, örnek uygulamalara devam ediyor. Tüp bayileriyle 65 yaş üstü müşterilerinin ihtiyaçlarını evlerine götürən Aygaz, abonelere yedek tüp alımlarında ödeme kolaylığı sağlamak amacıyla Yapı Kredi Bankası ile kredi kartı ile yapılan taksitli ödemelerde yardımcı oldu, online siparişlerde eve teslimat bedelini kaldırarak her zaman tüketicinin yanında olduğunu gösterdi. Pürsu ise Türkiye genelinde 20'den fazla devlet hastanesine 2 milyon şişe su ulaştırarak bu zorlu süreçte sağlık çalışanlarının mücadelesinin yanında yer aldı. Aygaz, bu zorlu dönemde hizmet vermeyi sürdüren çalışanlarına ise bir reklam filmiyle teşekkür etti.

Bilkom

Şirket bu süreçte takipçilerine sağlık ve form durumlarını izleyebilecekleri Fitbit uygulamasını sunarken, sosyal mesafeyi korumanın ve evde kalmanın önemine dikkat çeken post'lar paylaşarak farkındalık sağlamaya katkıda bulunuyor.

Divan Grubu

Virüsle mücadelede gecesini gündüzüne katan sağlık çalışanlarına bir destek de Divan Grubu'ndan geldi. Divan İstanbul, Divan İstanbul City ve Divan Suites İstanbul G-Plus otellerini koronavirüsle mücadelede emek veren sağlık çalışanlarına açarak herkesin gönlünü kazanan Divan Grubu "Bu olağanüstü zor günlerin neferi olan sağlık çalışanlarımızın yanındayız ve onlara minnettarız" açıklaması yaptı. Divan Otelleri'nde konaklayan sağlık çalışanlarına şimdi de Divan Taşdelen Üretim Tesisi'ndeki üretim ekipleri üç öğün kumanyalar hazırlıyor.

Bunun yanında Divan Otelleri, ön ödemeli rezervasyonlar da dahil olmak üzere tüm bireysel rezervasyonların ücretsiz değişiklik veya iptal hakkını yıl sonuna kadar uzatarak her zaman

misafirlerinin yanında olduğunu altını çizdi. Müşterilerini geçici bir süre ağırlayamayacak olan Divan Pastaneleri ve Divan Restoranları ise verilecek siparişler için evlere servis yapmaya devam ediyor.

Ford Otosan

Ford Otosan bünyesindeki tüm üretim ve ürün geliştirme yetkinliklerini kullanarak, fabrikalarda sağlık sisteminin ihtiyaçlarını karşılamak için ekipman üretmeye devam ediyor. Şirket bu kapsamda 30 bin adet siperli maske, 10 bin adet tulum ve hastanelerden alınan geribildirimler ışığında, daha rahat ve kolay bir kullanım sunan aerosol box'tan 1000 adet üretti. Yeniden kullanılabilen ve temizlenebilen

Eldeki malzemelerden kolay üretilebilecek bir ventilatör tasarlayan Ford Otosan, manuel suni solunum cihazını otomatik hale getiren bu ventilatörü seri üretime hazırlıyor.

filtresiyle virüslere karşı yüzde 99.9 oranında koruyuculuk sağlayan bir maske tasarımı yapan Ford Otosan performans gerektiren işlerde dahi rahat kullanım sunan bu maskeyi seri üretime hazır hale getirdi. Bununla birlikte hastanelerdeki mevcut mekanik ventilatörlerin yeterli olmamasına karşı, kısa süreli kullanım için eldeki malzemelerden kolay üretilebilecek bir ventilatör tasarladı. Ford Otosan, manuel suni solunum cihazını otomatik hale getiren bu ventilatörün de seri üretime hazırlanıyor. Bu hızlı dönüşümün öyküsünü de ilerleyen sayfalarımızda ayrıntılı şekilde okuyabilirsiniz. Bunun yanı sıra ambulans üretimi için çalışmalara da devam eden şirket, Opet Fuchs iş birliğiyle Sağlık Bakanlığı'nın kullandığı tüm Ford

ambulanslara ücretsiz servis vermeye başladı. Ayrıca, öncelik sağlık çalışanları ve 65 yaş üzeri kişilerde olmak üzere tüm müşterilerin servis ve bakım ihtiyaçları için araçların evden alınma ve eve bırakılma hizmetini de devreye soktu. WEF Global Lighthouse Network üyesi olarak günlük Koronavirüs eylem toplantılarına katılım gösteren Ford Otosan, siperli maske, entübasyon kabini ve önlüklerle ilgili üretim datalarını paylaşıyor.

Bu zorlu dönemde her zaman olduğu gibi kaliteli ve kesintisiz hizmet vermeye devam eden Ford Türkiye, bayilerinde temel temas noktaları olan satış ve servis süreçlerinde temizlik ve dezenfekte çalışmalarını hayata geçirdi. Ayrıca showroom'larını ve servis araçlarını düzenli olarak, test araçlarını ise kullanım öncesi ve sonrası dezenfekte ederek temizlik kurallarına büyük titizlik gösteriyor.

Tüm bayileriyle devreye aldığı önlemlerle en steril ve en güvenli hizmeti vermek için çalışmaya devam eden Ford Trucks ise, UND ile birlikte nisan ayında salgın etkilerinin görüldüğü Habur sınır kapısından geçen tüm ağır ticari araç şoförlerine hijyen kitlerini teslim etti.

Inventram

İhtiyacı olan kurumlara teslim edilmesi için üç adet entübasyon kabini üreten Inventram bu malzemeleri İstanbul İl Sağlık Müdürlüğüne teslim etti.

KoçAilem

Koçlulara özel ayrıcalık platformu KoçAilem üzerinden, pandemi dönemine özel olarak, hem temel ihtiyaçlara hem de motivasyonel ihtiyaçlara uygun faydalar sunulmaya başlandı. Mobil internet hediyesi, temizlik ve gıda malzemelerinde özel indirim, ev elektroniğinde güçlü indirimler, Anneler Günü online alışveriş ayrıcalıkları, uzaktan eğitim ve çalışmaya destek amaçlı ilgili ürün kategorilerinde özel ayrıcalıklar, YKY yayınlarından kitap hediyesi, meditasyon ve sağlıklı yaşam

NELER OLDU?

uygulamaları gibi üyeliklerin ücretsiz verilmesi, Instagram'dan çocuklar için düzenli canlı yayın etkinlikleri gibi pek çok ayrıcalık sunuldu. KoçAilem aracılığıyla talep eden Topluluk çalışanlarının anne, baba ve kardeşlerine yaptırabildikleri ve Medical Park Hastaneleri'nde geçerli tamamlayıcı sağlık sigortası "Ailem Güvende" ürününün de koronavirüs kapsaması ve 80 yaş üstünde de sigorta poliçesi alınması sağlandı. Salgın dönemine özel ihtiyaçlar gözetilerek oluşturulan tüm bu faydalar, Koçlular tarafından 100 binden fazla kez kullanıldı. Bununla birlikte, 23 Nisan'da Youtube üzerinden canlı yayın ile tüm Türkiye'ye açık olan KoçAilem Online Çocuk Şenliği gerçekleştirildi. Şenlik kapsamında, mini konser, illüzyon gösterileri, atölye çalışmaları, minik Koçluların hayallerindeki mesleklerle ilgili soru-cevap sohbetleri gibi pek çok online etkinlik hayata geçirildi. Ayrıca KoçAilem, Türk Eğitim Vakfı tarafından oluşturulan "Korona Kahramanlarına Vefa Burs Fonu"nda biriken kaynağa destek olmak amacıyla da bir kampanya başlattı. Bu destek kampanyası ile üyelerine çağrıda bulunan KoçAilem, virüs sebebiyle hayatını kaybeden sağlık çalışanlarının çocuklarına verilecek eğitim desteğine katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Koç Akademi

Koç Topluluğu çalışanlarının ve ailelerinin kullanımına açık olan Koç Akademi Online Eğitim ve Gelişim Platformu; sağlık/yaşam, aile, kişisel gelişim, hobi ve bilişim teknolojileri başlıklarında 12 binden fazla içeriğe sahip. Pandemi döneminde evlerinde oturan vatandaşlara destek olmak amacıyla tüm Türkiye'nin erişimine açılan Koç Akademi ilgiyle karşılandı. Koronavirüs ile ilgili doğru bilgilendirme amacıyla Amerikan Hastanesi ve Koç Üniversitesi Hastanesi doktorları işbirliği ile, düzenli olarak her gün yeni video içerikleri yayınlandı ve güvenilir bilgiler kullanıcılara ulaştırıldı. Canlı yayın uygulaması devreye alındı, özellikle bu

süreçte evden çalışmaya geçen Koç Topluluğu çalışanlarının verimliliğini artırmaya yönelik içerikler sunuldu. Bugüne kadar 1 milyon 200 binden fazla ziyaretçi Koç Akademi'ye girerek, burada yer alan eğitimlerden faydalandı. Koç Akademi sayfaları bu kullanıcılar tarafından 7 milyondan fazla kez tıkladı. Koç Akademi'ye kocakademi.com internet adresinden ve mobil uygulamasından ulaşılabilir.

Koç Holding Emekli Vakfı

Vakfın üyelerine sunmuş olduğu Medihis Dijital Sağlık Platformu kapsamında, iş yerinde veya evde görevlerini sürdüren çalışanların iş yeri hekimleri ile online görüşmesini sağlayan "Görüntülü Görüşme Modülü" yayına alındı. Ayrıca farklı branşlardaki doktorlar ile online randevu ve görüşmeye imkan sağlayan Medihis Online Poliklinik hizmeti devreye sokuldu. Bunun yanı sıra Koç Holding Emekli ve Yardım Sandığı Vakfı üyesi Koç çalışanlarına talepleri dahilinde toplam 5.000 TL'ye kadar olmak üzere, hastalık, dokümantasyon vb. bir koşul

aranmaksızın, kendi birikimlerinden 24 aya kadar geri ödemeli olmak üzere faizsiz ve koşulsuz finansman desteği uygulaması da hayata geçirildi.

Koç Topluluğu Spor Kulübü

Virüsle mücadele döneminde alınan önlemlere paralel olarak bünyesinde bulunan Bağlarbaşı Korusu'nun kullanımını, Spor Şenliği müsabakalarını, tüm etkinliklerini ve saha kiralamalarını durduran Koç Topluluğu Spor Kulübü; yogadan pilatese, kick bokstan jimnastiğe kadar tüm antrenmanlarını online platforma taşıdı. Korona dönemi boyunca toplam 29 farklı branşta 330'dan fazla online ders gerçekleştiren ve bu dersleri 1.5 milyon kezden fazla izlenen kulüp, hem Koçlulara hem de tüm Türkiye'ye Instagram canlı yayınlarına ek olarak IGTV ve Youtube paylaşımlarıyla online dersler vermeyi sürdürüyor. Ek olarak, tüm çalışma arkadaşlarımızın interaktif olarak katılabileceği şekilde yelkenden basketbola, satrançtan futbola kadar pek çok branşta e-spor turnuvaları organize ediyor. Bu kapsamda

NELER OLDU?

31. Koç Topluluğu Spor Şenliği de uluslararası boyutta, online platformda kaldığı yerden devam ediyor.

Koçfinans

Koçfinans, salgına karşı halkı korumak için büyük fedakârlık ve özveri ile mücadele eden sağlık çalışanlarına yardımcı olmak adına Marmara Üniversitesi Pendik Başbüyük Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne 100 bin TL değerinde tıbbi malzeme desteğinde bulundu. Salgından etkilenen vatandaşların tedavisinde kullanılmak üzere 150 adet pulse oxymetre, 50 adet temassız ateş ölçer, 50 adet nebülizatör, 50 adet tansiyon aleti, 22 adet laringoskop ve 2 defibrilatörü yetkililere ulaştırıldı. Hastalık nedeniyle yaşanabilecek ekonomik sıkıntılara karşı destek olmak için de harekete geçen KoçFinans, yeni kredi talepleri için taksit ödemelerine 3 ay sonra başlama kolaylığı sundu.

KoçSistem

Çevrimiçi webinar serilerine devam eden şirket, iletişimlerde aksama olmasın diye müşterilerine evden de çalışmayı kolaylaştıracak ürünler sunmaya devam ediyor. Sosyal sorumluluk projesi olan #AileSaati Programına da devam eden şirket, kimi zaman çocuklarla lezzetli tarifler paylaşıyor, kimi zaman çocukların bilişsel ve duygusal gelişimlerine yardımcı olacak müzik aletlerini evde nasıl yapabileceklerini anlatıyor.

Koçtaş

Tüm dünyayı etkileyen salgın nedeniyle Türkiye'nin dört bir yanında bulunan mağazalarını, çalışanlarının ve müşterilerinin sağlığını dikkate alarak geçici süreyle kapatan Koçtaş, müşterilerinin ihtiyaç duyabilecekleri temel ürünleri temin etmek ve ustaların malzeme ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, kısmi olarak yeniden açtı. COVID-19'a karşı "Sıfır Tolerans Manifestosu" ilkeleriyle kaldığı yerden

COVID-19'a karşı "Sıfır Tolerans Manifestosu" ilkeleriyle kaldığı yerden hizmetlerine devam eden Koçtaş, 10 metrekaareye bir müşteri, sosyal mesafe uyarıları, dezenfeksiyon ve girişte ateş kontrolü gibi koruyucu bir dizi önlem aldı.

hizmetlerine devam eden Koçtaş, 10 metrekaareye bir müşteri, sosyal mesafe uyarıları, dezenfeksiyon ve girişte ateş kontrolü gibi koruyucu bir dizi önlem aldı. Yaklaşık 40 günlük bir aranın ardından 24 ildeki toplam 51 mağazası ile yeniden faaliyetlerine başlayan şirket, ara verdiği dönemde, kotas.com.tr ve Koçtaş mobil uygulaması ile evlerdeki tüm ihtiyaçlara yönelik ürün gamını hijyen kurallarını gözeterek müşterilerine ulaştırmaya devam etti. Aynı zamanda sosyal sorumluluk çalışmalarını da sürdüren şirket, Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından salgından etkilenen vatandaşların tedavisi için hizmete açılan Başbüyük Ek Hizmet Binası'nın ameliyathane ve yoğun bakım ünitesinde kullanılmak üzere 12 adet aspiratör cihazı bağışladı. Koçtaş tedarikçilerinin desteğiyle de 2 bin adet çamaşır suyu, 100 bin eldiven ve 4 bin pili de hizmet binasının çeşitli birimlerinde kullanılmak üzere yetkililere ulaştırdı. Bunun yanı sıra 65 yaş ve üstü müşterileri için nakliye montaj hizmetlerini ücretsiz hâle getiren şirket, kendi çalışanlarına sunduğu yüzde 10 indirim kampanyasını kotas.com.tr'de geçerli olmak üzere sağlık çalışanlarına da açtı. Koçtaş'ın uzman çalışanları ise çözüm merkezi aracılığıyla evlerinde olacaklarını söyleyerek, müşterilerine "İster evinizde yapacağınız değişikliklerde ister alışverişlerinizle ilgili bizi arayın" mesajı verdi. Koçtaş bu dönemde sokakta aç kalan hayvan dostlarını da unutmayarak, Kadıköy ve Üsküdar Belediyeleri'nin hayvan barınaklarına toplam 2 ton kedi ve köpek maması bağışladı.

Otokoç Otomotiv

Koronavirüs ile mücadelede kritik görev üstlenen hastanelerin kullanması, sağlık çalışanlarının güvenle ikameti ve işlerine gidip gelebilmesi için İstanbul'da 42, İzmir'de 50, Ankara'da 25, Bursa'da 20, Antalya'da 50, Adana'da 20, Konya'da 10, Trabzon'da 10, Balıkesir'de 10 ve Samsun'da 10 olmak üzere toplam 247 araç tahsis edildi. 100 aracını da Koç Üniversitesi Hastanesi ve Amerikan Hastanesi'ne tahsis eden Otokoç Otomotiv, ayrıca sağlık çalışanlarına 15 bin adet yüz siperliği teslimi gerçekleştirdi. Sağlık çalışanlarına özel fırsatlarını sürdüren Otokoç Otomotiv, Avis ve Budget araç kiralama hizmetlerinde de onlara özel yüzde 50 indirim imkanı sundu. Ayrıca servis hizmetlerinde periyodik bakımda işçilik bizden kampanyası sunan Otokoç ve Birmot, yine sağlık çalışanı ve 65 yaş üstü müşterilerin servis hizmetlerini kolaylıkla gerçekleştirebilmesi için araçlarını evlerinden alıp, işlemleri tamamladıktan sonra evlerine bırakacak şekilde hizmetlerine devam ediyor. Bunun yanı sıra Otokoç ve Birmot şubelerinde sosyal mesafeyi korumak adına WhatsApp üzerinden randevulu satış ve servis hizmetleri de devreye alındı. Avis Türkiye ve Budget Türkiye, yapılan ön ödemeli rezervasyon bedellerini de kesintisiz olarak iade etti ve talepler doğrultusunda kiralama yapılan şehirde, aracı müşterilerinin dilediği yere getirerek dilediği yerden teslim alma imkânı sundu.

NELER OLDU?

Bu süreçte fedakârca çalışmalarına devam eden sağlık çalışanlarına Opet ve Sunpet istasyonlarında 500 TL'ye kadar akaryakıt alışverişlerinde geçerli yüzde 5 yakıt puan hediye ediliyor.

Otokar

Sosyal medya hesaplarından sosyal mesafenin önemine dikkat çeken iletişim çalışmaları yapan Otokar, işyeri hekimleri yönetiminde Koronavirüs Danışma Merkezi oluşturarak salgına ilişkin çalışanlarından gelen soruları yanıtlamaya özen gösterdi.

Opet

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından başlatılan Milli Dayanışma Kampanyası'na 3 milyon lira destek verdi. Bunun yanı sıra hizmet sektörünün emekçileri için hazırladığı reklam filminde, sosyal izolasyonu sorunsuz yaşamamızı sağlayan kuryeler için Cem Yılmaz aracılığıyla tüm Türkiye'yi kapılara küçük bir teşekkür notu bırakmaya davet etti. Bu süreçte fedakârca çalışmalarına devam eden sağlık çalışanlarına ise Opet ve Sunpet istasyonlarında 500 TL'ye kadar akaryakıt alışverişlerinde geçerli yüzde 5 yakıt puan hediye edilirken; Dardanel işbirliği ile, Opet istasyonlarına yönelik

sandviç hediyesi ve yüzde 5 akaryakıt faydası uygulaması da devreye sokuldu. Ayrıca istasyonlarındaki akaryakıt ödemelerinin araçtan inmeden kolayca yapılabilmesi için mobil uygulaması sunarak temassız bir şekilde ödeme imkânı sağlayan Opet, "Temiz Tuvalet Kampanyası"nın 20. yılında sensörlü ekipmanları ile müşterilerine temassız bir deneyim sunmaya devam ediyor.

Opet Fuchs

Ege Üniversitesi Hastanesi'nden gelen maske talebine istinaden 12 bin adet cerrahi maske ve 3 bin adet FFP2 maske teslim eden Opet Fuchs, Ford ambulanslara verilen servis hizmeti için de bedelsiz motor yağı desteği sağladı.

Rahmi Koç Müzesi

Salgının yayılma riskine karşı alınan tedbirler kapsamında geçici olarak ziyarete kapalı olan Rahmi Koç Müzesi'ni <http://www.rmkmuseum.org.tr/istanbul/ziyaret-plani/google-sokak->

görünümü linkini tıklayarak sanal olarak gezebilirsiniz. Müzenin açık ve kapalı dahil olmak üzere 23 bin metrekarelik alanında nostaljik tren turu, denizaltı gezisi, atlıkarınca ve oyun parkı, uçaklar, klasik otomobiller ve çok daha fazlası ziyaretçileri bekliyor.

Rahmi M. Koç Müzesi ayrıca, salgın nedeniyle evde vakit geçiren çocukları hem eğlenceli hem de öğretici atölyelerle buluşturuyor. Müzenin eğitim bölümü tarafından hazırlanan ev atölyeleri, çocukların el becerilerini geliştirmeye yardımcı olurken anne-babalarıyla kaliteli vakit geçirmeleri için de fırsat sunuyor. Müzenin zengin koleksiyonundan seçilen ve evde basit malzemelerle yapılabilecek objeler her hafta müzenin resmi sosyal medya hesaplarından paylaşıyor.

Ram Sigorta

"Ailem Güvende Tamamlayıcı Sağlık Sigortası" ile koronavirüsü teminat kapsamına aldı. Bu avantajdan hem mevcut sigorta poliçesi olan kullanıcılar hem de yeni poliçe alacak kullanıcılar yararlanabilecek.

Setur

Setur ise toplum sağlığının daha iyiye gitmesini sağlamak adına Ümraniye Merkez, Nişantaşı, Suadiye, İzmir ve Ankara'da bulunan Setur'a bağlı şubelerinin faaliyetlerine geçici bir süre ara vererek tüm şubelerinde ve Genel Müdürlük ofisinde uzaktan çalışma modeline gitti. Ayrıca Seturday adlı seyahat blogunda koronavirüs salgını sırasında evde kalmanın hayati önem taşıdığını vurgulayarak #dijitalgezginler etiketi altında online erişim sağlayabilecek içerikleri seyahat severlerin beğenisine sundu.

Setur Marinas

Bu zor günlerde müşterilerine bir ödeme kolaylığı sunarak destek olmak isteyen Setur Marinas, geçmiş dönem bakiyeleri dahil, pandemi süresince müşterilerinin teknelerine ait ödeme işlemlerinde

NELER OLDU?

anlaşmalı banka kredi kartlarına 12 aya kadar taksit uygulamasına geçtiğini duyurdu. Doktorlardan sağlık personellerine, eczacılardan kuryelere, temizlik işçilerinden güvenlik görevlilerine kadar zorlu koşullarda çalışmaya devam eden tüm emekçilerimize teşekkür ve iyilik dileklerini sosyal medyadan paylaşan Setur Marinas, sürecin en başından itibaren tüm marinalarda gerekli hijyenik koşulları sağlamıştı. Dezenfeksiyon çalışmalarını düzenli aralıklarla sürdürürken, iş planlarını, personel ve vardiya planlamaları ile sundukları hizmet sürecini hazırladıkları acil eylem planına göre revize etti.

Tanı Pazarlama

Önceliğini çalışanlarının güvenliğini sağlamak ve müşterilerine verdiği hizmeti en iyi şekilde devam ettirebilmek olarak belirleyen Tanı Pazarlama, ChippinApp uygulaması ile para ya da karta dokunmadan, temassız ödeme kolaylığı sundu.

Tat Gıda

Sürecin en başından itibaren üretim tesislerinde bir dizi dezenfektasyon uygulamaları devreye alan Tat Gıda, buna ek olarak çeşitli kurumlar aracılığı ile yaptığı bağışlarla ürünlerini hem halkın hem de sağlık çalışanlarının tüketimine sundu. Şirketin bağışlarından biri de İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne sağladığı gıda desteğiydi. Her yıl düzenli olarak çiftçiye verdikleri destek paketini bu yıl artıran şirket, sözleşmeli çiftçilerin mahsulüne verdiği alım garantisinin yanında, 2019 yılına göre toplam avans miktarını yüzde 30 artırarak 23 milyon TL'ye yükseltti. Tarımın sürdürülebilir olması için çiftçiye verdiği destek paketi ise; tohum, fide, tarımsal gübre ve diğer sulama materyalleriyle beraber nakit avansı da kapsıyor. Ayrıca Tat ve Türk Traktör, koronavirüs salgını nedeniyle kritik bir sürecin yaşandığı bu günlerde iş birliğine gitti ve

dikim, çapalama ve hasat işlemlerinde tarımda çalışan mevsimlik işçilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve koronavirüsten korunmak konusunda bilinçlendirilmesi amacıyla bir dizi çalışma gerçekleştirdi. Ayrıca 500'e yakın sözleşmeli mevsimlik çiftçinin yaşadığı Bursa ve İzmir civarındaki 10 ayrı lokasyona duşlar ve tuvaletler yerleştirdi. Çiftçilerin sağlığını ve üretimin sürekliliğini sağlamak adına hayata geçirilen çalışmalar arasında; ateş ölçerler ve eldiven, maske, sabun, şampuan gibi hijyen için gerekli temel ürünlerin bulunduğu bir paket desteği de yer alıyor.

Her yıl düzenli olarak çiftçiye verdikleri destek paketini bu yıl artıran Tat Gıda, sözleşmeli çiftçilerin mahsulüne verdiği alım garantisinin yanında, 2019 yılına göre toplam avans miktarını yüzde 30 artırarak 23 milyon TL'ye yükseltti.

Tofaş

Geçen ay hastalığa karşı verilen mücadelede fedakârlık gösteren sağlık çalışanlarımızın korunmasına katkı sunmak için fabrikasında üç farklı ekipman üretme kararı alan Tofaş, Ar-Ge Merkezinde geliştirip ürettiği örnek alma kabini ve entübasyon kabininin ilk örneklerini Bursa Şehir Hastanesi'ne teslim etti. Siperlikli maskeyi de seri üretime hazır hâle getiren şirket, kendi üretim kapasitesini kullanmanın yanı sıra üretmeye başladığı ekipmanların tasarımlarını ilgilenen firmalara da açacağını duyurmuştu. Tüm bu hedeflerine çok kısa bir sürede ulaşan Tofaş, 50 bin adet siperlikli maske, 971

adet entübasyon ve 300 adet biyolojik numune alma kabini üreterek, Sağlık Müdürlükleri koordinasyonunda 69 ildeki sağlık kuruluşlarına ulaştırdı. Ayrıca Tofaş, tofas.com.tr internet adresi üzerinden ürettiği ekipmanların tasarımını sunmak ve koruyucu sağlık ekipmanlarının talep, üretim ve sevkiyat fonksiyonlarını takip edebilmek için bir platform oluşturdu. Bu hızlı dönüşümün öyküsünü ise ilerleyen sayfalarımızda daha ayrıntılı şekilde okuyabilirsiniz. COVID-19 salgını döneminde, toplum sağlığını korumaya yönelik uygulamalarını yenileyerek hayata geçirmeye devam eden şirket bu kapsamda Fiat, Alfa Romeo, Jeep ve Fiat markalarının bayi teşkilatı ile beraber, model yılı ve kilometre gözetmeden ücretsiz araç dezenfeksiyonu hizmeti vermeye başladı. Böylece araç sahipleri, diledikleri zaman servis işlemi yaptırmadan da ücretsiz olarak aracını dezenfekte ettirebilecek. Tofaş'ın başlattığı bu uygulama, 31 Mayıs tarihine kadar devam edecek. Alfa Romeo ve Jeep, evden çıkmamanın önem kazandığı bu dönemde, tüm bayi teşkilatının ve müşterilerinin sağlığını önceliğine alarak görüntülü görüşme hizmeti vermeye başladı. Ayrıca, sistem sayesinde, müşteriler alfaromeo.com.tr, jeep.com.tr, bayi web siteleri veya sosyal medya kanalları aracılığıyla dilediği bayinin temsilcisine de bağlanabilecek. Showroom'larda yer alan modellerin online ortamda canlı olarak incelenebileceği sistemde, ilgili tüm detaylar da anında öğrenilebilecek. Tofaş bu döneme özel başka bir uygulamayı daha hayata geçirdi. Koronavirüs nedeniyle yaşanan özel durumdan ötürü garanti sürelerini haziran sonuna kadar uzatarak, bakım sürelerini 3 ay veya 3 bin kilometreye kadar esnetti. Türkiye'de bir ilk olan uygulama, Tofaş çatısı altında temsil edilen Fiat, Fiat Professional, Alfa Romeo ve Jeep markalarında geçerli olacak.

NELER OLDU?

Tüpraş

Ülkemizin enerji ihtiyacının karşılanmasında sürdürülebilir üretimi ulusal bir sorumluluk bilinciyle sürdüren Tüpraş, çalışma düzeni ve operasyonlarını da bu amaca yönelik olarak sürekli güncelliyor. Aynı duyarlılıkla Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından başlatılmış olan Milli Dayanışma Kampanyası'na 5 milyon TL bağışlayan Tüpraş, rafinelerinin bulunduğu illerdeki 30 ortaokulda açtığı "Robotik Kodlama, Üç Boyutlu Modelleme, Üretim Beceri" sınıflarında sağlık çalışanları için koruyucu siperli maske üretimine başladı. Resmi açılışı şubat ayında yapılan sınıflar, koronavirüs salgınıyla mücadele kapsamında koruyucu siperli maske üretimi yapmak üzere Tüpraş tarafından yeniden tasarlandı. Siperli maske üretimi, Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü işbirliğinde, Tüpraş'ın sağladığı malzemelerle 30 okuldaki 60 gönüllü öğretmenin desteğiyle gerçekleştiriliyor ve ilk etapta yaklaşık 10 bin adet siperli maske üretilmesi hedefleniyor. Gönüllü öğretmenlerin, proje kapsamında okullara verilen 3D yazıcılar ve gönderilen malzemelerle evlerinde veya sınıflarda ürettikleri ilk parti maskeler, Tüpraş yetkilileri tarafından İl Sağlık Müdürlüklerine teslim edildi. Koronavirüs sürecinin gelişimine ve ihtiyaca bağlı olarak maske üretiminin sürdürülmesi planlanıyor.

Derince Devlet Hastanesi'nden gelen talep üzerine hastaneye bir laboratuvar kurma kararı veren Tüpraş, geçen ay tesislerinin bulunduğu Körfez/ Kocaeli, Aliağa/İzmir, Kırıkkale ve Batman'daki hastanelerden gelen maske ve tulum talepleri karşılamış ve Körfez Belediyesi'ne 500 adet 400 ml kolonya, Ankara ve İstanbul Büyükşehir belediyelerine ise 500'er adet tulum bağışlamıştı. Tüpraş, Körfez Belediyesi ile sokak hayvanlarının beslenmesine ilişkin protokol de yaptı.

Siperli maske üretimi, Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü iş birliğinde, Tüpraş'ın sağladığı malzemelerle 30 okuldaki 60 gönüllü öğretmenin desteğiyle gerçekleştiriliyor.

Türk Traktör

Sağlık alanındaki ihtiyaçlara cevap veren şirketlerden biri olan Türk Traktör, bu kapsamda 163 adet entübyasyon ve biyolojik numune alma kabinini Sakarya, Ankara ve Kocaeli'nde 25 farklı hastanede kullanıma sundu. Üretilen kabinlerin hangi hastanelere teslim edileceği konusunda Sağlık Bakanlığı ile koordineli çalışan şirket, ihtiyaç dahilinde daha önce hiç sevkiyat yapılmayan illere de gönderim yapmayı hedefliyor. Bu hızlı dönüşümün öyküsünü ise ilerleyen sayfalarımızda daha ayrıntılı bir şekilde okuyabilirsiniz.

Ülkenin zorlu koşullar altında olduğu bu zamanlarda çiftçilerin hayatını kolaylaştırmaya yönelik çeşitli çalışmalar da hayata geçiren Türk Traktör, 65 yaş üstü çiftçiler için başlattığı Mobil Yol Desteği hizmetinin ardından dijital karar alma desteği sağlayan "Tarlam Cepte" uygulamasını tüm çiftçilere bir yıl boyunca ücretsiz sunuyor. Bu sayede çiftçiler kendi arazilerindeki mahsülün sağlığını günlük olarak takip edebilecek ve arazilerine yaklaşan fırtına,

yıldırım gibi hava durumu bilgilerine ulaşabilecek.

Salgın nedeniyle fiziksel mesafenin korunduğu bu günlerde tüm çiftçiler, iş makinesi operatörleri, bayi ve yetkili servislerinin de yararlanabileceği bir 'Uzaktan Eğitim Programı'nı da başlatan şirket, programın içeriğine gerek Türk Traktör fabrikalarında ve ürün teslimatları sırasında gerekse Bilinçli Çiftçi Güvenli Tarım Projesi kapsamında tarlalarda uygulamalı olarak verilen eğitimlerini taşıdı. Bu uzaktan eğitim programı ile tarımsal faaliyetlerin sürekli kılınması ve ülke tarımına katkı sağlanması hedefleniyor.

Türk Traktör okulların kapalı olması sebebiyle uzaktan eğitime erişemeyen çocuklara yönelik de harekete geçti. Darüşşafaka ile yapılan iş birliği neticesinde de, uzaktan eğitim sebebiyle bilgisayar gereksinimi olan 15 öğrenciye de ihtiyaç fazlası 15 adet bilgisayar gönderildi. New Holland ise, salgın zorluklarına rağmen tüm yedek parça, bayi ve servis teşkilatlarıyla müşterilerinin yanında oldu.

NELER OLDU?

Vehbi Koç Sağlık Kuruluşları

Dijital tıp alanındaki en önemli adımlardan biri olan online sağlık hizmeti Koç e-Sağlık hızla geliştirilerek pandemi döneminde uygulamaya alındı. Online görüşme hizmeti sayesinde, hastalar hastaneye gelmeden doktoruyla görüşmelerini gerçekleştirebiliyor. Nisan ayında hayata geçirilen ve bugüne kadar 582 hastanın fayda sağladığı hizmete pandemi sonrasında da devam edilmesi amaçlanıyor.

Koç Üniversitesi Hastanesi ve Amerikan Hastanesi ise, Instagram kanalında sağlığını, kalbimizi, vücudumuzu, psikolojimizi bu dönemde nasıl koruyabileceğimizi anlatan faydalı içerikler sunmaya devam ediyor. Ayrıca salgınla mücadelenin ön cephesindeki hastanelerimizin çalışmaları ile doktor ve hemşirelerimizin öyküsünü de ilerleyen sayfalarımızda okuyabilirsiniz.

Vehbi Koç Eğitim Kuruluşları

Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve YÖK'ün kararıyla eğitime ara veren Koç Okulları ve Koç Üniversitesi'nde öğrencilerin online eğitimi devam ediyor.

Vehbi Koç Kültür Kuruluşları

COVID-19 salgınının yayılma riskine karşı alınan sağlık tedbirleri kapsamında ziyarete kapalı olan Arter, Öğrenme Programı etkinliklerine çevrimiçi ortamda devam ediyor. Arter'in, her katılımcının evinde bulunan birer sanat yapıtını veya nesneyi diğer katılımcılara anlatmasını temel alan "Evden Anlat" başlıklı çevrimiçi buluşmaları, 11 Mayıs'tan itibaren her pazartesi akşamı 19:00'da gerçekleşecek. Yine aynı kapsamda görsel sanatçı ve yönetmen Sena Başöz'ün "Çağdaş Sanat: Giriş – Gelişme – Süreç" başlıklı dört haftalık semineri, dört hafta boyunca her Salı 9:00–20:30 saatleri arasında çevrimiçi olarak yapılacaktır.

Meşher'in kapıları aynı nedenlerden dolayı bir süre daha kapalı olsa da, Alexis Gritchenko İstanbul Yılları' sergisi,

küratörlerin anlatımıyla çevrimiçi keşfe açık. Aynı şekilde kapalı olan Sadberk Hanım Müzesi'ni ise Google Art & Culture ile keşfedebilir ve müzenin Türk İslam bölümlerine ait eserlerini online olarak inceleyebilirsiniz.

Yapı Kredi

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından başlatılmış olan Milli Dayanışma Kampanyası'na 10 milyon TL'lik destekte bulunan Yapı Kredi, koronavirüs salgınının tüm dünyayı etkilediği 2020 yılının birinci çeyreğinde, nakdi ve gayri nakdi kredilerini artırarak Türkiye ekonomisine 336.6 milyar TL kaynak sağlarken, Hazine destekli ve Kredi Garanti Fonu teminatıyla hayata geçirilen "Çek Ödeme Destek Paketi" ve "Ekonomik İstikrar kalkanı Kredi Desteği"ne dahil oldu.

Koronavirüsün salgına dönüşebileceğinin sinyallerinin alındığı ilk günden itibaren tüm süreci beş fazlı bir protokol seti üzerinden yöneten Yapı Kredi, başta çalışanları ile müşterileri olmak üzere toplum sağlığını önceliklendiren bir dizi önlemleri hayata geçirdi. Hazırlanan pakete göre: Bireysel ve tüzel müşterilerin 30 Nisan'a kadar olan anapara, faiz ve taksit ödemeleri, talep edilmesi hâlinde, mevcut koşullarla 30 Haziran'a kadar ötelenirken, günlük bankacılık ihtiyaçları ve ticari faaliyetlerinin mevcut limitlerle desteklenmesi ve gerekirse ek limit çıkartılması için çalışılıyor. Banka, müşterilerine Yapı Kredi Mobil ile evden çıkmadan tüm bankacılık işlemlerini gerçekleştirebilme, SGK emekli maaşlarını bankadan alan müşterilerine şubeye gelmelerine gerek kalmadan hesaplarına yatırma imkânı sunuyor. Ödeme işlemleri ayrıca Worldcard'ın temassız ödeme özelliğini kullanarak da yapılabilecek.

Ülke ekonomisine olan desteğini artırmak amacıyla konut kredisi faiz oranını da aylık yüzde 0,89'a indiren Yapı Kredi, sağlık alanına da destek veren şirketler arasına girerek, Niğde Ömer Halisdemir Eğitim

ve Araştırma Hastanesi'ne 10 adet hasta takip monitörü ve 1 adet merkezi izlem monitörü bağışladı.

Zer

İlk günden itibaren müşterilerinin tedarik zincirinin eksiksiz ve kesintisiz devamlılığını sağlamak için yoğun bir gayret gösteren Zer, hem Koç Topluluğu şirketleri hem de Topluluk hastaneleri için toplamda 6 milyon adet cerrahi maskenin tedarik işlemini gerçekleştirirken; 77 bin filtreli maske, 660 adet siperlik, 300 adet tulumu da şirketlere ulaştırdı. Arçelik'in solunum cihazı üretimine destek olabilmek adına cihazların ithal parçalarının havayolu ile taşınarak Türkiye'ye getirilmesi ve bittiğinde hastanelere sevki için özel anlaşmalar gerçekleştiren şirket, ülkemizin her köşesinde gıda maddeleri dağıtımının kesintisiz şekilde sürmesi için tüm yurtiçi lojistik tedarikçilerini seferber etti. Bunun yanı sıra Zer, Türkiye'de geliştirilen ve doğa dostu dezenfektanlarla 850 ayrı lokasyonda 800 bin metrekare kapalı alanın ve 750 aracın hijyenini sağlarken, 15 bin adet dezenfektan satın alımını da gerçekleştirerek ilgili yerlere teslim etti. Ayrıca, 6 hastaneye ve 3 farklı lojistik noktasına toplam 46 bin adet maske ve 4 hastaneye 3 bin 500 adet siperlik bağışı gerçekleştirildi.

Kurucusu Vehbi Koç'un "Ülkem Varsa Ben de Varım" düsturunu şiar edinen Koç Topluluğu, zorluklarla mücadele etmeye ve geçmişte olduğu gibi bugün de milletin yanında olmaya devam edecek.

Koç Topluluğu şirketlerimiz bu dönemdeki özel çalışmalarını izlemek için QR kodu okutabilirsiniz

COVID-19 SEFERBERLİĞİ ÜRETİMDE DÖNÜŞÜMÜ GETİRDİ

♦ ♦ ♦

YAZI

Ahmet Destici

Koç Topluluğu şirketleri, dönüşüm stratejisinin sağladığı güç ve esneklik sayesinde salgınla mücadelede bir yandan topluma hizmet vermeyi sürdürürken, diğer taraftan fabrikalarıyla da inanılmaz bir dönüşüme imza attı. Krizin ilk anlarında hiç zaman kaybetmeden harekete geçen Arçelik, Tofaş, Ford Otosan ve Türk Traktör, kendi faaliyetlerinin dışına çıkarak sağlık ekipmanları üretmeye başladı. İşte olağanüstü bir çeviklik ve hızla aksiyon alan Topluluğumuz şirketlerinin gururlandıran dönüşüm hikayesi...

ARÇELİK'TEN YOĞUN BAKIMA TAM DESTEK

Arçelik, COVID-19 salgınının hemen başında hızla harekete geçti. Çerkezköy'deki televizyon fabrikasında ihtiyaç duyulan tıbbi ekipmanları üretti ve hastanelere dağıttı. Süreç sonunda, geliştirilen ve seri üretimi yapılan tüm ekipmanların know-how'ı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na hibe edecek.

Türkiye'de COVID-19 salgınında en çok sağlık personelinin kullandığı ekipmanlara ihtiyaç duyuldu. İhtiyacı gören Arçelik hemen harekete geçti. Yoğun bakım hastaları için hayati öneme sahip ventilatör üretimine başladı. Televizyon ve ev elektroniği üreten bantlardan yoğun bakım üniteleri için ventilatörler çıktı. Bu üretimle Arçelik, Türkiye'nin salgınla mücadelesine çok büyük katkılarda bulundu. Üretimdeki bu dönüşümün ardında ise müthiş bir arka plan yatıyor. Arçelik Üretim ve Teknolojiden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Oğuzhan Öztürk sorularımıza verdiği cevaplarda sabahlara kadar yapılan toplantılardan üretim kararlarına kadar zorlu süreci anlatıyor.

Solunum cihazı üretme fikri nasıl oluştu? Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın çağrısından itibaren yürüttüğünüz süreci anlatabilir misiniz?

Koronavirüs dünyada etkisini artırmaya başlayınca Sağlık Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı salgınla mücadelede bize avantaj sağlayacak çalışmalarını tespit etme ve geliştirme yönünde çalışmalara hız verdi. Bu kapsamda Biosys adlı 'start up'ın prototipini geliştirmiş olduğu yoğun bakım ventilatörünün, tasarım geliştirme ve prototipi seri üretime hazırlama aşamalarında rol almamız için Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcımız Fatih Kacır Bey beni aradı. Konu çok hassas olduğu için kendilerini hemen Biosys firması

Arçelik Üretim ve Teknolojiden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Oğuzhan Öztürk

Virüs Türkiye'ye girer girmez Arçelik hemen harekete geçti. Sağlık personelinin ekipmana ihtiyacı vardı. Tüm altyapı yeniden organize edildi ve gereken yapıldı.

ile birlikte Arçelik Garage'a davet ettik. Derhal önemli bir Ar-Ge kaynağı ayırarak çalışmaya başladık. Koç Holding'ten çok büyük destek geldi. Birkaç günlük değerlendirmemiz sonucu projeyi yapabileceğimizi Sağlık Bakanlığı'na bildirdik. Sağlık Bakanımız bizi çağırdı. 25 Mart'ta gece saat 02:00'ye randevu verdi. O gece 04:00'e kadar Sayın Bakan'a projeyi nasıl yapacağımızı, ne kadar üretebileceğimizin bilgisini verdik. O da bize derhal başlamamız gerektiğini ve Mayıs ayı sonuna kadar 5 bin tane mekanik ventilatör üretmemizi beklediğini söyledi.

İlk prototip iki hafta gibi çok kısa bir sürede gerçekleştirildi. Bu kadar kısa sürede solunum cihazını üretmeyi nasıl başardınız?

Yoğun bakım solunum cihazının endüstriyel üretimi için tam bir "milli seferberlik" ortamı oluştu. Zannediyorum bu milli seferberlik ortamının doğal sonucu olan heyecan ve motivasyon bu kadar kısa sürede üretim gerçekleştirmemizde etkili oldu. Süre çok kısıtlı, cihaz ise sistem ve çalışma algoritması olarak bir hayli karmaşıktı. Bu nedenle öncelikle cihazı fonksiyonel olarak 4 ana gruba ayırdık ve her grup için 'Agile' mantığında çalışacak çok güçlü ekipler kurduk. Bunların yanında genel sistem mühendisliğini yapacak ekibin sisteme hakim olmasını sağladık. İlk 2 hafta çalışmalarımızı Arçelik Garage'da gerçekleştirdik. 60 arkadaşımız neredeyse Garage'dan hiç çıkmadan izole şekilde çalıştı. Bu sırada Baykar ve Aselsan ekipleri de

Arçelik mayıs ayından itibaren ayda 5 bin solunum cihazı üretmeyi hedefliyor.

hem elektronik tasarım hem de yazılım konularında devreye girdi. Özetle Türkiye'nin en seçkin 120 mühendisi bu konuda büyük bir motivasyonla çalıştı. İlk prototipin testini tüm ekiplerin katılımıyla Arçelik Garage'de gerçekleştirdik. Bakan Yardımcımız da geldi. Seri üretime uygun hale getirilmiş ilk prototipin çalışıyor olmasının verdiği mutluluk tarifsizdi.

Üretim için yeni bir altyapı oluşturmanız gerekti mi? Üretim bandında bir dönüşüm yapıldı mı?

Aslına bakarsanız beyaz eşya ve tüketici elektroniği alanında faaliyet gösteren şirketimiz ihtiyaca göre şekillenebilen esnek üretim kabiliyetleri ile son yıllarda farklı iş alanlarında da ürün ve projeler geliştiriyor. Ar-Ge, mühendislik ve üretim alanlarındaki kabiliyetlerimiz ve altyapımız hızla seri üretime geçebilmemizde etkili oldu. Mekanik ventilatörün seri üretimini en yeni dijital teknolojilerle donatılan Arçelik

Çerkezköy Elektronik İşletmesi'nde yapıyoruz. Çerkezköy'deki TV üretim hatlarımızdan bir tanesini ventilatör üretecek hale getirdik. Bu ürünün üretimine özel test istasyonlarını ve parametrelerini Biosys ile belirledik ve üretim hattına hızla entegre ettik. Ventilatör üretiminde akıllı test sistemleri kullanıyoruz; her bir üründe 120 farklı fonksiyonu test edebilen sistemler bunlar. Üretim mühendisliği ekiplerimiz üretim hattının dengelemesi ve malzeme akışlarına yönelik de önemli yenilikler yaptı. Mekanik ventilatörün seri üretimini gerçekleştirdiğimiz tesis üç bölümden oluşuyor. İlk bölümde her parça tek tek ölçülüp kalibre ediliyor ardından da montaj işlemleri yapılıyor. İkinci alanda çoklu sayıda test yapılıyor, üçüncü alanda ise 48 saat farklı modlarda performans testi uygulanıyor, ardından da cihazlar paketlenip hastanelere gidiyor. Özetle Arçelik'in üretimden sorumlu tüm

mühendisleri bu ürünü yüksek adetlerde hatasız üretebilmek için 7 gün 24 saat çalıştılar. Bu süreçte Sağlık Bakanlığımız, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız, Koç Holding, paydaşlarımız, tedarikçilerimiz inanılmaz destek oldular. Arçelik'in, yan sanayilerinin, Koç Topluluğu'ndaki otomotiv firmalarının, savunma sanayi, yan sanayileri dahil olmak üzere herkes bu işe emek veriyor.

Üretim adedi, zamanlaması ve dağıtımını nasıl planlıyorsunuz?

Ventilatörün ilk prototipini 2 haftada yapıp 4 haftada seri üretilebilir hale getirdik. Nisan sonuna kadar 500 adet ürettik, Mayıs ayı sonuna kadar ise 5 bin adet cihazın üretimini tamamlamayı hedefliyoruz. Herhangi bir kar amacı gütmeksizin, maliyetiyle üretimini gerçekleştireceğimiz cihazın, tüm "tasarım iyileştirme", "endüstrileştirme" ve "yerleştirme" know-how'ını Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza hibe edeceğiz.

Üretim bantlarınızın ve iş gücünüzün ne kadarını salgınla mücadelede dönük ekipman üretimine ayırdınız? Ne kadar süreyle üretime devam etmeyi planlıyorsunuz? Söz konusu cihazların üretimini ne kadar süreyle devam ettirmeyi planlıyorsunuz?

Seri üretimde Ar-Ge'den satın almaya, kalıphaneden üretim teknolojilerine kadar 100'e yakın Arçelik mühendisi görev yapıyor. Mühendislerimiz bu süre içinde yepyeni bir ürün konusunda kapsamlı bir tecrübe kazandı. Mayıs ayından itibaren Çerkezköy'de yerli solunum cihazının üretim ve testlerinde 150 teknisyen arkadaşımız çalışmaya başladı ve günde 250'nin yani ayda 5 binin üstünde cihaz üretebilir hale geleceğiz. İlk etapta hedefimiz, söz verdiğimiz üzere, ayda 5 bin cihazlık bir üretim kapasitesine ulaşmak. Sonrasını pandeminin gidişatına ve ülke olarak koronavirüsle mücadelemizde belirecek ihtiyaçlara göre planlarız diye düşünüyorum.

TOFAŞ ÜRETİYOR SAĞLIK PERSONELİ KORUNUYOR

Tofaş, Bursa fabrikasında ürettiği binlerce tıbbi ekipmanı ülkenin her köşesine hızlıca ulaştırdı. Salgınla mücadeleye büyük bir destek veren Tofaş, ürettiği tüm ekipmanların detaylarını diğer firmaların yararlanmaları için internetten paylaşımına açtı.

Tofaş, COVID-19 salgınında müthiş bir başarıya imza attı. Salgının ön cephesinde yer alan sağlık personelinin korunması için çalışmalara hızla başladı. Aylar sürecektir üretim sürecinin ilk etabını 6 günde tamamladı. Sadece Bursa değil toplam 69 ile binlerce tıbbi ekipman yolladı. Bu kritik günlerde ülke kenetlenme ve birlik olmanın kıymetine inandıklarını belirten Tofaş CEO'su Cengiz Eroldu "Üzerimize düşeni yapmak istedik ve sağlık personeli için hemen harekete geçtik" diyor. Eroldu otomobil üreten bir fabrikada nasıl tıbbi ekipmanlar ürettiklerini, karar alma süreçlerini, üretim şekillerini ve nelere odaklandıklarını anlatıyor.

Entübasyon kabini, biyolojik örnek alma kabini ve siperlikli maske olmak üzere üç ayrı ekipman üretiyorsunuz. Bu kararı nasıl aldınız?

Ülkemizin ve dünyanın karşı karşıya olduğu COVID-19 salgınına karşı verilen mücadelede, biz de üzerimize düşeni yapmak istedik. Nasıl katmadeğer sağlayabileceğimizi düşünürken; sağlık personelinin virüsten korunmasına yönelik ekipman geliştirme ve üretim sürecini hayata geçirmeye odaklandık. Ar-Ge ve üretim ekibimiz şirket hekimimiz ile birlikte Bursa Şehir Hastanesi'nde görevli hekimlerle görüşerek hem ihtiyaca yönelik hem de hekimlerce doğrulanmış tıbbi ekipmanların geliştirilip üretilmesi için hızla çalışmaya başladılar. Tofaş Ar-Ge'deki tasarım uzmanlarımızın modellediği tıbbi malzemeler için

Tofaş CEO'su Cengiz Eroldu

Tofaş, tıbbi ekipman ihtiyacını erken gördü. Ar-Ge ekibi Bursa Şehir Hastanesi'yle koordineli çalıştı ve seri üretime geçildi.

tedarikçilerimizin de desteğiyle hızlıca bir çalışma yaptık. Normal şartlarda aylar alabilecek bir süreci oldukça kısa süre zarfında tamamladık. Siperli maske üretimimizi 6 gün içinde devreye aldık. Kabinlerde ise tasarım ve prototip aşamalarını uzman doktorlarının görüş ve değerlendirmeleri sonrasında; toplam 2 hafta içinde tamamlayıp, ekipmanların üretimine başladık.

Hekimlerce doğrulanmış tıbbi ekipmanları geliştirip ürettiğinizi vurguladınız. Peki ürettiğiniz bu ekipmanların özellikleri neler?

Ürettiğimiz ekipmanların tamamını COVID-19 testleri esnasında sağlık personelinin maksimum seviyede korunacağı şekilde geliştirdik. Tüm hastane ve sağlık personeli için çok önemli olan ekipmanlar siperlikli

maske, biyolojik örnek alma kabini ve entübasyon kabininden oluşuyor. Siperli maskeler, hasta ile yüze çalışırken personeli aerosollerden korurken, biyolojik örnek alma kabini hastalardan numune alırken hemşire ve doktorların korunması amacıyla kullanılıyor. Hastane içinde kullanıma yönelik olarak ürettiğimiz kabinleri, hasta ya da virüs şüphesi olan kişi bu kabinin içine girdikten sonra, şeffaf ve izole edilmiş delikleri bulunan ön kısımdan sağlık personelinin numune alma işlemini yapabileceği şekilde tasarladık. Mühendislerimiz kabini tasarlarken yüksek enerjili mor ötesi ışın lambaları ile sterilizasyon sağlayacak sistemler geliştirdiler. Ayrıca, kabin içinde negatif basınç oluşumu elde edilerek, hem sağlık personelinin hem de test yapılan kişinin korunması sağlandı.

Bir otomotiv şirketi olarak sanayi altyapınızı ve Ar-Ge'nizi tıbbi ekipman üretimine yönlendirdiniz. Bu dönüşüme bu kadar hızlı bir şekilde nasıl adapte oldunuz?

Doğası gereği tıbbi ekipmanlar ve otomobil üretimi birbirinden oldukça farklı. Ancak benzer tarafları da var. Bunu bir ihtiyacı belirlemek ve ihtiyaca cevap verecek kavramsal tasarımı yapmak şeklinde açıklayabiliriz. Bu noktada bünyemizde Ar-Ge, üretim, tedarik zinciri gibi birimleri barındıran büyük bir yapı olmamız, tüm süreçlerimizin hızlıca duruma adapte olarak çalışıyor olması büyük bir avantaj sağladı.

Biyolojik örnek alma kabini, entübasyon kabini ve siperlikli maske şimdiye kadar ne kadar üretildi ve nerelere dağıtımları yapıldı? Bu süreçteki hedefleriniz neler?

İlk olarak Bursa Şehir Hastanesi ile başlayan teslimatlar, İstanbul, Bursa, Ankara, Balıkesir, Kocaeli, Manisa, Muğla

ve İzmir dahil olmak üzere toplam 69 ildeki, sağlık kuruluşlarına ulaştırıldı. Fabrikamızda toplam 300 adet biyolojik örnek alma, 971 entübasyon kabini ile 50 bin adet siperli maske üretildi.

Kendi üretim kapasitenizi kullanmanın yanı sıra ürettiğiniz ekipmanların tasarımlarını ilgilenen firmalara da açacağınızı duyurdunuz? Bu kapsamda yaşanan gelişmeleri ve aldığınız sonuçları anlatır mısınız?

Bu kritik günlerde ülkece kenetlenme ve birlik olmanın kıymetine inanıyoruz.

Bu sebeple de uzun süre hizmette kalacak bir çalışma gerçekleştirmek istedik. Geliştirdiğimiz tüm ekipmanların tasarımlarını fabrikaların, işletmelerin de bu ekipmanlardan yararlanmaları için PDF formatında 2 boyutlu teknik resimler ve data formatında <https://tofas.com.tr> adresinden yayınladık. Böylelikle başka firmaların da gerekli tıbbi standartlarda hızla üretim yapmasına olanak sağlayarak, yüksek sayılara ulaşılmasına destek olmak istiyoruz. Bugüne değin 9 üretici, tasarımlarımızı kullanarak üretime başladı ve devam ediyor.

Tofaş geliştirdiği tüm ekipmanların tasarımlarını fabrikaların ve işletmelerin yararlanmaları için internet adresinden yayınladı. Böylelikle başka firmaların da gerekli tıbbi standartlarda hızla üretim yapmasına olanak sağlayarak, yüksek sayılara ulaşılmasına destek oluyor.

Tofaş'ın otomobil fabrikasında 50 bin siperli maske üretildi.

GÖNÜLLÜ ORDUSUYLA SALGINA DUR DEDİ

Türkiye'nin dev otomotiv şirketi Ford Otosan, COVID-19 salgınıyla verilen mücadeleye ürettiği tıbbi ekipmanlarla büyük destek verdi. Tüm Türkiye'ye dağıttığı ekipmanlarla sağlık personelinin korunmasını sağlayan şirket, kurduğu gönüllü ordu için tüm imkanlarını seferber etti.

Türk otomotiv sektörünün en büyük Ar-Ge organizasyonuna sahip olan Ford Otosan, bu gücünü COVID-19 salgınıyla mücadeleye çevirdi. Bu kadar büyük ve köklü bir şirketin salgınla mücadeleye verdiği büyük destek kendini hemen hissettirdi. Sağlık çalışanlarını virüsten korumak amacıyla üretilen maskeler, siperlikler ve kabinler Türkiye'nin çeşitli illerindeki 158 hastaneye dağıtıldı. Virüsle mücadele için çalışanlarından bir gönüllü ordu kurduklarını belirten Ford Otosan Genel Müdürü Haydar Yenigün "Bu süreçte çalışanlarımız şirketi yönlendirdi. Bu zor günleri birlik, beraberlik ve dayanışma ile önlemlere uyarak geride bırakabileceğimize inanıyoruz" diyor.

Ülkemizde sağlık çalışanları için elinizi taşın altına koyan ilk şirketlerden birisiniz. Maske ve aerosol box üretimine başladınız. Bu ihtiyacı en hızlı farkedip harekete geçen şirket olarak neler söyleyeceksiniz?

Ford Otosan olarak bu zor günleri birlik, beraberlik ve dayanışma ile önlemlere uyarak geride bırakabileceğimize inanıyoruz. Bu dönemde bizlerin sağlığı için kendilerini bize siper eden sağlık çalışanlarımız için ne yapsak az. Bu bakış açısıyla tamamen gönüllü arkadaşlarımızdan oluşan bir grup arkadaşımıza destek olduk. Biz bunu şirketin çalışanlarını yönlendirdiği şekilde değil, çalışanların şirketi yönlendirdiği şekilde yaşadık. Ford

Ford Otosan Genel Müdürü Haydar Yenigün

Ford Otosan gönüllü çalışan ordusu kurdu. Onlar için fabrikanın tüm imkânları seferber edildi.

Otosan olarak gönüllü çalışanlarımız için tüm imkanlarımızı seferber ettik. Gerek Ar-Ge yetkinliğimiz gerekse de üretim süreçlerindeki tecrübelerimizi sağlık ekipmanlarının üretimine kanalize ettik. Bu durum da daha hızlı ve sonuca götüren bir yol almamızı sağladı. Bunu son dönemde yaşadığımız değişim döngülerinin bir çıktısı olarak da görüyoruz.

İlk etapta üretilen ve Kocaeli çevresindeki pandemi hastanelerine dağıtılan yüz siperliklerine farklı ekipmanlar da dahil edildi mi?

Şu ana kadar 3 ana ürün ürettik. Bunlar; yüz siperlikleri, tulum ve 'aerosol box' adını verdığımız entübasyon

kabinleri. Yüz siperlikleri ilk birkaç gün içinde üç boyutlu yazıcılar ile prototip üretimine başlandı, sonraki hafta plastik enjeksiyon ile yüksek kapasitede üretime geçildi. Biz sahaya ulaştıkça ve ihtiyaç arttıkça tulum ve aerosol box ürettik.

Üretim miktarları ve süreçler hakkında bilgi verir misiniz?

Toplamda 30 bin adet siperlik üretildi ve 158 hastaneye dağıtımı tamamlandı. Açık kaynaktan alınan ancak tasarımı Ford Otosan Ar-Ge çalışanları tarafından iyileştirilen yüz maskesi, sağlık personelimizin yorumları ve ihtiyaçları göz önüne alınarak yeniden tasarlandı. Tasarlanan bu siperlik

benzerlerinden farklı olarak, 150 derecelik bir açıyla yüzün tamamını korurken, ön camı özel olarak geliştirilen PET veya PETG malzemeden kesilerek üretildi. Hastanelerde kullanılacak tulumların üretimi için prototip üretildi ve uzman görüşü alınarak, tasarım finalize edildi. 10 bin 120 adet tulum üretilerek 52 hastaneye sevkiyatı gerçekleştirildi. Hastaları entübe ederken bulaşmayı engelleyen aerosol kutu için tasarım çıkarıldı, prototip üretildi. Bu prototipe göre kalıp yapılarak üretime başlandı. Nisan ayında toplam bin 150 adet aerosol box üretilerek 158 hastaneye dağıtımı gerçekleştirildi. Hepa filitreli plastik maske için tasarım çıkarıldı ve 3 boyutlu yazıcı ile prototipi üretilerek tasarım finalize edildi. Performans gerektiren işlerde dahi rahat kullanım sunan bu maske seri üretime hazır hale getirildi.

Üretim bantlarınızın ve iş gücünüzün ne kadarını salgınla mücadeleye dönük ekipman üretimine ayırdınız? Ne kadar süreyle üretime devam etmeyi planlıyorsunuz?

Biz bu konuda kendi mühendislik yeteneğimiz ve imalatçılarımızın üretim kaynakları ile hareket ettik. Yaklaşık 15 imalatçımız ve 30 mühendisimiz sağlık ekipmanlarının üretiminde çalıştı. Ford Otosan olarak, sahip olduğumuz teknolojik altyapıyı imalatçılar ve mühendislerimizin kullanıma sunduk, hızla yol aldık. İhtiyacın yavaş yavaş azaldığını hissettiğimiz bu günlerde de ekipmanların üretimini durduruyoruz.

Bu konuda dışarıdan destek ya da danışmanlık alıyor musunuz? Başlangıçtan itibaren sürecin gelişimiyle ilgili bilgi verir misiniz?

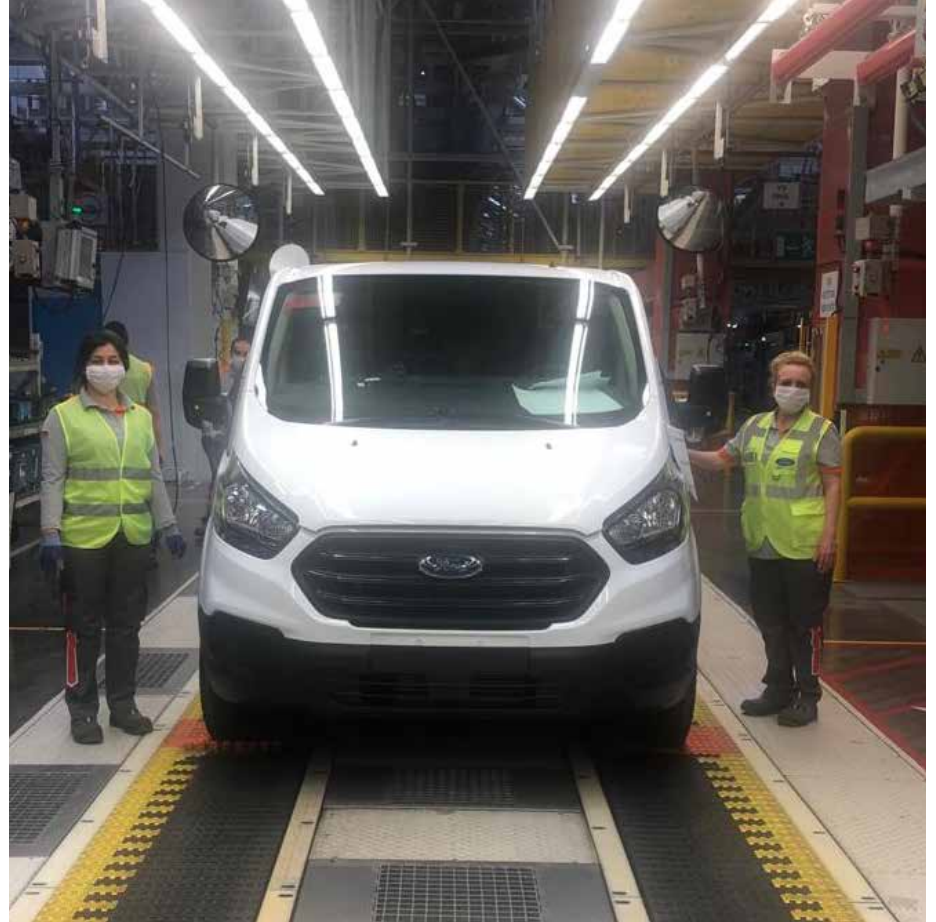
Herhangi bir danışmanlık almadık. Ford Otosan olarak, gerek Ar-Ge gerekse de mühendislik olarak tüm imkanlara sahiptik. Her biri konusunda uzman imalatçılarımızın bütün ekipleri ve gönüllü çalışanlarımız konuyu

yönlendirdiler. İlk soruda belirttiğim gibi süreç gerçekten organik olarak gelişti. İhtiyacı ve imkanlarını bilen ekiplerimiz yapabileceklerimizi masaya koydular ve Ford Otosan'ın katkısı ile hayata geçirdiler.

Sağlık kuruluşlarından ya da kamu kurumlarından yeni ürün ya da tasarıma ilişkin talep alıyor musunuz? Sizin yeni ürünlere yönelik çalışmalarınız var mı?

Bu konuda bilgi akışını kendi sağlık ekibimiz aracılığı ile direkt olarak son kullanıcılardan, sahadaki doktorlardan, aldık her ürünün ilk önce minimum gereksinimlerini yerine getiren prototipleri sahada denendi. Sonrasında ise yüksek kapasiteli üretime geçildi.

Kendi mühendislik yeteneği ve imalatçılarının üretim kaynakları ile hareket eden Ford Otosan sağlık ekipmanlarının üretiminde yaklaşık 15 imalatçı ve 30 mühendis ile çalıştı.

Sağlık ekipmanı üretimine destek olan Ford Otosan, diğer yandan verdiği aradan sonra üretime kaldığı yerden devam ediyor.

"TÜM TÜRKİYE OLARAK BU MÜCADELEDEN EL BİRLİĞİ İLE ÇIKACAĞIZ"

Üretimdeki tüm gücünü COVID-19 salgını ile mücadeleye yönlendiren Türk Traktör, sağlık personeline virüs bulaşmasını engelleyen entübasyon ve biyolojik numune kabinleri üretiyor. Tasarımını kendisine ait olan hasta yatağı da üreten şirketin ürünleri Türkiye'nin çeşitli hastanelerinde kullanılıyor.

Türkiye'nin en önemli üretim üslerinden biri olan Türk Traktör, faaliyet alanının dışına çıkıp tıbbi malzeme üreterek COVID-19 salgınıyla mücadeleye büyük destek veriyor. Sağlık personeline korumak amacıyla üretilen kabinlerin yanında hasta yatağı da üretiyor. Türk Traktör Genel Müdürü Aykut Özuner hem Ankara hem de Sakarya fabrikalarında ürettikleri tıbbi ekipmanlardan çok olumlu geri dönüşler aldıklarını belirtiyor.

Çiftçilerden sonra şimdi de sağlık çalışanlarına dokunan çalışmalar gerçekleştiriyorsunuz. Nasıl karar verdiğinizden üretime kadar süreci anlatır mısınız?

Her şeyden önce hepimizi etkileyen bu durumun en kısa sürede sona ermesini ümit ediyoruz. Vakaların görülmesiyle toplum sağlığını desteklemek adına neler yapabiliriz diye düşünmeye başladık. Bu süreçte ekiplerimizdeki arkadaşlarımızdan yaşlılara, çiftçilerden çocuklara kadar değişik fikir ve önerileri değerlendirdik. Bu hem ufkumuzu açtı hem de çalışma arkadaşlarımızın ne kadar duyarlı olduğunu bizlere bir kez daha gösterdi. Türk Traktör olarak üretim imkanlarımızı, virüsün yayılmasını önleyecek ve farklı ihtiyaçları da karşılayacak bir çalışmada kullanmaya karar verdik. Mücadelede ön saflardaki sağlık çalışanlarımızı korumak üzere ekipmanlar üretmek için harekete geçtik. Hastaları solunum cihazına bağlamak için yapılan entübasyon (hastanın nefes

Türk Traktör Genel Müdürü Aykut Özuner

Pandemi, ülkede millî seferberlik havası estirdi. Türk Traktör de seferberliğe sağlık ekipmanları üreterek katıldı. Hızla seri üretime geçebilmesinin nedeni Ar-Ge altyapısının güçlü olmasıydı.

borusuna ulaşmak için boru takma) işlemi sırasında virüs temasını önleyen entübasyon kabinleri ve biyolojik numune alınırken sağlık çalışanlarının temasa maruz kalmaması için kullanılan kabinleri üretmeye karar verdik. Hemen aksiyon aldık ve grup şirketlerimizle de bağlantıya geçerek koordineli şekilde çalıştık. Çalışmamızın temelinde insan sağlığının korunması amacının olması, hızlı hareket etmemizi ve titizlikle çalışmamızı gerektiriyordu. Bu anlamda organizasyonumuzun sahip olduğu çevik yapının seri şekilde hareket etmemizde en önemli rolü oynadığını söyleyebilirim. Aldığımız olumlu geri dönüşleri değerlendirdiğimizde de büyük bir mutlulukla ifade etmek isterim ki bunu önemli ölçüde başardık.

Topluluk şirketleri arasındaki örnek dayanışmayı Tofaş ile güçlerinizi birleştirerek göstermiş oldunuz. İşbirliğiniz nasıl gerçekleşti?

Koç Topluluğu Türkiye'de her dönemde toplumsal sorumluluk bilinciyle her alanda farklı birçok çalışma ve projeye imza atarak bu konudaki hassasiyetini daima gösteren ve sosyal sorumluluk denince ilk akla gelen kurumların başında geliyor. Bizler de bu saygın grubun bir parçası ve bu kültürü benimsemiş şirket olarak daima toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket ediyoruz. Yaşadığımız salgından "Türkiye olarak el birliği ile çıkacağız, iyileşeceğiz" dedik ve salgınla mücadele kapsamında farklı birçok konuda grup şirketlerimizle koordineli bir şekilde çalışmak üzere ele ele verdik.

Türk Traktör'de, biyolojik örnek alma kabini üretiliyor.

Koç Holding ve Topluluk şirketleri olarak yaptığımız görüşmelerde, faaliyet alanına göre hepimizin kendi imkanları ve güçlü olduğu yetkinlikler doğrultusunda destek verme çabasında olduğumuzu gördük. Bu anlamda değerlendirdiğimizde Türk Traktör olarak sahip olduğumuz üretim yetkinlikleriyle, tasarımı sağlık çalışanlarının doğrudan ihtiyaçları doğrultusunda Tofaş tarafından yapılan kabinlerin üretimi konusunda destek verebileceğimize karar verdik. Hemen ardından Tofaş ile şehirler ve bölgeler bazında dağılım yapacak şekilde, hem Ankara hem de Sakarya Erenler'deki her iki fabrikamızda da üretim yapmak üzere organize olduk. İyi bir iletişim ve koordineli bir çalışma sistemiyle ürettiğimiz entübasyon ve biyolojik numune alma kabinlerinin dağıtımını gerçekleştirdik. Sağlık çalışanları ile doktorlarımızdan gelen geribildirimler doğrultusunda tasarımda mühendislerimizce yapılan geliştirme çalışmalarıyla ihtiyaçları karşılamaya devam ediyoruz.

Çalışan ekibin, yeni üretime adaptasyonu için neler yapıldı?

Bu projede çalışacak ekibimizi ağırlıklı olarak tesislerimiz içinde iyileştirme-geliştirme çalışmalarına odaklanan üretim ekiplerimizden belirledik.

Ekibimizde yer alan çalışanlarımızın her birinin kendi hayatlarından ve tecrübelerinden bir şeyler eklemeleri başarılı bir işin ortaya çıkmasında çok etkili oldu. Örneğin bu ekipte yer alan çalışanlarımızın ailesinde sağlık çalışanları ve medikal uzmanları bulunuyor ve bu da projemize çok değerli katkılar sağladı. Adaptasyonun hızlı olması için esas olarak motivasyon gereklidir diye düşünüyorum. Bu bakımdan değerlendirdiğimizde ise, virüsle mücadele kapsamında sağlık çalışanlarımızın en ön saflarda büyük bir savaş veriyor olması, bizim onları korumak adına ihtiyaçları olan ekipmanları üretmek tarafında en büyük motivasyonumuz oldu. Her gün farklı hastanelere ekipmanlar gönderiyor olmak ve teslimattan geri gelen arkadaşlarımızın bize aktardığı o güzel geri dönüşler, bizlerle paylaşılan teşekkürler ve tüm bunların bizlere hissettirdiği mutluluk ise motivasyonumuzu daha da perçinledi.

Sağlık ekipmanları üretim miktarınız ve mesai saatleriniz hakkında bilgi verir misiniz? Kapasitenizin ne kadarını kullanıyorsunuz?

Ankara ve Sakarya Erenler'deki fabrikalarımızda ayrı ayrı olacak şekilde, günde 15 adet entübasyon kabini

üretirken; biyolojik numune alma kabinlerinden ise lokasyon başına günde 3 adet üretilmesi şeklinde bir planlama yaptık. Takım imal atölyemiz ve elektrik bakım ekibimizle birlikte, gündüz vardiyasında yaklaşık 10 kişilik bir ekiple çalışmaları gerçekleştirdik ve şu an gelen taleplere karşılık olarak da üretime devam ediyoruz. Salgından dolayı, sınırlı sayıda çalışan ile üretim yapmak ve çalışanlarımızın sağlığını birinci önceliğimiz olarak tutmak durumunda olduğumuz için, üretimdeki kapasitemizi gelen kabin taleplerine göre belirledik. Yaşanan gelişmelere göre, talep artar ve daha fazlasına ihtiyaç duyulursa da biliyoruz ki çok daha fazla adette üretim sağlayabilecek kapasiteye sahibiz.

Ekipman üretime ne kadar süreyle devam etmeyi planlıyorsunuz? Sağlık sektörüne yönelik üretimlerinizi genişletmeyi ya da artırmayı düşünüyor musunuz? Varsa bunlarla ilgili bilgi verir misiniz?

Üretimini yapmak üzere düşündüğümüz diğer bir ekipman hasta yatağı oldu. Salgın sırasında ihtiyaç olabilir düşüncesiyle pratik ve hızlı üretilebilir bir prototip ürettik. Bu yataklardan da üreterek, destek olmak için hazırız. Bu çalışmanın geri dönüşlerini de aldık. Ankara Şehir Hastanesi Doğum Bölümü, bu hasta yataklarından talep etti. Amaçlarını anlatan fotoğraflar gönderdiler, biz de ürünü tasarlayıp hemen hazırladığımız numuneyi kendilerine gönderdik. Numune üzerinden son tasarım düzenlemelerini yaptıktan sonra, ihtiyaca göre istedikleri adetlerde üretimleri yaparak hastaneye teslimleri yaptık. Bu ürünlerle ilgili bilgi ve fotoğrafları, teslimatın yapıldığı bölümde bulunan doktorlar kendi sosyal medya hesaplarından paylaşıncı, paylaşımlar üzerine İstanbul Kanuni Sultan Süleyman Eğitim Araştırma Hastanesi'nden de talep aldık ve onların taleplerini de hazırlayarak kendilerine gönderdik.

SAĞLIĞA YATIRIM VİRÜSLE SAVAŞTA GÜÇ VERDİ

Pandeminin savaş meydanı hastanelerin altyapı, donanım ve kalifikasyonu; salgına karşı elimizdeki en büyük güç... Yönetiminden sahada çalışan sağlık personellerine kadar idari ve tedavi alanlarında gelişmiş yetkinliklere sahip hastaneler, salgınla mücadelede ön saflarda yer alıyor. Vehbi Koç Vakfı'nın sağlığa verdiği önemin bir yansıması olan kuruluşlardan Amerikan Hastanesi ile Koç Üniversitesi Hastanesi de bu süreci başarıyla yürüterek, tüm gücünü toplum sağlığını koruma misyonuna vakfetmeye devam ediyor.

Vehbi Koç Vakfı kurulurken çağdaş ve gelişen bir Türkiye için yaşamın en temel gereksinimleri olan üç alan belirlemişti: Eğitim, sağlık ve kültür. Vakfın kurucusu Vehbi Koç, "Sağlık olmazsa hiçbir şey olmaz" anlayışıyla Türkiye'de bu alanda bir çok yatırımı hayata geçirerek ülkesine faydalı olmayı bir öncelik olarak değerlendiriyordu. Vehbi Koç Vakfı, 50 yılı aşan tarihi boyunca bu perspektif doğrultusunda çalışmalar yürüttü. Okul, sağlık kuruluşları, burs ve fonlarla ülkemizde sağlık sektörünün gelişmesine katkıda bulundu. Vakfın bünyesindeki kuruluşlar da bugün toplum yararına hizmet vermeye ve "en

iyiye" örnek olmaya devam ediyor. Vakfın sağlık alanındaki yaptığı çalışmalar, bu günlerde daha çok anlam kazanıyor. Pandemi döneminde ülkelerin sağlık sistemleri sınav verirken, Vehbi Koç Vakfı sağlık kuruluşlarından, sektördeki 100 yıllık hizmet deneyimiyle Amerikan Hastanesi ve nitelikli sağlık çalışanlarının yetişmesine öncülük eden Koç Üniversitesi Hastanesi, ülkemizin koronavirüsle mücadelesine destek oluyor. Bu hastanelerin süreci nasıl yönettiğini, ne gibi önlemler aldığını, salgının en yakınındaki kişiler olan doktor ve hemşirelerin salgınla ilgili tecrübelerini ilk kez bu kadar kapsamlı göreceksiniz.

“YENİ BULAŞICI HASTALIKLAR GÜNDEME GELECEK”

Salgınla mücadele merkezleri olan pandemi hastanelerinde virüse karşı büyük bir savaş veriliyor. Bu hastanelerden ikisi Amerikan Hastanesi ve Koç Üniversitesi Hastanesi... Vehbi Koç Vakfı (VKV) Sağlık Kuruluşları CEO'su Dr. Erhan Bulutcu'ya bu dönüşümü nasıl gerçekleştirdiklerini, ülkemizin mücadele politikasını ve sağlık sistemini önümüzdeki günlerde nelerin beklediğini konuştuk.

Koronavirüsle birlikte değişen gündemimize "pandemi hastaneleri" kavramı da eklendi. Sağlık Bakanlığı'nın kararıyla gereken koşulları sağlayan hastaneler, devlet özel fark etmeksizin pandemi hastanelerine dönüştürüldü. Bu kapsamda Amerikan Hastanesi ve Koç Üniversitesi Hastanesi de pandemi hastaneleri arasına girdi. Peki nedir bu pandemi hastaneleri? Hastaneler salgından sonra nasıl bir dönüşüm geçirdiler? Salgın sonrası sağlık sektörünü neler bekliyor? VKV Sağlık Kuruluşları CEO'su Dr. Erhan Bulutcu yanıtladı.

Pandemi hastanesi olmayı belirleyen kriterler nelerdir?

Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan genelgeye göre enfeksiyon hastalıkları

ve klinik mikrobiyoloji, göğüs hastalıkları, iç hastalıkları uzmanı doktorlarından en az ikisinin bulunduğu ve üçüncü seviye erişkin yoğun bakım yatağı bulunan hastaneler pandemi, yani salgın hastalıklarla mücadele hastanesi kabul ediliyor. Bu kapsamda Vehbi Koç Vakfı Sağlık Kuruluşları çatısı altında faaliyet gösteren Amerikan Hastanesi ve Koç Üniversitesi Hastanesi'nin pandemi hastanelerine dönüşmesiyle birlikte salgınla mücadelede hizmet vermeyi sürdürüyoruz.

Hastanelerinizde koronavirüs kapsamında ne gibi önlemler alındı?

Çalışma arkadaşlarımız ve misafirlerimizin güvenliği için Enfeksiyon Hastalıkları Komitesi ve klinik liderlerimizle oluşturduğumuz

ortak kararlar doğrultusunda, tedbirlerimizi titizlikle uygulamaya aldık. Bu kararlarımızı Sağlık Bakanlığı'nın COVID-19 ile mücadele genelgelerine uygun şekilde bir aksiyon planı oluşturarak hayata geçirdik ve süreci tüm kuruluşlarımızda tek elden yönettik. Hastane yöneticileri olarak sahada aktif olarak yer aldık ve hızlı bir şekilde tüm uygulamaları kontrol edip, sahaya uygun şekilde revize ettik. Deneyim ofisimizle birlikte, süreci yakından takip ederek çalışma arkadaşlarımızın tavsiyelerini alarak olumsuzlukları en aza indirmeye çalışıyoruz. Hastaneye giriş yapan tüm misafirlerimiz için triyaj alanları kurarak ateş sorgulamasıyla başlattığımız kontrole, kısa sürede termal kameraları da dâhil ettik. Ziyaretçi ve refakatçi kısıtlamasıyla birlikte asansör,

kuaför, kafeterya gibi yüksek riskli ortak alan kullanımlarını tedbirler kapsamında yeniden düzenledik. Çalışma arkadaşlarımız için hijyen kuralları ve tedbirleri hakkında hızlı aksiyon alarak, eğitim süreçlerini tamamladık. İlk vakaların ortaya çıkmasıyla beraber çalışma arkadaşlarımız için koruyucu maske, gözlük gibi kişisel koruyucu ekipman ve tek kullanımlık "scrub" uygulamasına geçtik. Koç Ailesi ve Koç Holding desteğiyle eve bulaş riski en yüksek olan ve hastayla en yakın temas hâlinde olan çalışma arkadaşlarımız için Divan Grubu otellerinde konaklama hizmeti uygulaması başlatıldı. Diğer hastane sağlık çalışanlarının yanı sıra bizim de yaklaşık 170 sağlık çalışanımızın Divan İstanbul ve Divan City otellerine yerleşimi sağlandı. Riskli ve hasta bakımında primer rol alan çalışanların ulaşımı için her iki hastaneye, Koç Topluluğu desteğiyle 50'şer adet binek otomobil tahsil edilerek hasta ile en yakın temasta olan 400 çalışma arkadaşımızın ulaşımını üstlendik, ayrıca tüm çalışma arkadaşlarımıza belli bölgelerden servis imkânı sağladık.

Toplu taşıma kullanmak zorunda olan çalışma arkadaşlarımıza, damlacık yoluyla bulaşı engelleyen boyunluklar ve kişisel koruyucu ekipman dağıttık. İdari çalışanlara evden çalışma düzeniyle ilgili her türlü teknolojik imkânı sağlayarak, uzaktan çalışma düzenine geçtik. Düzenli olarak tamimler yayınlayarak ortak yönergelerin uygulanmasını ve çalışma arkadaşlarımızın motivasyonlarını yüksek tutmayı amaçladık. Çalışma arkadaşlarımıza, hastalandıkları takdirde hastanelerimizde tüm imkânlar dâhilinde tedavi altına alınacağı teminatını verdik. Başhekimliklerin uygun gördüğü risk gruplarına göre çalışma arkadaşlarımıza düzenli testler yaptık ve yapmaya devam ediyoruz. Bizim en önemli kaynağımız, insan kaynağı... Tüm çalışanlarımızın sağlıklı ve güvenli bir şekilde çalışması, bu süreçte en önem verdiğimiz unsurların başında geliyor.

Koronavirüs yönetiminde sağlık sistemimizi nasıl değerlendiriyorsunuz? Sağlık sistemimizde değişmesi gereken noktalar var mı? Bunlar nelerdir?

Salgın sürecinde farklı ülkeler farklı deneyimler yaşadı. Bazı ülkeler büyük kayıplar verirken bazıları hastanelerdeki süreci daha iyi yönetebilme şansına sahip oldu. Sizce bunun arkasındaki nedenler neler?

Bu süreçte, Türkiye'nin sağlık alt yapısının ne kadar güçlü olduğunu hep beraber gördük. Kişisel görüşüm Amerika, İngiltere ve Avrupa'dan daha başarılı olduk. Empatiyle hareket ederek, toplumun ihtiyacı olan her kesimine hızlı müdahale edip ilaçlarını sağlayarak sosyal devlet yapısına sahip İsveç gibi İskandinav ülkelerinden de daha başarılı olduk. 100 bin kişi başına düşen doktor ve hemşire sayımız Avrupa'ya göre daha az olmasına rağmen sağlık ordumuz hızlı, planlı ve özverili çalışmasıyla bu açığı kapattı. Ayrıca Bakanlık ve Bilim Kurulu planlarını kamu, üniversite ve özel hastanelere gerekirse 2-3 günde bile tedavi planını değiştirerek tek elden hızlıca uygulattılar. Yatak kapasitemiz yeterli olduğu için testi negatif ancak tomografide pozitif olan bütün vakalar hastaneye yatırıldı. Uygulanacak olan

"Yatak kapasitemiz yeterli olduğu için testi negatif ancak tomografide pozitif olan bütün vakalar hastaneye yatırıldı. Uygulanacak olan tüm ilaçlar belliydi ve hepsi de Sağlık Bakanlığı tarafından sağlanmıştı."

tüm ilaçlar belliydi ve hepsi de Sağlık Bakanlığı tarafından sağlanmıştı. Yoğun bakım ve ventilatör sayımız Avrupa'nın üzerinde ve kişi başına düşen tomografi sayımız özellikle İstanbul'da Avrupa'dan fazlaydı. Bütün bunların refleksleri hızlı bir tedavi müdahalesiyle erken dönemde uygulanması, ölüm oranlarının da çok düşük seyretmesini sağladı. Genç nüfus oranımızın fazla olması ayrı bir şanstı. Devletin maske, dezenfektan, ventilatör üretimi için özel sektörle birlikte hareket etmesi halka güven verdi. Filyasyon dediğimiz kaynağın bulunması iz sürme çalışmasında büyük bir ekiple çalışılması başarı getirdi. Tüm bunların sonucunda COVID-19 dünya krizinde ülkemiz şu ana kadar başarılı bir sınav verdi.

Sizce koronavirüsle birlikte salgın hastalıkların tedavisi ve onlara yönelik önlemler bundan sonra sürekli olarak hastanelerin gündeminde mi olacak? Koronavirüs riski azaldığında ya da ortadan kalktığında sağlık sektörünü neler bekliyor?

Salgın hastalıklarla planlama ve

"Burada önemli olan toplum sağlığına yapılan yatırımlar olacak. Koruyucu hekimlik ön plana çıkacak. Dünya değişecek, en azından sağlık sistemleri sorgulanacak."

mücadele, toplumlarda modern tıbbın başlangıcından itibaren hep vardır. Veba, kızamık, verem, İspanyol gribi yani influenza vb. onlarca hastalık bu sayede ortadan kaldırıldı ya da tehdit azaldı. Korona, pandemi hâline gelip tüm dünyanın sorunu olunca farkındalık oluştu. Bu hastalık da sürekli mutasyona uğrayan grip, yani influenza gibi hep hayatımızda olacak. Aşının ve tedavi edici ilaçların bulunması ile gündemden düşecek, ancak işin doğası gereği yeni bulaşıcı hastalıklar gündeme gelecek.

Bundan sonraki salgın hastalıklar için sağlık sektöründe bir değişiklik olacak mı? Yeni birimler ya da uzmanlık alanları oluşacak mı?

Burada önemli olan toplum sağlığına yapılan yatırımlar olacak. Koruyucu hekimlik ön plana çıkacak. Dünya değişecek, en azından sağlık sistemleri sorgulanacak. Amerika'da anne-bebek ölüm hızının Türkiye'den yüksek olduğunu, sadece parası olana hizmet verildiğini biliyoruz. Belki kişi başına düşen sağlık harcamaları ülkelerin silah sektörüne harcamalarına oranla çok altında... Bence bunlar sorgulanacak, ülkeler önlemler alacak, dijital tıbbı yönelim artacak.

"Dijital tıp"ı biraz anlatır mısınız? Bu tanım neyi ifade ediyor ve VKV Sağlık Kurumları olarak dijital tıp ile herhangi bir çalışma yapıyor musunuz?

Gelecekte hastaneler arasında fark yaratacak olan, hastanenin ve sağlık personelinin dijitalleşme sürecini tamamlaması olacak. Artan yaşlı nüfusu, kronik hastalıkları ve bu

pandemi sürecinde gözlemlediğimiz gibi hastaları hastane dışında tedavi ve takip edebilmemizi gerektirecek. Giyilebilir sağlık teknolojileri ve teletıp, tam olarak bu noktada devreye girerek hastanın evden monitörizasyonu ve mobil sağlık ekipleriyle, durumu daha kritik olan hastalara hastanelerin daha hızlı hizmet verebilmesini sağlayacak.

Bu anlamda Vehbi Koç Vakfı Sağlık Kuruluşları'nda Dijital Dönüşüm Ofisi kapsamında çeşitli uygulamalar hayata geçirdik ve yeni çözümler üretmeye devam ediyoruz. Örneğin

hastaların sağlık kayıtlarına anlık ve dijital ortamdaki ulaşabilmesi, sağlık süreçlerine daha hâkim ve katılımcı olabilmeleri adına "Koç Healthcare" mobil uygulamasını geliştirdik. Hastalarımızla dijital platformlar aracılığıyla bağlantı kurabilmek dijital dönüşümün ilk aşaması bu oldu. Geliştirdiğimiz "Koç e-Sağlık" online hizmetimizi karantina döneminde hızla hayata geçirdik. Böylece hastalarımız hastanelerimize gelmeden ilgili doktorla online görüşme yapma fırsatı yakaladı.

Bunların yanı sıra dijital tıp alanında,

hastalarımızın dijital ortamda günlük olarak uyku, ruh hâli, iştah, fiziksel hareket gibi parametrelerini değerlendirecek ve aldıkları ilaçlara göre bu parametrelerin nasıl değiştiğini inceleyecek bir yazılım üzerine çalışıyoruz. Mobil akut tedavi ekiplerimizle, dijital olarak takip edeceğimiz parametrelere göre hastaların taburcu edilme sonrası bakım, diyet, mindfulness, rehabilitasyon ve egzersiz gibi ihtiyaçlarını hızlı bir şekilde evde çözmeyi planlıyoruz.

Gelecekteki benzeri salgınlara karşı hazırlıklı olmak için bu dönemden sağlık sektörü olarak ne gibi dersler çıkarmalıyız?

Ülke olarak salgın, deprem gibi toplum sağlığını tehdit eden olaylara dijitalleşmeden de yararlanarak daha planlı yaklaşıldığı, görev ve sorumlukların belli olduğu, belediyeler ve sivil toplum örgütleriyle iş birliğinin yapıldığı, mahalle sorumlularına kadar belli olan bir sistem için hazırlık ve yatırımlar yapmalıyız.

Günlerce ara vermeden çalışan ve hastalığı bulaştırma korkusuyla evlerine gidemeyen sağlıkçılar fiziksel olduğu kadar psikolojik anlamda da yıpranıyor. Psikolojik olarak herhangi bir destek alabiliyorlar mı?

2017 yılında "İyileştir Kendini" şiarıyla hastalarımızın yanı sıra çalışanlarımızın fiziksel, zihinsel ve ruhsal sağlıklarına katkıda bulunacak nitelikteki bütünsel yaklaşımları benimseyen "Code Lotus" projesini başlatmıştık. Pandemi sürecinde 'Code Lotus Mindfulness Merkezi'miz muazzam bir performans göstererek yoğun stres altındaki çalışma arkadaşlarımıza yönelik tasarlanmış özel programlarla düzenli olarak online eğitimler verdi ve vermeye devam ediyor. Nefes egzersizleri, meditasyonlar ve farkındalık çalışmalarıyla arkadaşlarımızın huzurlu, mutlu ve güvende hissetmelerine destek olmaya gayret ediyoruz.

"Geliştirdiğimiz Koç e-Sağlık online hizmetimizi karantina döneminde hızla hayata geçirdik. Böylece hastalarımız hastanelerimize gelmeden ilgili doktorla online görüşme yapma fırsatı yakaladı."

İster yurt içinde ister yurt dışında
Koç e-Sağlık hizmetimizle
**Siz Neredesiniz
Doktorunuz Orada**

Koç e-Sağlık

amerikanhastanesi.org

444 3 777

EN YAKIN TANIKLARININ GÖZÜNDEN: YOĞUN BAKIMDA NELER OLUYOR, TEDAVİDE YÜZ GÜLDÜRÜCÜ GELİŞMELER VAR MI?

♦ ♦ ♦

İşleri gereği insan hayatını her şeyin üstünde tutan, gerekirse kendi canlarını tehlikeye atan ve mesai saatleri olmayan doktorlar, virüsle en ön cephede savaşıyor. Dolayısıyla salgın ve etkilerinin en yakın tanığı onlar... En zor vakalar hangileri? Virüs sadece ciğerleri mi etkiliyor? Yoğun bakımda neler oluyor? Karşılaştıkları zorluklar neler? Kendilerini virüsten nasıl koruyorlar? Tedavi süreçleri nasıl işliyor? Pandemi sürecinde aktif rol alan Amerikan Hastanesi ve Koç Üniversitesi Hastanesi'ndeki doktorlara merak ettiğimiz her şeyi sorduk.

Tüm ülkeler salgınla mücadele döneminde, en çok bilgili ve deneyimli bir sağlık ordusuna ihtiyaç duydu. Virüsle mücadelede bu sağlık ordusunun en öndeki savaşçıları ise doktorlardı. Doktorların ne kadar ulvi bir görev üstlendiklerini biliyorduk ancak bu vesileyle önemlerini bir kez daha hatırladık. İşleri gereği her türlü zorluğa alışkın olan doktorlar, pandemi sürecinde daha zor koşullarda çalışmaya başladı. Bu yoğun günlerinde neler yaşadıklarını onlardan dinlemek istedik.

Korku yerini rahatlamaya bıraktı

Koronavirüs salgını nedeniyle hastanelerin en çok yoğun bakım ünitelerinde hareketli günler yaşanıyor. Bu hareketlilikten nasibini alan Koç Üniversitesi Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon, Yoğun Bakım doktoru Doç. Dr. Evren Şentürk başta, önce Çin’de, sonra İtalya’da yaşanan sağlık sorunlarındaki değişiklikler ve ölümlerin hızla yaklaşan büyük bir dalga gibi korku ve panik hissi yarattığını, ancak hastanede gereken önlemlerin alınmasıyla bu korkunun yerini rahatlamaya bıraktığını anlatıyor. Doç. Dr. Evren Şentürk, hem

kendileri gibi sağlık çalışanlarının hem de diğer hastaların sağlığı için hastanede yapılan değişiklikleri adım adım anlatıyor: “Üniversitemizde gerek başhekimlik gerekse enfeksiyon hastalıklarının çabalarıyla öncelikle hastaneye alınacak hastalar için servisler, ek solunum cihazları hazırlandı; hastaların gidecekleri yol haritaları ve asansörler düzenlendi; tomografi çekimine gidişi ve yoğun bakıma alış planları yapıldı. Tüm ekiplere kişisel koruyucu ekipman kullanımı konusunda bilgi verildi. Hastane hayatımızda her gün girişlerde ateşimiz ölçülmeye başlandı ve ateşli hastalıklar için ayrı bir poliklinik açıldı. Yoğun bakım yatak ihtiyacı artacağından bu hastalar için yoğun bakım yatağı düzenlemek üzere planlar yapıldı. Bu sırada korona olmayan acil hastaların cerrahi ve tedavileri devam ettiğinden bu hastalar için ayrı bir yoğun bakım servisi oluşturuldu.”

Bu dönemde özellikle yoğun bakımdaki sağlık personelleri kendi sağlıkları açısından büyük bir risk altında. Fakat bilinçli yaklaşımlar ve ekip ruhuyla gelen iş birliği onları korumadaki en büyük yardımcısı olmuş. Doç. Dr. Evren Şentürk de COVID-19 pandemisi sırasında hastaları izole ederek tedavi etmenin yanı sıra onları

*Koç Üniversitesi Hastanesi
Anesteziyoloji ve Reanimasyon,
Yoğun Bakım doktoru
Doç. Dr. Evren Şentürk*

*Doç. Dr. Evren Şentürk:
"COVID-19 pandemisi
sırasında hastaları
izole ederek tedavi
etmenin yanı sıra
solunum cihazına
bağlarken ve hastalara
destek sağlarken sağlık
personeli için yüksek
risk oluştuğundan;
kendimizi korumak
için birbirimize destek
olmaya başladık"*

solunum cihazına bağlamak ve hastalara destekte bulunmak sağlık personeli için yüksek risk oluşturduğundan; hemşire ve doktorların birbirlerini korumaya başladıklarının altını çiziyor. Yoğun bakımda COVID-19 tanılı hastaların tüm ihtiyaçlarını diğer zamanlarda olduğu gibi ekip olarak karşıladıklarını ifade eden Doç. Dr. Evren Şentürk, hem hastalara hem de hasta yakınlarına doğru bilgiler aktararak onların kaygı ve endişelerini gidermeye çalıştıklarını da belirtiyor. Pandemi döneminde en çok zorlandıkları şeylerin fiziksel olarak her gün kişisel koruyucu kıyafetler ile hastalara yaklaşmak zorunda olmak, solunum desteğini daha iyi hâle getirmek için hastaları sırtüstü ve yüzüstü pozisyonlarda takip etmek ve belirli aralıklar ile hastaları çevirmek; ruhsal olarak ise yoğun bakım yatak sayısının yetmeyeceği ve hastalar arasında triyaj yapmak zorunluluğu olduğunu ifade ediyor.

Testin yalancı negatiflik oranı yüzde kaç?

Hastalığın teşhis edilmesinde ve

*KUH Dahiliye Uzmanı
Doç. Dr. Timur Selçuk
Akpınar*

Doç. Dr. Timur Selçuk Akpınar: "Ani başlangıçlı ateş ile birlikte öksürük veya solunum şikâyetlerinden birinin olması ve burun akıntısının olmaması durumlarında hastalar olası vaka olarak değerlendirilerek COVID-19 testi yapılmalıdır."

kontrol altına alınmasında testlerin yaygınlaştırılması büyük önem taşıyor. Nitekim vaka sayısının görülmeye başladığı tarihten bu yana ülkemizde test yapılan vaka sayısı giderek arttı ve günlük test kapasitesi 45 bine, toplam test sayısı bir milyona ulaştı. Peki test hangi durumlarda yapılıyor? Koç Üniversitesi Hastanesi (KUH) Dahiliye Uzmanı Doç. Dr. Timur Selçuk Akpınar, COVID-19 testinin hastalık ihtimalinin bulunduğu olası vaka tanımına uyan hastalara uygulanması gerektiğini söylüyor. Vaka tanımına uyan hasta kriterlerini ise şöyle sıralıyor:

- Ateş, öksürük veya solunum sıkıntısı şikâyetlerinden biriyle birlikte hasta veya yakınının 14 gün içerisinde yurt dışında bulunma öyküsü ve klinik tablonun başka bir hastalık ile açıklanamaması durumunda,
- Ateş, öksürük veya solunum sıkıntısı şikâyetlerinden biriyle birlikte 14 gün içerisinde testi pozitif yakınıyla temas durumunda,
- Ateş, öksürük veya solunum sıkıntısı şikâyetlerinden biri ile birlikte ağır akut solunum yolu enfeksiyonları nedeniyle hastane yatış gerekliliği varlığı ve klinik tablonun başka bir hastalık ile açıklanamaması durumunda,
- Ani başlangıçlı ateş ile birlikte öksürük veya solunum sıkıntısı şikâyetlerinden birisinin olması ve burun akıntısı olmaması durumlarında hastalar olası vaka olarak

değerlendirilerek COVID-19 testi yapılmalıdır.

Bazı vakalarda test yapıldığında sonuç üst üste negatif çıksa da hasta gerçekte pozitif olabiliyor. Bu da testlerin güvenilirliğiyle ilgili şüpheleri beraberinde getiriyor. Amerikan Hastanesi İç Hastalıkları Uzmanı Dr. Bilgin Sait'e göre test iki temel özellik taşımalı: Duyarlılık ve özgüllük... "Bu iki özelliği ideal seviyeye çıkarabilmenin yolu, piyasaya sürmeden önce çok fazla uygulama yapmak" diyor Dr. Bilgin Sait, pandemi süreci bir baskın gibi gerçekleştiği için dünyanın her yerinde uygulanan testlerin hiçbirinin ideal koşullarda geliştirilemediğini ve bu yüzden en baştan tabii olarak yetersiz kabul ettiklerini dile getiriyor. Dr. Sait; "Örneğin, PCR dediğimiz sürüntü ile alınan testin yalancı-negatiflik oranı yüzde 40'ın üzerinde... Bu, sürüntünün alındığı yerde, o sırada virüse denk gelmemesi gibi uygulama kısıtlılığından da ileri gelebiliyor. Bu yüzden, sadece testin sonucuna bakılarak değil, hastanın şikâyetleri, enfeksiyon belirteçleri ve görüntüleme ile bütüncül bir bakış geliştiriliyor. Altın standart diyebileceğimiz bir test için biraz daha bekleyeceğiz" diyor. Bu süreçte en kıymetli yol göstericilerden biri olarak akciğer tomografisine işaret eden Dr. Sait, bunun parametrelerini ise COVID-19 polikliniğine başvuran hastanın şikâyetlerinin şiddeti, tarzı (öksürük, ateş, nefes darlığı başta olmak üzere), fiziki muayenedeki bulgular ile beraber hastanın yaşı ve kronik hastalıkları olarak belirtiyor. Böylece algoritmalar oluşturularak gereksiz uygulamalardan kaçınılmış olduğunu ifade ediyor.

Viral hastalıklardan nasıl ayırt edebiliriz?

Hastaların büyük çoğunluğu ateş, öksürük ve nefes darlığı gibi diğer akciğer hastalıklarında da karşılaşılan belirtiler ile başvurdukları için göğüs hastalıkları uzmanları bu süreçte her zamankinden daha fazla sorumluluk üstleniyor. Sabah erkenden mesaiye başladıklarını söyleyen Amerikan Hastanesi Göğüs Hastalıkları Bölüm Başkanı Prof. Dr. Levent Tabak, kendisinin Yoğun Bakım Ünitesi'nde yatmakta olan hastaların vizitlerine katılırken, ekibinden Doç. Dr. Rana Işık ve Dr. Elif Altuğ'un serviste yatmakta olana hastaların vizitlerini yaptığını dile getiriyor. Yatan hastaların vizitlerini tamamladıktan sonra poliklinik hastalarını görmeye başlıyorlar. Prof. Dr. Levent Tabak tüm bunların ardından bir gününün nasıl geçtiğini ise şöyle anlatıyor: "Poliklinik hastalarımızı triyaj alanı olarak belirlediğimiz Acil Servis'te karşılıyoruz. COVID-19 nedeni ile başvuran hastaların tüm kan ve radyolojik tetkikleri ile test

için örnek alma işlemleri de bu alanda tamamlanıyor. Bu yaklaşım, bize ana kapı ve otoparktan hastane içine hastaların girmesinin önünü keserek hastanenin diğer bölümlerinde temiz ve güvenli bir alan oluşturup çalışanlarımızı ve hastalarımızı bulaştan koruma şansını veriyor.

Amerikan Hastanesi Göğüs Hastalıkları Bölüm Başkanı Prof. Dr. Levent Tabak

COVID-19 şüphesi ile başvuran hastalardan Sağlık Bakanlığı tedavi algoritmasında belirtilen özelliklere göre, hastaneye yatmasına gerek olmayanların tedavilerini düzenleyerek enfeksiyon kontrol hemşiresi ile iletişimde kalmak üzere acil servisten taburcu ediyoruz. Tanı koyduğumuz veya yatması gereken hastalarımızı ise COVID-19 servislerine transfer ederek yatışlarını sağlıyoruz."

Trijaj alanında karşılaştıkları hastalardaki asıl zorluğu COVID-19 hastalığını aynı şikâyetlere yol açan başta viral solunum yolları hastalıkları olmak üzere diğer hastalıklardan ayırt etmek olarak ifade eden Prof. Dr. Tabak, ancak Amerikan Hastanesi'nde çalışan hekimler olarak diğer meslektaşlarına göre çok şanslı olduklarını, "Zira gereken her hastada dakikalar içerisinde akciğer tomografisi çekebilme ve saatler içerisinde diğer viral enfeksiyonları ayırt edip tanı koyacak laboratuvar imkânlarına sahibiz" sözleriyle açıklıyor.

Serviste gözlem altına alınan hastalar sıkı bir şekilde kontrol ediliyor. Prof. Dr. Tabak, "Sadece hastalarımızın değil çalışan personelinde güvenliği için önceden belirlenen enfeksiyon kontrol önlemlerine uyulmasına dikkat ediyoruz. Hasta odalarına mümkün olan en az sayıda giriş çıkışı temin etmek için her hastaya 'pulse oksimetre' dağıttık, çay servisi yerine hastaların istedikleri zaman kullanabilmelerini sağlamak amacı ile odalara su ısıtıcısı temin ettik" diyerek hastaların tek kişilik odalarda izolasyon altına alındığını söylüyor. Göğüs Hastalıkları Bölüm Başkanı Prof. Dr. Levent Tabak sözlerini şöyle sürdürüyor: "Serviste yatan hastalarımızın sabah ve akşam vizitleri kişisel koruma ekipmanlarıyla düzenli olarak haftanın 7 günü gerçekleştiriyoruz. Ayrıca her gün masa başı vizitleriyle bütün hastaların günlük laboratuvar sonuçları

değerlendirilip gerekli tedavi değişiklikleri yapılıyor. Bu vizitler sırasında 4B1 katı hemşirelerin günde iki kez hazırlayıp yolladıkları raporlar çok yol gösterici ve yararlı oluyor. Bu sayede hastalardaki klinik seyri ve varsa, kötüye gidişi erkenden fark edip gerekli laboratuvar testlerine başvurma ve gerektiğinde hastaları gecikmeden yoğun bakım ünitesine transfer etme imkânını yakalıyoruz. Hastalarımızda gerek hastalığa bağlı, gerekse altta yatan hastalıkları nedeniyle akciğer dışı sorunlar çıktığında da enfeksiyon hastalıkları, kardiyoloji ve dahiliye bölümünden konsültasyon isteyerek tedavilerimizi sürdürüyoruz.”

Kronik akciğer hastalığı olanlar dikkat!

Salgın sırasında hipertansiyonu ve diyabeti olan hastalar gibi akciğer kanseri, astım, kronik obstruktif akciğer hastalığı olanlar da hastalık gelişimi ve geliştiğinde de ağır seyretme olasılığı açısından risk altında... Bu nedenle kronik akciğer hastalığı olanların ilaç kullanımlarını aksatmamalarına dikkat çeken Prof. Dr. Tabak, “Özellikle nebul şeklinde ilaç kullananlarda bulaş oranı artabileceğinden, doktorlarına danışarak hastalık süresince nebul dışı ölçülü doz veya kuru toz inhaler türü ilaçlara geçiş gerekebilir” uyarısında bulunuyor. Sigara içmenin özellikle sigara içerken parmaklar aracılığıyla virüsün dudaklara taşınması nedeniyle Covid hastalığına yakalanma riskini artırdığına da değinen Prof. Dr. Tabak, sigara kullananlardan KOAH, akciğer kanseri, kalp damar hastalıkları gibi hastalığı olanların sigara içmeyen sağlıklı bireylere göre daha sık ve ağır bir şekilde hastalığa yakalanma riski taşıdığına dikkat çekiyor. Ayrıca sigara içenlerde COVID-19’a bağlı akciğer tutulumu sıklığı, gelişen akciğer hastalığının ağırlığı, yoğun bakıma ihtiyaç duyma oranı ve ölüm olasılığının 14 kat artmış olarak bulunduğunu sözlerine ekleyerek, aynı riskin elektronik sigara ve nargile içenler için de geçerli olduğuna işaret ediyor.

*Dr. Bilgin Sait:
"COVID-19 tanılı
hastaların kötüleşmesi,
yoğun bakım ihtiyacı
ve hatta ölümün
gerçekleşmesini
belirleyen ana sebep
'bağışıklık sistemimizin
aşırı reaksiyonu' gibi
duruyor."*

*Amerikan Hastanesi
İç Hastalıkları Uzmanı
Dr. Bilgin Sait*

"Büyük bir meydan okuma ile karşı karşıyaydık fakat 'ortak akıl' bizi kargaşadan korudu".

Peki virüs sadece akciğerleri mi etkiliyor, diğer organlarımız da zarar görüyor mu? Bu sorunun yanıtı Amerikan Hastanesi İç Hastalıkları Uzmanı Dr. Bilgin Sait'e göre "evet" çünkü virüs akciğer dokusunu tutmakla beraber, karaciğer, kalp, böbrek, beyin dokularına da zarar verebiliyor. Dr. Bilgin Sait, "COVID-19 tanılı hastalarda postmortem (ölüm sonrası) çalışmalardan öğrendik ki bu dokuların çoğunda virüse rastlanmıyor. Gerçekleşen hasarın, inflamatuvar/yanısal bir süreç olduğunu görmüş olduk. Daha önceki viral enfeksiyonlarda hiç görmediğimiz şiddette ve yaygınlıkta bir inflamasyon söz konusu. Yeni korona virüsün en önemli özelliğinin tetiklediği 'sitokin fırtınası' olduğunu görüyoruz. Özetle, COVID-19 tanılı hastaların kötüleşmesi, yoğun bakım ihtiyacı ve hatta ölümün gerçekleşmesini belirleyen ana sebep 'bağışıklık sistemimizin aşırı reaksiyonu' gibi duruyor" diyor.

Bu nedenle Amerikan Hastanesi'nde daha pandeminin en başında, interdisipliner bir ekip kurulduğunu söyleyen Dr. Bilgin Sait, oluşan 'ortak akıl'la virüsü kontrol altına alabildiklerini vurguluyor: "Enfeksiyon Hastalıkları, Göğüs Hastalıkları, İç Hastalıkları, Kardiyoloji Bölümleri, Radyoloji ve Yoğun Bakım Ünitesi'nin büyük desteğiyle her vaka en az üç bölüm doktorunun kararı ile takip ve tedavi edildi. İlk iki hafta büyük bir meydan okuma ile karşı karşıyaydık fakat bu ortak akıl bizi her türlü kargaşadan korudu".

Aşı için daha bekleyeceğiz

Salgının başından bu yana dünyada ve ülkemizde virüsle baş etme ve tedavi yöntemleri geliştirme konusunda çok

Prof. Dr. Nahit Çakar: "Giderek daha net ve kesin tedaviler ile aşı gibi faktörlerle biz bu hastalığın da kökünü kurutacağız"

Amerikan Hastanesi Genel Yoğun Bakım Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nahit Çakar

çeşitli çalışmalar yapılıyor. Uzmanlardan gelen açıklamalar doğrultusunda bazen aşı bazen ilaç konusunda çıkan haberler insanlığa umut veriyor.

Peki gerçekten hastalığa yönelik tedavilerde bir gelişme kaydedildi mi? Bunu sağlık sektörünün kalbindeki bir isim olan Amerikan Hastanesi Genel Yoğun Bakım Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nahit Çakar yanıtlıyor:

"Salgın başlangıcını Çin olarak alırsak, o dönemden bu döneme gelişen bilgi birikimleri antiviral tedaviyi değiştirdi. Enfeksiyonun hem türlerini, hem de başlangıç zamanlarını daha iyi belirlemeye başladık. Şu an bu amaçla, iki antiviral etkili ilaç kullanımda bulunuyor. Bunların yanına destek tedaviler olarak kan sulandırıcılar ve bazen olası bakteri enfeksiyonlarına yönelik antibiyotik de tedaviye eklenebiliyor. Bazı hastalarda bağışıklık sisteminde ortaya çıkan anarşiyi yönetebilen ve organ disfonksiyonlarını kontrol altına alabilen ilaçları da kullanıyoruz." Prof. Dr. Çakar, bu virüsle başa çıkma konusunda bilime güven duyduğunu belirterek duyduğu inancı "Giderek daha net ve kesin tedaviler ve enfeksiyonu önleme stratejilerinde aşı gibi

faktörlerle biz bu hastalığın da kökünü kurutacağız" şeklinde ifade ediyor. Koç Üniversitesi Hastanesi (KUH) Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Dr. Mahir Kapmaz ise, aşının pandemi dönemine yetişmesinin mümkün olmadığına dikkat çekiyor: "Aslında koronavirüs ailesi çok uzun zamandır hayatımızda... Bu aileye ait iki önemli virüs, SARS ve MERS olarak daha önce insanlığı ciddi olarak tehdit etti. Ancak çeşitli nedenlerle küresel dünya aşıya karşı ilgisiz kaldı, fırsat varken çalışmalar yarım kaldı. Şimdi bu

KUH Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Dr. Mahir Kapmaz

Dr. Mahir Kapmaz: "Tüm seferberliğe rağmen aşının pandemi dönemine yetişmesi mümkün görünmüyor."

ailenin yeni bir üyesi kapımızı tekrar çaldı. COVID-19 aşı üretimi için taslak/örnek olabilecek hiçbir korona aşısı hali hazırda yok. Tüm seferberliğe rağmen aşının pandemi dönemine yetişmesi mümkün görünmüyor."

Aşı için tüm dünyada iki ay içinde 40 civarında biyo-ilac şirketinin ve akademik çevrelerin adeta yarış başlattığını söyleyen Dr. Mahir Kapmaz, 12-18 aydan önce ticari aşı elde edilmesini beklemenin gerçekçi olmadığını ifade ediyor. Bu nedenle aşının pandemiye yetişmesi mümkün görünmüyor ancak COVID-19 mevsimsel virüs hastalığına dönüşürse, aşıdan çok fayda göreceğimizi vurguluyor.

COVID-19 geçiren kişiler hastalığa tekrar yakalanır mı?

Hastalığın tedavisinde adı geçen yöntemlerden biri de immün plazma bağıışı. Bu yöntem, COVID-19 geçirerek iyileşmiş hastaların kandaki plazmalarının alınarak diğer hastaların tedavisinde kullanılması

*Amerikan Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı
Dr. Şiran Keske*

mantığına dayanıyor. "İmmün plazma tedarik ve uygulama" adıyla Sağlık Uygulama Tebliği'ne de eklenen teknikle ilgili Amerikan Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı Dr. Şiran Keske'den bilgi alıyoruz. Dr. Şiran Keske immün plazmanın virüsü ortadan kaldırdığına henüz net olarak bilinmediğini ifade ederek sözlerini şöyle sürdürüyor:

"Hastalığı geçiren kişiler hastalığa karşı antikor üretmektedir. Bu antikor nötralizan antikor dediğimiz virüsü ortadan kaldıran güçlü bir antikor mudur, henüz bilmiyoruz. Ayrıca hastalığı geçiren kişiler farklı miktarlarda antikor üretmektedir. Yüksek oranda antikor üretenlerin antikorlarını içeren immün plazmaların kullanılması daha doğrudur. İmmün plazmanın uygulanma zamanı da önemlidir. Hastalık 2 evreden oluşmaktadır. İlk evre virüsün çoğaldığı ve akciğer dokusuna ve hatta diğer vücut sıvılarına

yayıldığı evredir. Bu evre antiviral ilaçların kullanılmasının gerekli olduğu evredir. İmmün plazma da eğer uygulanacaksa bu evrede uygulanmalıdır ki virüsü ortadan kaldırılsın."

COVID-19 geçiren kişiler hastalığa tekrar yakalanır mı akıldaki başka bir soru işareti... Koç Üniversitesi Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji uzmanı Dr. Mahir Kapmaz, "Bu soruya yanıt vermek için öncelikle COVID-19'un kız kardeşi kabul edilen SARS ve MERS'e bakmalıyız" diyor. SARS geçirenlerde 2 yıl sonrasına kadar, MERS geçiren kişilerde ise 34 hafta sonrasına kadar koruyucu antikorlar saptandığını söyleyen Kapmaz, "Bu bilgi, en azından bu süreler boyunca hastalıktan korunma anlamına geliyor. Öte yandan diğer insan koronavirüslerinde ise kalıcı bağışıklık olmadığını biliyoruz. Virüsü atlatan hastalarda koruyucu antikorlar saptandığına dair yayınlar umut verici... Ön bilgilerimiz hastalığı geçirenlerin en azından bir süre tekrar hastalanmayacağı yönünde..."

*Dr. Şiran Keske:
"Virüsü atlatan
hastalarda
koruyucu antikorlar
saptandığına dair
yayınlar umut verici...
Ön bilgilerimiz
hastalığı geçirenlerin
en azından
bir süre tekrar
hastalanmayacağı
yönünde..."*

En zor vakalar hangileri?

Bazı vakalar diğerlerine göre müdahalelerin daha zor bir hale gelmesine sebep oluyor. Ciddi solunum sıkıntısı veya kalp durmasıyla başvuran hastaların yönetimi en zor vakalar olduğunu belirten Koç Üniversitesi Hastanesi Acil Tıp Uzmanı Dr. Yusuf Köksal, yaşanan zorlukları şu şekilde ifade ediyor:

"Bu hastalarımızın müdahalesi esnasında bir yandan daha üst seviye kişisel koruyucu ekipman kullanımı gerekmekte olup giyilmesi vakit almakta, diğer yandan da hasta müdahalesi için zamanla yarış içinde olunması sebebiyle hasta yönetimi stresli bir hal almaktadır. Bu hastalarımızın müdahalesinde normalde alışık olduğumuz maskeyle solutma, balon-valf-maske kullanımı, preoksijenizasyon süreçleri gibi uygulamalarının virüs yayılım riskini artırması nedeniyle önerilmemesi, tüm dünyada olduğu gibi vaka yönetiminde ciddi zorluklar yaratmakta olup alternatif ve yaratıcı metodolojilerin

geliştirilmesi gerekmektedir". Normal zamanda stabil olmayan bir hastaya tomografi çekimi önerilmemesine rağmen pandemi sürecinde bu hasta grubunda hastanın yatacağı yoğun bakım

yatağının belirlenmesi amaçlı çoğu zaman akciğer tomografisi çekilmesi gerekliliği doğabiliyor. Dr. Yusuf Köksal, bu nedenle solunum desteğiyle tomografi çekilmesi gereken bir hastanın, izolasyon kurallarına dikkat edilerek sürecin yönetilmesinin ciddi vakit ve kaynak kullanımı gerektirdiğini ve bu durumun sıradaki

diğer hastaların değerlendirilmesini geciktirebildiğini sözlerine ekliyor. Köksal aynı zamanda halkın mobilizasyonunun azalmasına bağlı olarak trafik kazaları, kırık, düşme gibi travma başvurularının azaldığını söyleyerek sözlerini şöyle noktıyor: "Şaşırtıcı olan ve asıl beklenmeyen gelişme ise serebrovasküler olaylar (inme vs.) ve kardiyovasküler olaylar (kalp krizi vs.) nedenli başvuru sayılarında azalma görülmüştür."

*KUH Acil Tıp
Uzmanı Dr.
Yusuf Köksal*

Ciddi solunum sıkıntısı veya kalp durmasıyla başvuran hastaların yönetimi en zor vakalar olduğunu belirten Koç Üniversitesi Hastanesi Acil Tıp Uzmanı Dr. Yusuf Köksal, bu hastaların müdahalesi esnasında zamanla yarış içinde olduklarını belirtiyor.

“YAPTIĞIMIZDAN VE TOPLUMUN ALGILADIĞINDAN ÇOK DAHA FAZLASIYIZ”

♦ ♦ ♦

Onlar, salgınla sahada çarpışan en önemli neferlerimizden... Hastalarının daima yanı başında olan, onların ihtiyaçlarını karşılayan hemşireler, cesaretleri, özverileri ve fedakârlıklarıyla pandemi döneminde de görevlerini sürdürmeye devam ediyor. Hemşirelik mesleğinin ülkemizde gelişmesinde ve saygınlık kazanmasında önemli bir role sahip Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Semahat Arsel'in de belirttiği gibi; "Koronavirüs salgınına yaşadığımız bu tatsız günlerde, hâlâ mutlu ve sağlıklı gelecek hayalleri kurabiliyorsak, bu onların sayesinde..."

Pandemi döneminde hayatlarını riske atarak gece gündüz demeden çalışan hemşireler, hem hastaları iyileştirmeyi hem de toplum sağlığını korumayı sürdürüyor. Hemşireler sahada virüsle olağanüstü mücadele ederken, bu günler onların mesleği için ayrı bir önem taşıyor. 12-18 Mayıs Hemşireler Haftası olmasının yanı sıra bu yıl Dünya Sağlık Örgütü tarafından Florence Nightingale'in doğumunun 200'üncü yılı olması sebebiyle "Hemşire ve Ebe Yılı" ilan edildi.

Hemşirelik deyince akla ilk gelen isimlerden, aynı zamanda Vehbi Koç Vakfı Hemşirelik Fonu, Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi ve SANERC'in kurucusu Semahat Arsel, 12 Mayıs Dünya Hemşireler Günü sebebiyle bu kutsal meslek ile ilgili düşüncelerini şöyle ifade ediyor: "Uzman, bilgili ve çağdaş hemşirelerimizle yaptığımız gönül birliğinin her zaman olduğu gibi bugün de bütün insanlarımıza ışık olmasını gururla izliyorum, hepsine bir kez daha minnetlerimi sunuyorum."

Gelin sağlık neferlerimizin pandemi döneminde yaşadıkları zorlu süreci onların ağzından dinleyelim...

Bahar Madran:
"Hastalarımızı sağlıklı ve mutlu bir şekilde evlerine giderken görmek, eski yaşamlarına döneceklerini bilmek ve onlardan olumlu haberler almak bizim için en önemli motivasyon kaynağı"

"İşimiz sadece iğne yapıp tansiyon ölçmekten ibaret değil"

Amerikan Hastanesi Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi Bahar Madran'ın bu sözleri hemşirelik mesleğinin değerini yansıtmaya açısından oldukça anlamlı... Pandemi nedeniyle hemşirelerin kıymetinin daha çok anlaşıldığını belirten Bahar Hemşire, dışarıdan bakıldığında sadece enjeksiyon ya da halk deyişiyle iğne yapan, tansiyon ölçen kişiler gibi görülseler de aslında öyle olmadıklarını, hastayla 24 saat bir arada olan, sürekli onlara bakım veren, neye ihtiyaçları olduğunu fark etmeye ve bütün ihtiyaçlarını gidermeye yönelik çalışan bir meslek grubu olduklarını vurguluyor. Madran; "Yaptığımızdan ve toplumun algıladığından çok daha fazlasıyız. Bunu biliyoruz ve bu yüzden de zevkle ve keyifle çalışıyoruz" diyor. Bu dönemde diğer hemşire arkadaşlarından farklı bir süreç yürüttüğünü söyleyen Bahar Hemşire, sorumlu olduğu işleri şöyle anlatıyor: "Hastalardan hangi örneklerin gitmesi gerekiyorsa, bakanlıkla iletişim kurup gereken bilgileri sağlıyoruz ve bunları sisteme kaydediyoruz. Diğer

sağlık çalışanlarının kişisel koruyucu ekipmanlarını doğru bir şekilde kullandığına emin oluyoruz. Gün içinde sık sık hastalara bakım veren hemşireleri ziyaret ediyor ve onları gözlemliyoruz. Çünkü çalışan sağlığı bizim için çok önemli. Onların da sağlığını riske etmek istemiyoruz. Bunun dışında hastalarda adaptasyon sorunları olanlara destekte bulunuyoruz. Süreç hakkında bilgi veriyoruz ve sakinleşmeleri için psikolojik destek sağlıyoruz."

*Amerikan Hastanesi
Enfeksiyon Kontrol
Hemşiresi Bahar Madran*

[VİDEOYU İZLE](#)

Bahar Hemşire, mesai

saatleri bitip eve
döndüklerinde
eski düzenlerini
sürdürmeye, uyku
düzenlerine,
beslenmelerine
ve dinlenmelerine
gayret ettiklerini
anlatıyor.

Psikolojik

olarak olumsuz

etkilenmemek

için de stresten uzak

kalmaya, diğer çalışma

arkadaşlarıyla pozitif düşünmek

için birbirlerine olumlu mesajlar vermeye

çalıştıklarını belirtiyor. Bahar Hemşire,

iyileşen hastalarını sağlıklı ve mutlu bir

şekilde evlerine giderken görmenin,

eski yaşamlarına döneceklerini bilmenin

ve onlardan olumlu haberler almanın

kendileri için en önemli motivasyon

kaynağı olduğunu söylüyor.

*Amerikan Hastanesi
Acil Servis Hemşiresi
Emine Bakır*

[VİDEOYU İZLE](#)

Hemşireler için bir gün nasıl başlıyor?

Bu soruyu Amerikan Hastanesi Acil Servis Hemşiresi Emine Bakır yanıtlıyor: "Hastaneye ateş kontrolüyle giriyoruz ve kişisel koruyucu ekipmanları ile formalarımızı giyerek ekiple birlikte güne başlıyoruz. Organizasyonel planlamalar ile iş akışını düzenliyoruz. İzolasyonu sağlayarak hasta ve yakınlarına kaliteli sağlık hizmeti sunuyoruz. İş yükümüz ve stresimiz bu dönemde oldukça fazla ama ekip ruhunu o kadar yoğun yaşıyoruz ki zorlukların hiçbirini hissetmiyoruz. Hepimiz her gün heyecanla, severek, güzel duygularla işe geliyoruz."

"Hastalarımızın eli ayağı oluyoruz"

Pandemi sürecinde daha yoğun bir tempoya girdiklerini söyleyen Amerikan Hastanesi Yoğun Bakım Hemşiresi Fatih Aktı ise hastanenin sunduğu çalışma kolaylıkları ile zorluklarla daha rahat başa çıkabildiklerini dile getiriyor. Aktı, "Hastanemiz COVID-19'lu hastalara bakan personellere araba tahsis etti. Normalde

kendi koşullarımla hastaneye ulaşmam 1,5 saat sürüyor. Fakat araba tahsis edilmesi bana işe gidip gelirken zaman kazandırdı. Öte yandan bazı arkadaşlarımıza da otel tahsis edildi. Oteller hastanemize 5 dakikalık mesafede olduğu için, o arkadaşlarımız da zaman açısından avantaj elde ettiler" şeklinde konuşuyor. Fatih Aktı; hemşire, doktor, hastabakıcı, temizlik personeli olarak tüm ekibin sıkı bir dayanışma içinde olduğunu söyleyerek, bunun moralleri yüksek ve daha özveriyle çalışmalarına olanak sağladığını vurguluyor. Bir günlerinin nasıl geçtiği sorusunu ise şöyle yanıtlıyor: "Sabah buraya geliyoruz. Gece çalışan arkadaşlarımızdan görevi devralıyoruz. Tüm hastaların durumunu, gece ne yaşadıklarını, nasıl olaylarla karşılaştıklarını dinliyoruz. Onları uğurladıktan sonra hastalarımızın odasına gidiyoruz. İlaç tedavimizi yapıyoruz,

Emine Bakır: "İş yükümüz ve stresimiz bu dönemde oldukça fazla ama ekip ruhunu o kadar yoğun yaşıyoruz ki zorlukların hiçbirini hissetmiyoruz. Hepimiz her gün heyecanla, severek, güzel duygularla işe geliyoruz."

hastaların yemeğini yediriyoruz. Bu süreçte hastalarımızın eli ayağı oluyoruz. Sonra yeri geldiğinde molalara çıkıyoruz, arkadaşlarımızla birbirimizi dinlendiriyoruz. İçeride gerekli koruyucu ekipmanları hastanemiz bize temin ediyor ve biz de bu sayede daha rahat ve güvenle çalışıyoruz."

*Amerikan Hastanesi
Yoğun Bakım Hemşiresi
Fatih Aktı*

[VİDEOYU İZLE](#)

**"Bazen 6-7 saat üzerimizde izolasyon
önlüğüyle bile kalabiliyoruz."**

Bir başka yoğun bakım hemşiresi ise Nihan Hemşire... Koç Üniversitesi Hastanesi'nde çalışan hemşire, ilk başta hastalığı bilmemekten dolayı endişe duyduklarını söylüyor. Ancak zamanla alıştıklarını ve hastalığı daha normal karşılamaya başladıklarını, hastanenin sağladığı olanaklarla birlikte bu süreçte ayak uydurabildiklerini de ekliyor. İlk önlem olarak hasta odalarına girdikleri süreleri kısalttıklarını ve girdikleri süre içinde kendilerini sıkı bir şekilde koruduklarını belirten Nihan Hemşire, günlük iş akışında neler yaptıklarını sırasıyla anlatıyor: "Güne ilk başladığımız zaman sorumlu hemşiremiz hastaları hemşirelere bölüştürüyor. Sonra herkes hastasını teslim alıyor. Önce doktorlarımızla ziyaret ediyoruz. Sonra hastanın ihtiyaçlarını belirliyoruz, aktif listesini kontrol ediyoruz. Bazı hastalarımız akciğerdeki enfeksiyondan dolayı yüzüstü yatma gereksinimi duyuyor, süresi dolunca da sırtüstü yatması gerekiyor. Hasta odasına girmeden önce bunları planlıyoruz. Ayrıca sürekli ilacı varsa onları

hazırlıyoruz ki içeri girdiğimiz zaman bir daha çıkmak durumunda kalmayalım. Çünkü çok fazla koruyucu ekipman kullanıyoruz. Ardından doktorlarımızla birlikte içeri giriyoruz. Hem bu sırada hastanın fizik muayenesini yapıyoruz hem

*Koç Üniversitesi Hastanesi
Yoğun Bakım Hemşiresi
Nihan Tiryakioğlu*

[VİDEOYU İZLE](#)

de bitmek üzere olan ilaçları düzenliyoruz, bakımını yapıyoruz, pozisyon ihtiyacını karşılıyoruz. Her girişimizde bütün ihtiyaçlarını karşılayıp hastanın yanına giriş çıkışımızı azaltmaya çalışıyoruz. Bazen 6-7 saat üzerimizde izolasyon önlüğüyle bile kalabiliyoruz."

Nihan Hemşire sağlık personeli arasında hastayla en çok temasta bulunan kişilerin hemşireler olduklarını, hastalarla en çok kendilerinin görüştüğünü anlatarak, mesleğinin önemini vurguluyor: "Hastalar kendi yakınlarını göremedikleri için bir süre sonra biz onların yakınları oluyoruz. Bu klişe gelebilir ama gerçekten hayatlarına dokunuyoruz. Yakınlarıyla görüşemiyorlar. Onların kızı, evladı, oğlu biz oluyoruz. Bakımlarıyla, her şeyiyle ilgileniyoruz. Hastalığın ilerlemesiyle ilgili olsun, gerilemesiyle ilgili olsun en ufak semptomları fark edebilecek kişiler biz hemşireleriz. Bu açıdan önemli bir meslek grubu olduğumuzu düşünüyorum."

*Nihan Tiryakioğlu:
"Hastalar kendi
yakınlarını
göremedikleri
için bir süre
sonra biz onların
yakınları oluyoruz.
Bu klişe gelebilir
ama gerçekten
hayatlarına
dokunuyoruz."*

"Hastanın gülümsemesi bir hemşirenin en büyük ödülüdür"

Amerikan Hastanesi Kat Hemşiresi Nur Köşdağ, pandemi gündemlerine girdiği andan itibaren bu konuda bilgilendirilmelerinin adaptasyon sürecini hızlandırdığını söylüyor. "Ekipmanları kullanmamız, kişisel hijyenimize dikkat etmemiz hâlinde bulaşının azalacağı konusunda bilgi sahibi olduk. Böyle toplumu ilgilendiren bir konuda hemşirelik mesleği gereği insanların hayatına dokunabilmek, onlara yardımcı olduğumuzu bilmek bizi mutlu etti ve daha çabuk adapte olmamızı sağladı" diyen Nur Köşdağ, hastaların iyileştiğini

Amerikan Hastanesi Kat Hemşiresi Nur Köşdağ

[VIDEOYU İZLE](#)

Nur Köşdağ:
"Mesleğimiz, toplumun en değerli parçası olan insanın psikolojik, fizyolojik ihtiyaçlarını belirleyip iyilik hâlini sürdürebilmek..."

gördükçe, onlara yardımcı olabildikçe, yakınlarını bilgilendirebildikçe sürecin daha da kolaylaştığını dile getiriyor. Hemşirelik mesleğiyle ilgili onun da söylemek istediği şeyler var. Mesleğini toplumun en değerli parçası olan insanın psikolojik, fizyolojik olarak ihtiyaçlarını belirleyip iyilik hâlinin sürabilmesi, iyilik hâlinin bozulması hâlinde de iyileşmeyi planlayan sağlık biliminin

en önemli parçalarından biri olarak tanımlayan Köşdağ, düşüncelerini içtenlikle paylaşıyor: "Ama bu demek değildir ki birkaç teknik bilgi verildikten sonra herkes hemşire olabilir. Hemşire yeri gelir gözü görmeyen birinin gözü, eli olmayan birinin eli, yürüyemeyen birinin

bacakları olur. Onun tüm ihtiyaçlarını tüm gereksinimlerini giderir. Sadece hastayla değil hastanın yakınlarıyla da o güven duygusunu sağlamak adına ilgilenir, bilgilendirir. Yeri gelir öğrenci olur hastadan yeni bir bilgi alır, yeri gelir öğretmen olur hastanede ya da evde onun hayatında faydalı olacak bir bilgiyi hastayla ve yakınıyla paylaşır. Bir hastanın gülümsemesi bir hemşirenin en büyük ödülüdür aslında. Özellikle şu pandemi günlerinde hastalarımız yalnız kaldığında gidip yanlarında olduğumuzu hissettirmek, evlerinde endişeyle bekleyen hasta yakınlarına burada olduğumuzu, onların yanında olduğumuzu hissettirebilmek bu mesleğin en güzel yanındır diyebilirim."

Koç Üniversitesi Hastanesi Acil Servis Hemşiresi Sibel Telli

[VIDEOYU İZLE](#)

Sibel Telli: "Bu yılın hemşirelik ve ebe yılı olması belki rastlantı değildir."

"En büyük korkum ailem oldu"

Acil serviste ekip lideri hemşire olarak çalışan Koç Üniversitesi Hastanesi Acil Servis Hemşiresi Sibel Telli, mesleği icabı çok zorlu şartlarda çalışmaya alışkın. "Ama pandemi süreci çok farklı bir süreç" diyor. Sibel Telli de hızlı bir şekilde bu olağanüstü koşullara adapte olmuş. Gerek fiziksel gerekse psikolojik birçok problemle karşı karşıya kaldığını söyleyen Sibel Telli; "Kendimi, bilmediğim daha önce karşılaşmadığım bir ortamda buldum. Ama yine de adaptasyon sürecim çok zor olmadı. Önce sakin kalıp süreci, hastalığı, bulaş yollarını anlamaya çalıştım. Daha sonra neler yapabilirim diye düşündüm. Bu süreçte zaten yönetim olarak bazı kararlar alınmaya başlanmıştı. Biz de acil servis olarak neler yapabileceğimiz yönünde kararlar vermeye başladık. 'Neyi nereye

koyalım, hangi malzemeler bize lazım olacak ya da kendimizi nasıl koruruz?’ gibi konuları anlamaya, kafamızda oturtmaya çalıştık. Sonrasında da süreç daha kolay ilerler oldu. Zamanla hasta sayımız arttıkça da süreci daha iyi yönetir oldum” diye ekliyor.

Her an virüsle yan yana yaşarken hemşirelerin kendileri ve yakınları için korku duyup duymadığı da merak konusu. Bu konuda “Sürecin başından beri hiçbir zaman kendim için korku duymadım. En büyük korkum ailem oldu, aileme hastalığı bulaştırırsam diye çok korktum ve onları nasıl koruyabilirim diye düşündüm” diye konuşuyor. Hastane dışında herhangi birine virüs bulaştırmaktan çekindiği için otelde kalmayı tercih etmiş. “Ailemi çok özleyorum ama onların iyi olduğunu bilmek benim için her şeyden önemli ve bu süreçle baş etmemde bana destek oluyor” diyor.

Lisans hayatı dâhil 10 yıllık meslek hayatı boyunca Florence Nightingale’in “Eğer gözlem yapamıyorsanız hemşire olmaktan vazgeçin” sözünün kendisine yol gösterici olduğunu belirten Telli, bunu “Bence hemşirelik her şeyden önce gözlem yapabilme mesleği... Çünkü gözlem yapamazsanız, eksik göremezseniz tamamlayamazsınız” şeklinde açıklıyor. Şu anda mesleğinin en zor yanının ailesini görememek, 12 saat boyunca maske yüzünden nefes alamamak ve gözlük yüzünden baş ağrısı çekmek olduğunu söyleyen hemşire, “Ama yine de iyi ki hemşireyim. Ben bu süreci en az zararlı atlatacağımıza inanıyorum. Bu yılın hemşirelik ve ebe yılı olması belki rastlantı değildir. Herkesin bir şeyleri görmesi, değerimizi anlaması için bir nedendir bilemeyiz.”

“Hayatımızı salgına göre düzenledik”

Çalışma listelerinin daha çok

Ailelerini görmeseler de, 12 saat boyunca maske yüzünden nefes alamazlar da ve gözlük yüzünden baş ağrısı çekseler de "iyi ki hemşireyim" diyorlar.

Koç Üniversitesi Servis Hemşiresi Sinem Beyaz

dinlenebilecekleri şekilde ayarlandığını söyleyen Koç Üniversitesi Servis Hemşiresi Sinem Beyaz ise çalışmadığı günlerde evde kendi izolasyonunu kendi sağladığını ve ailesinden uzak olmaya çalıştığını belirtiyor. Çalıştığı günlerde de olabildiğince evlerinden alınarak hastaneye getirildiklerini anlatan Beyaz, “Toplu taşımada da gerekli önlemlerimizi alarak hastaneye geliyoruz. Gelir gelmez ateşimize bakılıyor. Gerekli kontrollerden geçerek katlarımıza ulaşımımızı sağlıyoruz. Günlerimiz yoğun geçmese bile giyinme çıkartma ve izolasyon şartları bizi zorluyor. Onun dışında eve gitmeden önce duş alıyoruz. Gündemimiz salgın olduğu için biz de hayatımızı salgına göre düzenledik” diyor. Sinem Hemşire, korku ve endişeyi azaltarak ve daha fazla dikkat ederek bu salgından korunabileceğimize inanıyor.

“Bütün aksiyonlarda aktif rol alıyoruz”

COVID-19 pandemisi, tüm dünya için yeni ve zor bir süreç oldu ve olmaya devam ediyor. Her gün yeni bir bilgi geliyor, tanı ve tedavi yaklaşımları güncelleniyor. Koç Üniversitesi Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi Zeliha Akbulut, kendilerinin de hastane içerisinde tüm dünyayla birlikte bu süreçte adapte olmaya çalıştıklarına

VİDEOYU İZLE

ve gelişmeleri değerlendirip ona göre aksiyon aldıklarına dikkat çekiyor. İyi bir ekip çalışmasıyla birlikte bu olaya daha rahat ve hızlı bir şekilde uyum sağlanabileceğini düşünen Zeliha Akbulut, enfeksiyon kontrol ekibi hemşireleri olarak en önemli görevlerini anlatıyor: "Bizim görevlerimiz eğitim, denetim ve sürveyanstan oluşuyor. Bizler enfeksiyon kontrol ekibi olarak zaten hastanelerde küçük çaplı salgınları önlemek için sürekli aksiyon halindeyiz. Bu tabii ki bizim için biraz daha dünya çapında bir süreç oldu. Fakat bu dönemde eğitim ve denetimin yanında bizim yönetim ve danışmanlık rolümüz de ön plana çıkıyor. Çünkü biz bu sürecin en başından en sonuna kadar bütün aksiyonlarda aktif olarak rol alıyoruz. Şu anda da günlük olarak mutlaka pandemi servislerini ziyaret edip çalışan ve hasta güvenliğini kontrol etmemiz gerekiyor. Çünkü bu sürecin başında bizler tüm kişisel koruyucu ekipmanlarla ilgili eğitimler verdik. Bir hastanede ne kadar kişisel koruyucu ekipman bol olursa olsun onun uygun kullanılması bizler için önemli. Eğer uygun kullanılmazsa sağlık çalışanı kendini çok rahat bir şekilde

enfekte eder. Bu yüzden bizler her gün bu servislere mutlaka uğrayıp çalışanları kontrol ediyoruz, denetliyoruz, gerekirse eğitimlerimizi güncelliyoruz." Enfeksiyon kontrol ekibi olarak sadece yatan hasta servisleri değil ayakta servislerle de ilgilendiklerini ifade eden Akbulut, hastaların hastaneye gelişleri, numune alımı, sonuçların takibi ve bakanlığa bildirim sürecinde de yine aktif rol alıyor. Bunun dışında temizlik ve dezenfeksiyon bu süreçte çok önemli olduğundan dezenfektanın uygun şekilde kullanılıp kullanılmadığını da denetlediklerini belirtiyor. Akbulut, baştaki tedirginliğini zamanla aştığını söyleyerek sözlerini şöyle noktıyor: "Çünkü uygun kişisel ekipman kullanımı ve eğitimlerle bu süreci aştığımı düşünüyorum. Burada önemli olan tüm uzmanların söylediği gibi maskeden önce gelen bir adım var: El hijyeni. Sağlık elde başlar. O yüzden el hijyeni uyguladıktan sonra

maskeyi uygun yerlerde ve uygun şekilde kullanarak, ev hayatında da sosyal mesafe, evin havalandırılması, temizlik ve el hijyenine dikkat ederek artık tedirginlik yaşamıyorum."

Koç Üniversitesi Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi Zeliha Akbulut

[VIDEOYU İZLE](#)

Zeliha Akbulut:
"Bir hastanede ne kadar kişisel koruyucu ekipman bol olursa olsun onun uygun kullanılması bizler için önemli. Eğer uygun kullanılmazsa sağlık çalışanı kendini çok rahat bir şekilde enfekte eder."

YAKIN PLAN

AKILLI TEKNOLOJİLER VİRÜSE KARŞI

♦ ♦ ♦

Sağlık çalışanları koronavirüs salgınına karşı ön cephede büyük bir mücadele verirken bilim insanları da hastalığın tanı ve tedavisi için en etkin yöntemleri arıyor. Akıllı teknolojiler bu açıdan büyük potansiyel barındırıyor. Salgının durdurulmasında bu teknolojilerden nasıl faydalanabileceğimizi, geçtiğimiz yıllarda Rahmi M. Koç Bilim Madalyası'na layık görülen iki değerli bilim insanı, Prof. Dr. Metin Sitti ve Prof. Dr. Aydoğan Özcan anlattı.

"AKILLI SİSTEMLER MÜCADELEDE ÇOK ÖNEMLİ FARKLAR YARATABİLİR"

Sağlık personelinin verdiği savaşın arkasındaki en önemli güç akıllı teknolojiler... Rahmi M. Koç Bilim Madalyası sahibi değerli bilim insanı Prof. Dr. Metin Sitti, hastalığın önlenmesinden tedavisine kadar her aşamada yapay zekâ ve robot teknolojisinden yararlanılabileceğini vurguluyor.

Prof. Dr. Metin Sitti, Almanya'daki Max Planck Topluluğu'nun Akıllı Sistemler Enstitüsünde direktör olarak bilimsel faaliyetlerini sürdürüyor.

2018 yılında mikro ve nano biyomedikal robotik teknolojilerine katkısı nedeniyle Rahmi M. Koç Bilim Madalyası'na layık görülen ve Koç Üniversitesi tıp ve mühendislik

fakültelerinde kısmi zamanlı profesör olarak çalışan Prof. Dr. Metin Sitti, salgının kontrol altına alınmasında teknolojiye nasıl yararlanılabileceğimize dair sorularımızı yanıtladı.

Koronavirüs ve benzer salgınlarla mücadelede yapay zekâ ve robot teknolojisinden nasıl yararlanabiliriz?

Salgın hastalıklarla mücadelede akıllı sistemlerden mümkün olduğunca faydalanmak çok önemli ufuklar açabilir. Bu açıdan robot ve yapay zekâ sistemleri şu anki ve gelecekteki salgınlarda hastalığın önlenmesi, tanısı ve taranması, hastaların bakımı ve lojistik destek gibi konularda çok önemli farklılıklar yaratabilir.

Hastalığın önlenmesi konusunda şöyle bir örnek verebilirim: Koronavirüs yüzeylere uzun süre yapışıp diğer insanlara temas yoluyla geçebildiği için, robotlarla yüzeyleri devamlı temizlemek hastalığın yayılmasını azaltmak açısından çok yararlı olabilir. Mesela bir Danimarka firmasının geliştirdiği UV ışınlarıyla yüzeyleri temizleyen hareketli dezenfektasyon robotlarından yüzlercesi Çin'deki ve Avrupa'daki hastanelerde şu an koronavirüse karşı kullanılıyor. Hastalığın tanısında ise insan vücuduna doğrudan takılabilen veya hareketli robotlar üzerine konulan algılayıcılarla insanların hastalık belirtileri (mesela ateş, öksürük ve nefes alma zorluğu) toplu alanlarda, havaalanlarında ve sınırlarda otomatik olarak devamlı izlenebilir. Böylece hastalık belirtisi gösteren insanların hemen tanınıp yapay zekâ yöntemleriyle hem hastayı hem de hastanın temasta bulunduğu insanları takip ederek hastalığın diğer insanlara geçmesini önlemek ya da azaltmak mümkün olabilir. Ayrıca yapay zekâ ile dünyadaki tüm hastanelerdeki hastalık tanı ve tedavi verilerine sürekli ve hızlı bir şekilde internet ağı üzerinden ulaşılabilir, bunlar akıllı bir şekilde analiz edilebilir. Böylelikle salgınların erken ve doğru tanısı, hızlı ve etkin tedavi yöntemlerinin planlanması mümkün olabilir. Tabii ki bu tür sağlık verisi ve insan takibinde kullanılacak akıllı sistemlerde kişisel hakların ihlali mümkün olabileceği için yasaların ve ahlaki kuralların çok dikkatli tanımlanması gerekiyor.

"Virüsü tanıyan algılayıcı cihazlar geliştirilip robotların üzerine yerleştirilirse ve robotlar insanlardan kan ya da ağız salyası gibi sıvı test örneğini otomatik olarak alabilirlerse ileride, insansız bir şekilde sağlık personeli riskle sokmadan herkes hızlıca ve her yerde taranabilir."

Tarama ve hasta bakımında robot teknolojilerinden nasıl faydalanılabilir?

Virüsü tanıyan algılayıcı cihazlar geliştirilip robotların üzerine yerleştirilirse ve robotlar insanlardan kan ya da ağız salyası gibi sıvı test örneğini otomatik olarak alabilirlerse ileride, insansız bir şekilde sağlık personeli riskle sokmadan herkes hızlıca ve her yerde taranabilir. Böylece erken önlem almak mümkün hale gelebilir ve hatta gizli hastalar hemen ortaya çıkarılabilir. Bugün en önemli konu, hastalığa özel yeni aşının bir an önce bulunması. Bu açıdan, yeni aşının geliştirilmesinde yapay zekâ yöntemlerinin kullanıldığı moleküler düzeydeki akıllı bilgisayar simülasyonlarıyla virüsün moleküler özelliklerinin ve gereken aşının keşfinin daha hızlı ve doğru olarak yapılması çok önemli. Mesela, Deepmind firması elindeki veri bankalarını ve yapay zekâ yöntemlerini kullanarak Covid-19 virüsünün protein yapısını hızlı bir şekilde tahmin etti yakın zamanda. Bunun yanında servis robotları hastanelerde ve evlerde hastaların bakımında kullanılarak sağlık personelinin hastalık riskini azaltabilir ve sağlık personeli yetersizliği olan yerlerde yardımcı olabilir. Ayrıca internet üzerinden akıllı ara yüzlerle uzman doktorlar ya da hemşireler hastaların yanında fiziksel olarak var olmadan hatta diğer ülkelerden hastanedeki tıbbi robotları uzaktan denetleyerek hastaların bakımını ve tedavisini uzaktan yapabilir. Bu teknolojiye tele-tıp (telemedicine) deniyor.

Robotlar salgın döneminde sağlık alanı dışında nasıl bir rol üstleniyor?

Topluma açık alışveriş yerlerinde sağlık riski ve evden çıkma yasağı gibi kısıtlamalar yüzünden internet üzerinden satış yapmak kriz zamanlarında çok yararlı ve artıyor. Amazon ve Walmart gibi firmalar binlerce otomatik hareketli robotu internet üzerinden yapılan siparişleri büyük depolarda hazırlayıp

hızlı ve etkili bir şekilde paketlerin içine koymakta kullanılıyor şu an ve böyle bir lojistik kullanım giderek artacak. Ayrıca bu tür kriz anlarında çalışamayan işçilerin yaratacağı üretim açığını azaltmak için de insansız uzaktan kumandalı akıllı sistemlerin üretimde kullanılması böyle bir açığı azaltabilir ya da tamamen kapatabilir.

Sosyal mesafenin korunması ve yüzey temasının minimize edilmesinin sağlık açısından çok önemli olduğu bu zamanlarda akıllı kamera sistemleri insanların mesafelerini ve yüzeylerle temasını takip ederek uyarılarda bulunabilir. Şu an Facebook ve diğer yazılım firmaları bu konularda yoğun çalışıyor. Ayrıca bu sistemler halkın karantina kurallarına uyup uymadığıyla ilgili bilgi toplayıp uyarıda bulunabilir.

Bahsettiğiniz sistemlerin yaygın kullanımı için altyapılar ne kadar uygun?

Akıllı sistemlerin salgın hastalıklar sırasındaki olası tüm kullanım alanları insanlık açısından çok faydalı. Bu nedenle her ülkenin sağlık ve toplumsal altyapısına akıllı sistemleri ve diğer gerekli bilim ve teknolojileri, yeterli planlama ve yatırımla, yerleştirmesi gerekiyor. Şu an Çin böyle sistemleri aktif olarak koronavirüs krizinde elinden geldiğince büyük bir yatırım ve çabayla ülkesinin altyapısına yerleştirmeye çalıştı. Ama hâlâ bilimsel ve teknolojik olarak çok açık konular, eksiklikler var. Bu yüzden ileri bilime ve teknolojiye çok önem verip doğru yatırım ile planlamaları yapmak gerekiyor. Aynı zamanda sağlık ve diğer altyapıların ilerideki salgınlara karşın geliştirilip önceden hazır olmasına hız vermeliyiz. Ayrıca uluslararası iş birliği ile bu engellerin aşılması hızlandırılmalı, böyle pandemiler sırasındaki koordinasyon artırılmalı. Böylelikle, hastalıktan en hızlı ve etkin bir şekilde hep beraber kurtulmak, olası aşıyı hep beraber en hızlı şekilde bulmak, üretmek ve dağıtmak mümkün hale gelir.

“UCUZ VE HIZLI TESTLER ÇOK ÖNEMLİ BİR İHTİYAÇ”

Akıllı teknolojilerin sağlık alanında kullanımı konusunda çok önemli çalışmalara imza atan bir bilim insanı da Prof. Dr. Aydoğan Özcan. California Üniversitesi'nde koronavirüs bağışıklık testleri konusunda yürütülen çalışmaları anlatan Özcan, mobil çözümler üzerinde çalıştıklarını belirtiyor.

Prof. Dr. Aydoğan Özcan, California Üniversitesi - Los Angeles (UCLA) Elektrik Mühendisliği Bölümünde ve Howard Hughes Tıp Enstitüsünde görev yapıyor.

Hesaplamalı görüntüleme, mikroskopi, fotonik alanlar, teletıp, mobil algılama ve teşhis uygulamaları konusundaki çalışmaları nedeniyle 2016 yılında Rahmi M. Koç Bilim Madalyası'nın sahibi olan

Aydoğan Özcan, California Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'ne bağlı Biyo ve Nano-Fotonik Laboratuvarı'nı yönetiyor ve California Nano Sistemler Enstitüsü'nde yardımcı direktör olarak çalışıyor.

Salgınla birlikte dünya ilk kez testlerin hızlı ve yaygın olarak kullanılması meselesiyle karşı karşıya kaldı. Bu açıdan ne kadar yol alındı?

Ucuz, hızlı ve sahada (örneğin evlerde, iş yerlerinde) yapılabilecek SARS-CoV-2 testleri bütün ülkeler için çok önemli bir ihtiyaç. Bu ihtiyaca yönelik, değişik ülkelerde, belki de onlarca farklı çözüm üretildi. Bunların çoğu kâğıt-tabanlı, nano-parçacık kullanan ucuz testler. Bu testlerin bir sorunu, kalite kontrol eksikliği ve her zaman yeterince hassas ölçüm verememeleri.

Bu tür ucuz, hızlı ve sahada sonuç verebilen testler iki farklı amaca hizmet edebilir. Birincisi, hastadan alınan örneklerde SARS-CoV-2 olup olmadığını test etmek; ikincisi, hastanın COVID-19 için bağışıklık geliştirip geliştirmediğini test etmek.

Önümüzdeki dönemde özellikle ikinci amaca yönelik hassas, ama ucuz ve sahada çalışabilen testlerin üretilmesi ve kullanılması gerekecek. Bu konuda mobil çözümler üretmek için California Üniversitesi -Los Angeles'taki (UCLA) laboratuvarımızda çalışıyoruz. Bu tür bağışıklık testleri hayatın daha normal bir şekilde devam etmesi için çok önemli; aynı zamanda geliştirilen aşıların tetkiki ve hastalardaki etkisinin takibi için çok kritik bir global ihtiyaç.

Testlerde hangi zorluklarla karşılaşılıyor?

COVID-19 bağışıklık testlerinin aşması gereken önemli zorluklardan birini şöyle özetleyebiliriz: Diğer koronavirüslere ve gribe yol açan diğer virüslere karşı vücutta hâlihazırda oluşmuş bulunan bağışıklık ile karıştırılmadan, SARS-CoV-2 için “spesifik” olarak vücutta gelişen IgG/IgM immünglobulinlerin (antikorların) ölçülmesi gereklidir; ancak bu şekilde, başka virüslerle karıştırmadan, hastanın COVID-19 için bir bağışıklık kazanıp kazanmadığını öğrenebiliriz.

Bahsedilmesi gereken diğer bir zorluk

ise şöyle: SARS-CoV-2 için spesifik olarak vücutta gelişen IgG/IgM antikorları bir panel halinde çalışır ve bu panelin kandaki yoğunluğu hastadan hastaya değişiklik gösterebilir. Bu değişikliklere rağmen COVID-19 bağışıklık testlerinin farklı profillerdeki ve farklı coğrafyalardaki hasta popülasyonunun hemen hepsini kapsayabilmesi için, antikor testlerinin SARS-CoV-2'ye ait değişik proteinleri beraber kullanmaları ve hastanın kanında gelişmiş olan IgG/IgM profilini 'multiplexed' bir şekilde test edebiliyor olmaları idealdir.

California Üniversitesi - Los Angeles'taki çalışmalarınız ne yönde?

Araştırma grubumuz, özellikle bu önemli problem üzerinde yoğunlaşıyor. Hastanın kanında SARS-CoV-2 için spesifik olarak gelişen antikor panelini, virüse ait değişik proteinleri kullanarak çok ucuz ve hızlı (15 dakika içinde

sonuç alabilen) "multiplexed" testler ile ölçebilen mobil sistemler üzerinde çalışıyoruz. Bu testlerin en önemli yanı, farklı virüs proteinlerine bağlı alınan IgG/IgM ölçümlerinin bir cep telefonuna bağlı optik bir görüntüleme sistemi tarafından çok hızlı ve ucuz bir şekilde okunması. Cep telefonundan alınan bu görüntüyü daha sonrasında derin öğrenme tabanlı bir algoritma ile işleyip, hastanın COVID-19 için bağışıklık kazanıp kazanmadığını test etmeyi amaçlıyoruz. Bu derin öğrenme metodu sayesinde birçok farklı profildeki bağışıklık kazanmış hastaların kanındaki değişiklikleri veri üzerinden öğrenmemiz mümkün olabilecek. Bu tür "öğrenme" tabanlı bir bağışıklık sensörü için en önemli ihtiyaçlardan biri de COVID-19 hastalarının serum örneklerinin saklanması yani iyi karakterize edilmiş bir örnek bankası oluşturulması ve bu örneklerin geçmiş yıllardaki (COVID-19 öncesi) hasta serum örnekleri ile moleküler

seviyede karşılaştırılması. Makinelerin öğrenmesine dayalı bu metot ile diğer koronavirüslere ve gribe yol açan birçok farklı virüse karşı vücutta oluşmuş bulunan bağışıklık ile SARS-CoV-2 için spesifik olarak gelişen IgG/IgM panelini çok hassas bir şekilde ayırtırmayı hedefliyoruz.

Bu sensör sistemleri ve cep telefonuna entegre mobil sağlık ölçüm cihazları üzerine birçok önemli patentimiz ve patent başvurularımız var; bunların bazıları (COVID-19'dan önce) ticarileşmiş durumda. Bu metotların viral ve bakteriyel hastalıkların teşhisinde kullanılması için araştırmalarımız UCLA'de devam ediyor. Bu vesile ile bütün Koç Topluluğu'na ve değerli çalışanlarına saygı ve sevgilerimi iletiyorum; sosyal medya üzerinden Türkiye'ye verdiğiniz pozitif mesajları ve videoları büyük bir beğeni ile izliyorum. Hep birlikte söylediğimiz gibi: İyileşeceğiz. Sağlıcakla kalın...

i. Kâğıt- tabanlı test

ii. Mobil okuma

iii. Bağışıklık durumunu öğrenmeye dönük derin öğrenme algoritması

UCLA'deki laboratuvarın amaçlarından biri, hastanın kanından alınan bir örnek üzerinden SARS-CoV-2 için spesifik olarak gelişen antikor panelini, virüse ait değişik proteinleri birlikte kullanarak çok ucuz ve hızlı (15 dakika içinde sonuç alabilen) testler vasıtasıyla ölçmek. Bu testler sayesinde COVID-19 bağışıklığı, hastanın ya da hastadan alınan örneğin merkezi bir laboratuvara gitmesine gerek kalmadan (evde, iş yerlerinde) ucuz ve hızlı bir şekilde moleküler seviyede belirlenmiş olacak.

SALGIN SONRASINDA “YENİ NORMAL” NASIL OLACAK?

♦ ♦ ♦

Koronavirüs salgını hayata bakışımızı, alışkanlıklarımızı, yaşantımızı değiştiriyor ve bittiğinde bile değiştirmeye devam edecek. Birçok şey artık eskisi gibi olmayacak. Peki, bugünden bu değişimin ipuçlarını okumak mümkün mü? Tarih, psikoloji, teknoloji ve daha birçok alandan uzmanların, akademisyenlerin ve düşünce liderlerinin görüşlerini okurlarımız için derledik.

iki ay önceye göre bambaşka bir dünyada yaşıyoruz. Birçoğumuz evdeyiz. Bir yandan bilgisayarımızın başında önemli bir toplantıya katılırken bir yandan da çizdiği resmi gösteren çocuğumuza gülümsemeye çalışıyoruz. Bazılarımız fabrikada ya da ofisteyiz. İş arkadaşımız ile önemli bir konuyu tartışırken bir yandan da aramızdaki sosyal mesafenin ne kadar olduğunu gözden geçirmekle meşgulüz. Neredeyse hepimiz eskiye göre daha fazla düşüncelere dalıyoruz. Zaman zaman endişeleniyoruz, sonra bir an endişelerden sıyrılıp iyi haberlerle umutlanıyoruz, merak ediyoruz; bu durum ne zaman bitecek, ne zaman normale döneceğiz, "normale" dönebilecek miyiz? Soruların kolay bir yanıtı yok. "Tamam, bitti" dendiğinde nasıl bir "normal" ile karşı karşıya olacağız, bilmiyoruz. Artık herkesin hemfikir olduğu gibi, dünyada birçok şey eskisi gibi olmayacak. Belki yeni alışkanlıklar edineceğiz, belki sosyal ilişkilerimizde hiç düşünmediğimiz değişiklikler olacak, belki "büyük resim"de yepyeni parçalarla karşılaşacağız... Bugün elimizden gelen tek şey ipuçlarını iyi okumak ve hayal etmek.

Değişim kendi içimizden başlayacak

İnsanların eski yaşamlarını ve alışkanlıklarını sorguladığı bir ortam hazırlayan tecritlerden çıkanlar, artık

daha farklı bir hayat şekline mi geçecek? Son dönemde herkes bu soruya yanıt arıyor. The Guardian'da nisan ayında yayımlanan "Our Post-Pandemic Selves: Why the Virus is an Opportunity to Grow and Develop" (Salgın Sonrası Bizler: Virüs Büyümek ve Gelişmek İçin Neden Bir Fırsat?) başlıklı makalede yazar Adrienne Matei, uzmanlardan topladığı görüşlerle pandemiye bir fırsat olarak gözler önüne seriyor. Paris Üniversitesi'nde felsefe ve tarih profesörü olan Justin E.H. Smith'in salgın nedeniyle yaşanan trajediyi göz ardı etmeden, toplumların pek çok alışkanlığı askıya almasının bir tür kurtuluş olduğunu öne süren düşünceleri de makalede yer alıyor. Profesör Smith, "Mart 2020'den önce bağlanılan bütün ideolojiler, moda, duyarlılıklar, dünya görüşleri; hantal ve donuk gelmeye başladı. Artık onlara borçlu değilsiniz" diyor. Sosyal izolasyonun sanıldığı kadar kötü sonuçlar doğurmayabileceğini düşünen Smith, insanların evlerine kapandığı süreçte yaşantılarını yeniden değerlendirmeye başladıklarını ve üretken

Paris Üniversitesi Felsefe ve Tarih Profesörü Justin E.H. Smith

Uzmanlara göre karantina döneminde insanlar, hayatlarını gözden geçirmek için daha fazla zaman buldu. Bu, bireysel anlamda geleceğe dönük daha pozitif bir bakış açısını tetikleyebilir.

hale gelebileceklerini öne sürüyor. Yakın çevresinin ve meslektaşlarının özel yaşantılarını inceleyen Smith, karantina döneminde insanların yeni kararlar almaya başladıklarını, istemedikleri kişilerle ilişkilerini daha rahat sonlandırdıklarını gözlemlemiş. Bazı arkadaşlarının yeni hobiler edindiğini, bazılarının ise müzmin psikolojik sorunlarını bu süreçte tedavi etmeye çalıştığını anlatan Profesör Smith, salgında aynı kaderi paylaşmanın, insanların içindeki ayrımcı duyguları da azalttığını düşünüyor.

Aynı makalede görüşleri yer alan Harvard Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden Dr. Susan David, kendileriyle baş başa kalan insanların, bir zamanlar hayatlarında önemli gördükleri kimi alışkanlıklarının ötesine geçerek, insancıl ve naif yönlerini keşfetmeye başladıklarını söylüyor. "İçinden geçilen mücadele sarsıcı olsa da insanlar bu süreçten gelişerek ve güçlenerek çıkacak" diyor. "Hayatımız inisiyatifimizin dışına çıktı" ifadesini kullanan David, "Alışkanlıklarımız ve rutinimiz salgından ciddi şekilde etkilendi. Bireyler, marka, terfi ya da statü beklentileri nedeniyle kendileriyle bütünleşme imkanı bulamıyordu. Bizi sarsacak böylesi bir değişime ihtiyacımız vardı" değerlendirmesini yapıyor.

Dayanışma duygusu artacak

Salgına olumlu yönden bakanların bir diğer tezi ise insanlardaki dayanışma duygusunun güçlendiği yönünde. Amerikalı yazar Rebecca Solnit de bu görüşte. "A Paradise Built in Hell" (Cehennemde Yaratılan Bir Cennet) adlı kitabında 1985 Mexico City depremi, 2001 terör saldırıları ve Katrina Kasırgası da dahil olmak üzere felaketlerde yaşananları analiz ederek, acil durumların sadece işlerin kötüleştiği veya insanların kaçınılmaz olarak daha korktuğu, şüpheli ve ben merkezli hale geldiği anlar olmadığını iddia ediyor. Solnit, bunun yerine, felaketlerin, kayıp ve acıların ortasında bile insanların dayanışma,

TEKNOLOJİDE "SALGIN SONRASI DÜNYA" İÇİN 9 TAHMİN

"Veri Stratejisi", "Büyük Veri İş Başında" gibi çok satan kitaplara imza atan, strateji ve teknoloji alanında dünya çapında katıldığı konferanslarda yaptığı konuşmalarla tanınan fütürist Bernard Marr, koronavirüs sonrasında teknolojiye karşımıza çıkabilecek dönüşümleri Forbes dergisi için yazdığı makalede şöyle yorumluyor:

1. **Daha fazla temassız ara yüz ve iletişim:** Birçok sektörde fiziksel teması azaltan, yüz ve jestleri tanıyan ses ve görüntü ara yüzlerine dönük çözümler üretilecek.
2. **Güçlendirilen dijital altyapı:** Birçok insan evlerinde izolasyon içinde çalıştığı için toplantıların, derslerin, işlerin bundan sonra da evde yapılmasına dönük dijital çözümler ortaya çıkacak.
3. **Nesnelerin interneti ve "büyük veri" de ilerleme:** Gelecekteki olası salgınlara dönük olarak nesnelerin interneti ve "büyük veri"den faydalanmak daha da önemli hale gelecek. Bunlar gerektiğinde erken uyarı sistemleri olarak devreye girecek.
4. **İlaç geliştirmede yapay zeka kullanımı:** Etkin ve güvenli ilaç üretiminin önemi daha da artacağı için bu konuda hız kazanmak üzere yapay zekadan yararlanılacak.
5. **Tele-tıbbın gelişimi:** Doktor ve sağlık merkezlerine gitmek yerine sosyal mesafeyi korumak adına tele-tıp daha fazla tercih edilecek.
6. **Daha fazla "online" alışveriş:** Daha önce web'den satış işine girmemiş birçok firma, tüketici davranışlarındaki değişim nedeniyle bu alanda da adım atacak.
7. **Robotlarla daha yakın ilişki:** Virüslerden etkilenmeyen robotlar mağazalarda, sağlık sisteminde, fabrikalarda daha fazla kullanılacak.
8. **Daha fazla "online" etkinlik:** Kişisel olarak katıldığımız etkinlikler tamamen ortadan kalkmasa da tüm dünyadan insanlara açık dijital etkinliklerin sayısı artacak.
9. **E-sporun yükselişi:** Geleneksel olanla aynı tada sahip olmasa da Formula 1 yarışlarının bile dijital versiyonları var. Bunlar giderek çoğalacak.

Harvard Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden Dr. Susan David, salgında kendileriyle baş başa kalan insanların, hayatlarında önemli gördükleri kimi alışkanlıklarının ötesine geçerek, insancıl ve naif yönlerini keşfetmeye başladıklarını söylüyor.

Amerikalı yazar
Rebecca Solnit

Tarihte yaşanan felaketler, yarınlar için kimi olumlu ipuçları da sunabiliyor. Bu dönemlerde kayıp ve acıların ortasında bile insanların dayanışma, kararlılık ve mutluluk potansiyellerinin ortaya çıktığı görülüyor.

kararlılık, amaç ve sevinç potansiyellerini ortaya çıkarabildiğini öne sürüyor.

Yazar, felaketleri kutsamasa da bunların insanları silkeleyip kendine getirme olasılığına dikkat çekiyor.

Gerçekten de salgın esnasında hayırseverlik kampanyalarının daha fazla destek bulması, gençlerin 65 yaş üstü komşuları için alışveriş yapmayı teklif etmesi, mahallerde ortaya çıkan kahramanların bakkallarda veresiye defterlerini 'kapatmayı üstlenmesi', felaketle birlikte güçlenen duyarlılıkların da net bir göstergesi.

Daha az ile yetinmek kolaylaşacak

Tüketici davranışları alanında çalışan danışmanlık şirketi Canvas8'in direktörlerinden Alex Quicho da bu sıralar "salgın sonrası" dönemin alışkanlıklarının dünyayı nasıl yönlendireceği üzerine odaklanıyor. Karantina koşullarının yarattığı günlük rutin ve kısıtlamalar nedeniyle bireylerin kendilerini yeniden yapılandırıldığını anlatan Quicho, "İnsanlar, virüsün sevdiklerini etkilemesi nedeniyle yaşadıkları üzüntüden ve tecrit atmosferinden kurtulmak için küçük eğlencelere yönelecek" görüşünü taşıyor. Bu noktada pek çok alışkanlığın

değişeceğini söyleyen Quicho, "Birçok alışkanlık kaybolacak; örneğin insanlar alışveriş dürtüsünü dizginleyecek. Günlük kahve ve sigara tüketme isteğinin yerini ise uzun yürüyüşler alacak" diyor. İnsanların lüks alışverişten vazgeçmeye başladıklarını belirten Quicho, kendileriyle baş başa kalan bazı kişilerin marka ürünlerin gereksiz olduğuna dair yeni bir yaklaşım içinde olduklarını söylüyor.

Çevre duyarlılığının artması için uygun zaman

İklim değişikliğinin ne kadar acil bir konu olduğunun daha iyi anlaşılacağını, yaşanan bu krizin iklim değişimi ile mücadelenin güçlenmesine vesile olacağını düşünenler de var. The Guardian'da yayımlanan Peter C. Baker imzalı "We Can't Go Back To Normal: How Will Coronavirus Change The World" (Normale Geri Dönemeyiz: Koronavirüs Dünyamızı Nasıl Değiştirecek) başlığını taşıyan makalede bu konuya dikkat çekiliyor. The Climate Mobilization adlı organizasyonun kurucusu, yazar Margaret Klein Salamon makalede, salgının paylaşılan duyguların gücüyle yavaşlatılabildiğini gösterdiğini söylüyor. İnsanların birbirinin nasıl olduğunu merak ettiğini, herkesin korkup bunu paylaştığını, herkesin birbirinin iyi olmasını istediğini anlatan Salamon, iklim değişikliği ile

mücadelede de, aynı duyguların itici bir güç olabileceğini dile getiriyor. Psikoloji eğitimi de alan Salamon'a göre, insanları iklim değişikliği konusunda mücadeleye davet için şimdi en uygun zaman. Dünyamızın geleceği için koronavirüsten daha fazla tehdit barındıran iklim değişikliğinin ne kadar acil bir sorun olduğu yaygın kabul görürse, gazeteler bu konuya daha fazla önem verecek ve dünya liderleri de bu yönde politikalar geliştirmeye daha istekli olacak.

Gerçekten de çevreci aktivistlerin yıllardır anlatmaya çalıştıkları tahrip edici etkilere dair adeta bir laboratuvar işlevi gören salgın ortamı, insanların çevreye verdiği zararı net olarak ortaya koyuyor. Nisan ayında açıklanan verilere göre karantina önlemleri nedeniyle Avrupa'da hava kirliliği seviyeleri yüzde 45 azaldı. Hollanda Kraliyet Meteoroloji Enstitüsü tarafından yayımlanan araştırmaya göre, mart ve nisan aylarında birçok Avrupa kentinde nitrojen dioksit seviyeleri yarı

yarıya düştü. İstanbul'da hava kirliliğinin azalmasıyla birlikte bazı yerlerden Uludağ'ın yeniden görüldüğü iddia edilirken dünyanın en kötü havaya sahip kentlerinden olan Yeni Delhi'de Himalayalar görüş açısına girdi. Bunları fark eden insanlar, belki de daha iyi bir gelecek yaratmak üzere harekete geçecek.

*Tarihçi Yuval
Noah Harari*

Büyük resim ne yönde değişecek?

Elbette, bir de büyük resim var. Koronavirüs salgını sonrasında toplumsal ve siyasi bakış açıları nasıl değişecek? DiEM25 TV kanalına verdiği röportajda gelecek yıllar için küresel ısınma ve nükleer silah tehdidini en büyük iki tehlike olarak değerlendiren ünlü düşünür Noam Chomsky'e göre, koronavirüsün iyi tarafı ise insanları nasıl bir dünya istediğimiz konusunda düşünmeye sevk etmesi olacak. Bu da daha fazla demokrasi talebini beraberinde getirecek. Ünlü tarihçi Yuval Noah Harari ise salgının hem bilimsel hem de siyasi sorunları gündeme getirdiğine dikkat çekiyor. BBC radyo programlarından Newshour'a konuk olan Harari, "İnsanlığın elinde bu salgının üstesinden

gelmek için ihtiyaç duyduğu her şey var. Ortaçağ'da değiliz. Veba ile karşı karşıya değiliz. Neyle karşı karşıya olduğumuzu biliyoruz ve onun üstesinden gelecek teknolojiye de ekonomik güce de sahibiz. Sorun, bu gücü nasıl kullanacağımız. Bu ise esas olarak siyasi bir sorun" diyor.

Mart ayında Financial Times'a yazdığı makalede küresel iş birliğinin önemini vurgulayan Harari, BBC'ye verdiği röportajda da buna paralel bir mesaj ile noktayı koyuyor: "Belki de en önemli iki seçenek şu: Bu krizi ulusalcı izolasyonla mı yoksa uluslararası iş birliği ve dayanışma ile mi göğüsleyeceğiz? Ayrıca tek tek ülkeler bazında krizi totaliter, merkezileşmiş kontrol ve denetim ile mi yoksa toplumsal dayanışma ve yurttaşlara yetki verme yoluyla mı aşacağız?" Tüm dünyada karantina önlemleri yavaş yavaş gevşetilirken ve önümüzde yeni bir dönem açılırken belki de üzerinde en fazla düşünülmesi gereken sorulardan biri bu.

İnternetin olduğu her yerde
KoçBayi yanınızda!

www.kocbayi.com.tr

KoçBayi

19 MAYIS'TAN 23 NİSAN'A YENİ BİR ULUSUN DOĞUŞU

♦ ♦ ♦

Bu yıl Atatürk'ün milli mücadeleyi başlatmak üzere Samsun'a çıkışının 101. yılını kutluyoruz. 19 Mayıs 1919'dan Meclis'in kurulduğu tarih olan 23 Nisan 1920'ye uzanan kısa zaman diliminde neler yaşandığını, yeni rejim şekillenirken Atatürk'ün neleri gözeterek karar aldığını duayen tarihçi, Koç Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Zafer Toprak, Bizden Haberler okurları için kaleme aldı.

L 9 Mayıs 1919'dan 23 Nisan 1920'ye, bir yılı bulmayan süre Türkiye tarihinin belki de o günlere kadar görmediği uzunlukta bir zaman dilimini oluşturmuştu. Osmanlı Devleti'nin fiili çöküş öyküsü Cihan Harbi diye bilinen Birinci Dünya Savaşı'nın sonuçlanmasıyla başlamıştı. Almanya'nın liderliğindeki İttifak Ülkeleri yenilmiş, 1919-1920 arası imzalanan Paris antlaşmaları savaşı kaybeden ülkelere altından kalkamayacakları ağır koşullar getirmişti. Bu antlaşmalar arasında en acımasız olanı kuşkusuz Osmanlı'ya imzalatılan Sevr Antlaşması'ydı. İtilaf Ülkelerini oluşturan camia Osmanlı Devleti'ni haritadan silmeye kararlıydı. Türkiye Anadolu'nun kuzeyine sığınmış bir eyalet düzeyine indirgeniyordu. Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışı işte bu tür bir yazgıya başkaldırıydı. İmparatorlukların çöktüğü bir evrede Anadolu ayaklanıyor, topraklarında yeni bir ulus devlet doğuyordu.

İstanbul'un 16 Mart 1920'de resmen işgaliyle Milli Mücadele yeni bir evreye giriyordu. Artık İstanbul'da tutsak konumunda olan saray ve hükümetinden hiçbir şey beklenemezdi. İtilaf Devletleri böylece kitleleri yıldırarak ülke insanının mücadele azmini kıracaklarını düşünmüşlerdi. Ama bu tam tersine sonuç vermiş, işgal yeni bir dönemin başlangıcı olmuştu. Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışı, Erzurum ve Sivas Kongreleri, 23 Nisan 1920'de TBMM'nin Ankara'da açılışı ulus devletin inşa sürecinin ilk evrelerini oluşturdu.

"Geldikleri gibi giderler..."

13 Kasım 1918'de Yıldırım Orduları Grubu Komutanlığı'ndan İstanbul'a dönen Atatürk, işgal donanmasının Boğaz'a girişi üzerine yaveri Cevat Abbas'a "Geldikleri gibi giderler" demişti. Bu bir dilek değildi; Anadolu insanının bunu gerçekleştirecek gücü vardı. Atatürk bunun bilincindeydi ve bir an önce Anadolu'ya geçmeliydi. Bu fırsatı

Bizden Haberler okurları için özel bir makale kaleme alan Prof. Dr. Zafer Toprak, 1946 yılında doğdu. Uzun yıllar çalıştığı Boğaziçi Üniversitesi'nde Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nü kurdu, Tarih Bölümü'nün başkanlığını yaptı. Tarih Vakfı'nın da kurucusu olan ve onlarca kitap ve sayısız makaleye imza atan Toprak, 2013 yılından bu yana Koç Üniversitesi'nde dersler veriyor.

yakalamakta gecikmedi. Doğu Karadeniz yöresindeki asayişsizlik olayları üzerine Anadolu'ya müfettiş olarak tayin edilmiş ve erkânıyla 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkmıştı. Böylece Milli Mücadele'nin fitili ateşlenmiş oluyordu. İstanbul Hükûmeti yaptığı "hata"yı kısa sürede anladı. Havza Genelgesi'nin yayınlandığı evrede Mustafa Kemal geri çağırıldı.

Samsun'a çıkış milli egemenliğe giden yolun başlangıcıydı. 21-22 Haziran gecesi Amasya Tamimi yayınlanacak ve "Vatanın bütünlüğü, milletin istikbâli tehlikededir" denecekti. Bu amaçla Sivas'ta milli kongre kararı alınıyor, vilayet ve sancaklardan üç temsilci

isteniyordu. 23 Temmuz – 7 Ağustos günlerinde Vilayât-ı Şarkıyye Hukuk-ı Milliye Cemiyeti'nin çağırısı üzerine Erzurum Kongresi toplanacak ve Atatürk'ün başkanlığında Heyet-i Temsiliye oluşturulacak, onu 4 Eylül – 11 Eylül arası Sivas Kongresi izleyecekti.

Yeni bir ulusun sınırları çiziliyor

Atatürk 27 Aralık 1919'da Ankara'ya vardığında yeni bir ulusun sınırlarını çiziyor, Milli Misak'ın hedeflerini ilan ediyordu. Nitekim 28 Ocak 1920 günü son kez toplanan İstanbul'daki son Osmanlı Meclisi 28 Ocak'ta bu doğrultuda Milli Misak'ı belirledi. Kısa bir süre sonra 16 Mart'ta İtilaf Devletleri

*İtilaf Ülkelerini
oluşturan camia
Osmanlı Devleti'ni
haritadan silmeye
kararlıydı. Türkiye
Anadolu'nun
kuzeyine sığınmış
bir eyalet düzeyine
indirgeniyordu.
Atatürk'ün 19 Mayıs
1919'da Samsun'a çıkışı
işte bu tür bir yazgıya
başkaldırıydı.*

İstanbul'da karaya asker çıkardılar, birçok mebusu Malta'ya sürdüler ve Meclis kapandı. Türkiye'nin kaderi bundan böyle Ankara'dan çizilecekti. Atatürk vilayetlere, livalara, kolordu komutanlıklarına gönderdiği tamimle Ankara'da olağanüstü yetkilere sahip bir Meclis'in toplanacağını ilan etti. Nitekim 23 Nisan 1920 günü, henüz inşaatı bitmemiş bir binada, gaz lambaları altında Büyük Millet Meclisi, bir kısmı İstanbul'dan kaçarak Ankara'ya ulaşabilen 115 milletvekiliyle toplanabilmisti. Temsilcilerin büyük çoğunluğu hukukçu, asker, idareci, doktor, öğretmen, gazeteci gibi ülkenin aydın kişilerinden oluşuyordu. Aralarında din adamları da vardı. Birinci Meclis diye bilinen 1920-1923 evresi her türlü fikre sahip

milletvekillерinden meydana geliyordu. En etkin olanlar İttihatçılardı. Bir kısmı Atatürk'ün yanında yer almıştı. Ama İttihatçılar arasında farklı düşünenler de vardı. Bunlar arasında Enver Paşa'yı destekleyenler, bu arada Bolşevik Rusya'dan etkilenenler bulunuyordu. Birçok milletvekili hilafetten ve saltanattan ödün vermemekten yanaydı. İstiklâl Grubu, Halk Zümresi, Tesanüt Grubu, İslâhat Grubu kısa sürede Meclis'te teşekkül etti. Atatürk ile aynı görüşleri paylaşanlar ise Müdafaa-i Hukuk Grubu çatısı altında bir araya geldiler. Bu oluşuma Birinci Grup adı verildi. Bunların karşısında İkinci Grup yer aldı. Özellikle İttihatçıların etkin olduğu bu grup muhafazakârların da desteğini almıştı.

Sevr, Türkiye tarihine bir kara leke olarak geçti. Atatürk'ün öncülüğünde Ankara, İstanbul'da Saray'ı da karşısına alarak, bu ölüm fermanına karşı başkaldırmış ve Milli Mücadele diye bilinen direnişe geçmişti.

"Milli egemenlik" iradesi ortaya konuyor

Tüm bu farklı düşüncelere rağmen son kertede Atatürk yeni bir ulusun kaderini çizecek ilkeyi daha Meclis'in ilk gününden itibaren ortaya koydu. Bu Amasya Tamimi'nden beri evre evre kurguladığı "milli egemenlik"ti. Milli egemenlikten anladığı bir yandan siyasal güç erkini Tanrı katından millete indirmek, -ki bu iç siyasal gelişmelerle, hilafet ve saltanatın kaldırılışıyla gerçekleştirilecekti- öte yandan dış dünya ile ilişkilerde tam bağımsız bir konum elde etmekte.

İlk evrede Batılı devletlere karşı verilecek mücadele tam bağımsızlık için kaçınılmazdı. Birinci Dünya Savaşı'nın galip devletleri mağlup ülkelere dayattıkları barış koşullarının en ağırını Osmanlı'nın önüne koymuş ve hanedanı simgesel bir düzeye indirgeyerek ülke topraklarını paylaşmışlardı. Sevr, Türkiye tarihine bir kara leke olarak

geçti. Atatürk'ün öncülüğünde Ankara, İstanbul'da Saray'ı da karşısına alarak, bu ölüm fermanına karşı başkaldırmış ve Milli Mücadele diye bilinen direnişe geçmişti. Milli egemenliğin dışa dönük yönü büyük badirelerden sonra 1923'te Lozan'la gerçekleşiyordu.

Yeni rejimin temelleri atılıyor

Bu arada aynı zamanda yeni rejimin temelleri atılıyordu. Bir yandan Batı'ya karşı mücadele verilirken öte yandan tasarlanan ulus devletin anlayışı yine de Batı'dan esinleniyordu. Cumhuriyet'i kuran kadrolar son kertede "aydınlanma"dan yanaydı. Atatürk'ün yeni bir ulus devlet inşa ederken yüzü Batı'ya dönüktü ve ana kaygısını "milli hâkimiyet" oluşturunuyordu.

Fransız Devrimi monarşinin elinde olan mutlak hâkimiyetin sahibini değiştirmiş ve kral yerine milleti ikame etmişti. Bir diğer deyişle, taç kralın başından alınarak bir manevi şahıs telakki edilen

milletin başına konmuştu. Milli egemenlik ilkesinin Fransız mevzuatına girmesine neden olan Rousseau'nun fikirleri, Fransız Devrimi'nin etkisiyle Kara Avrupası'nın birçok ülkesine ulaşmış, bu arada Büyük Millet Meclis'inin kurulduğu günden itibaren Türkiye'de hakim bir konum elde etmişti. Nitekim 1921 ve 1924 Teşkilat-ı Esasiyye kanunları klasik demokrasinin önemli hukuksal temellerinden biri olan "milli hâkimiyet"i ilke edinmişti.

Ancak milli hakimiyet bir yol ayrımı ile yüz yüze idi. Atatürk yeni rejim için iki seçenekle karşı karşıyaydı. Bunlar "güçler birliği" ve "güçler ayrımı" idi. İkinci bir sorun Meclis'te temsil şekliydi.

Yekvücut birlik anlayışı

Atatürk Milli Mücadele'nin sıcak günlerinde, emperyalizmin tehdidi altında olan bir ülkede, güçler ayrımına ve parlamenter rejime sıcak bakmıyordu. İkinci Meşrutiyet yıllarının parlamenter

*Bir yandan Batı'ya
karşı mücadele
verilirken öte yandan
tasarlanan ulus
devletin anlayışı
yine de Batı'dan
esinleniyordu.
Cumhuriyet'i kuran
kadrolar nihayetinde
“aydınlanma”dan
yanaydı. Atatürk'ün
yeni bir ulus devlet
inşa ederken yüzü
Batı'ya dönüktü
ve ana kaygısını
“milli hâkimiyet”
oluşturuyordu.*

4 Aralık 1920 - TBMM Başkanı Mustafa Kemal Atatürk Batı Cephesi'nde denetlemelerde bulunuyor.

rejimi onu bu konuda karamsarlığa sevk etmişti. Osmanlı'nın çöküşünü, İkinci Meşrutiyet'in başarısızlığını, Atatürk çok partili rejiminde ve güçler ayrımında görüyordu. Yıkılan Osmanlı rejiminin faturasını kuvvetler ayrımına, Osmanlı parlamenter rejimine çıkarıyordu. İkinci Meşrutiyet'in çok partili siyasal modelinin Montesquieu'nün güçler ayrımı anlayışıyla düzenlendiği ve çöküntünün gerisinde bu tür bir anlayışın yattığı kanısındaydı. Bunu Meclis'teki konuşmalarında da açık bir şekilde ifade ediyordu. Atatürk için çözüm güçler birliğiydi. Benimsediği güçler birliği anlayışı doğal olarak Milli Mücadele'nin gerektirdiği yekvücut birlik anlayışının sonucuydu.

Rousseau'nun yapıtından esinti

Sakarya Muharebesi ertesi Atatürk, Jean-Jacques Rousseau'nun Toplumsal Sözleşme adlı eserini okumuştı ve bu kitaptaki egemenlik anlayışını harfiyen 1 Aralık 1921 günlü Meclis'teki konuşmasına almıştı. Egemenlik, yani “hâkimiyet-i milliyye” “kabil-i tefrik ve kabil-i tevdi” olamazdı. Yani “tek”ti ve “devredilemez”di.

Jean-Jacques Rousseau'nun bu eseri 1913'te Türkçeye çevrilmişti. Çankaya Kitaplığı'ndaki nüshadan da anlaşıldığı gibi Atatürk bu çeviriyi Türkiye'nin ölüm kalım savaşı verdiği bir ortamda hatmetmişti. Kitaplıktaki nüshanın şerhlerinden bu anlaşılıyordu. “Egemenlik gücü basit ve tektir. Bu gücü bölmek, yok etmektir” satırının yanına “mühimdir” notunu koymuş, “Egemenlik belli bir nedenle bırakılamayacağı gibi yine aynı nedene dayanarak vekil olarak yürütülemez. Egemenlik kamunun iradesinde içkindir. İrade ise temsil edilemez. İrade ya kendisinin aynıdır ya da başkadır. İkisinin ortası olamaz” satırlarının yanına ise “kıymetli” notunu düşmüştü. “Egemenlik gücü bırakılıp vazgeçilemediği gibi değiştirilemez de. Egemenlik gücünü sınırlamak bunu yok etmek demektir” altını çizdiği bir başka satırdı. İşte bu satırlar Cumhuriyet'in kurucu felsefesinin de ana eksenini oluşturdu. Tek bir irade “güçler birliği”ni gerektiriyordu.

Üç tür hükûmet

Türkiye'de 19. yüzyıldan beri Montesquieu'nün ve Rousseau'nun

fikirleri biliniyordu. Atatürk, Cumhuriyet'in kuruluş evresinde her iki düşünür hakkında yeterince bilgiye sahipti. Parlamenter rejim anlayışının Montesquieu'nün görüşlerinde içkin olduğunu biliyordu. Nitekim 1923 Şubatı'nda İzmir'e gittiğinde Türkiye İktisat Kongresi'ne tahsis edilen İkinci Kordon'daki dairede halkla yaptığı sohbet sırasında sorular almış ve uzun bir konuşma yapmıştı. Bu konuşması sırasında halka siyaset bilimi dersi vermiş, üç tür "hükûmet" sıralayarak bunların "mutlakiyet hükûmeti", "meşrutiyet hükûmeti" ve "cumhuriyet hükûmeti" olduklarını kaydetmişti. Mutlakiyette bir adamın bütün bir millete hükmettiğini, müstebit bir kişi olduğunu, milleti kendi emrine kayıtsız şartsız tabi bir köle sürüsü olarak

gördüğünü belirterek Montesquieu'nün kralın dilediğince hareketini sınırlamak için "kuvvetler ayrımı"nı icat ettiğini söylemişti. "Halbuki bizim hükümetimiz kuvvetler birliği esasına göre kurulmuş bir hükümettir" diyerek Montesquieu'nün Batı'da kralların gücünü sınırlamaya

yönelik kurgusunun Türkiye için geçerli olamayacağını vurgulayacaktı. Atatürk'ün temel kaygısı "milli egemenlik"ti. O nedenle daha Milli Mücadele'nin başından itibaren Rousseau'nun "halkın hâkimiyeti" anlayışından yana tavır

Atatürk 1923 Şubatı'nda İzmir'e gittiğinde Türkiye İktisat Kongresi'ne tahsis edilen İkinci Kordon'daki dairede halkla yaptığı sohbet sırasında sorular almış ve uzun bir konuşma yapmıştı. Bu konuşması sırasında halka siyaset bilimi dersi vermiş, üç tür "hükûmet" sıralayarak bunların "mutlakiyet hükûmeti", "meşrutiyet hükûmeti" ve "cumhuriyet hükûmeti" olduklarını kaydetmişti.

Atatürk, Türkiye Büyük Millet Meclisi binasından çıkarken...

Birinci Dünya Savaşı 19. yüzyılın liberal değerlerini de çökertmişti. Her şeyden önce çoğulcu demokrasiye güven yitip gitmişti. Liberal demokrasi anlayışı ricat halindeydi. Savaşta yıkıntıya uğrayan ülke insanı kendi meclisini sorumlu tutuyordu. Bu nedenle birçok ülkede rejim değişiklikleri olmuş, fatura meclislere çıkarılmıştı. Savaş sonrası 1918-1920 arası iki, 1920-1930 arası altı, 10 1930-1940 arası dokuz ve İkinci Dünya Savaşı yıllarında beş ülkede meclisler kapanmıştı.

koydu. "Hâkimiyet-i Milliye"ye odaklandı. Güçler birliğini savundu. Montesquieu'nün güçler ayrımını başka bir bahara bıraktı.

"Hâkimiyet" in millete ait olması

Öte yandan gündemde seçim sistemi vardı. Türkiye'de 1946 seçimlerine kadar iki dereceli seçim uygulandı. Atatürk'ün iki dereceli seçimi benimsemesinde de egemenlik anlayışı yatıyordu. Halk cahildi; okuma yazma

bilmiyordu. Köyünden bir kilometre ötesini görmemişti. Taassup içerisinde kıvranıyordu. Vatandaş kimliği kazanılmaksızın kişiyi tek dereceli seçim sandığına götürmenin anlamı yoktu. "Hâkimiyet" in bilâ kayd ü şart millete aidiyet"inden söz ederken Atatürk "hâkimiyet" denilen gücün hiçbir kayıt, bölünmüşlük ve sınır kabul edilmeyecek şekilde millete ait olduğunu söylüyordu. "Hâkimiyet" anlayışını bu denli mutlak, bu derece üstün ve geniş anlamda

kabul ediyor; "hâkimiyet" in, milli iradenin, "hukuk-ı esasiyye" denilen şeylerin tümünün milletin kendi seçmiş olduğu kurumlara ait olduğu fikrini dimağlara yerleştirmeyi amaçlıyordu. Böylece 23 Nisan 1920 tarihinde toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletin irade ve hâkimiyetini tecelli ve temsil ettiren, bunun üzerinde başka bir gücün olamayacağı yegane merci oluyordu. TBMM "bilcümle hukuk-ı esasiyi yalnız ve ancak kendisi" ifa edecekti. Yasama, yürütme, yargı tek elde toplanıyordu. Hukuk, yetkileri ve görevleri taksim ve tahdit edilemeyecekti. Bu görevlerin ifası sırasında hiçbir hat ve hudut kabul etmeyen bir heyet olarak doğuyordu.

Demokrasiye duyulan inanç

Birinci Dünya Savaşı, 19. yüzyılın liberal değerlerini de çökertmişti. Her şeyden önce çoğulcu demokrasiye güven yitip gitmişti. Liberal demokrasi anlayışı ricat halindeydi. Savaşta yıkıntıya uğrayan ülke insanı kendi meclisini sorumlu tutuyordu. Bu nedenle birçok ülkede rejim değişiklikleri olmuş, fatura meclislere çıkarılmıştı. Savaş sonrası

1918-1920 arası iki, 1920-1930 arası altı, 1930-1940 arası dokuz ve İkinci Dünya Savaşı yıllarında beş ülkede meclisler kapanmıştı. Faşizm, nasyonal sosyalizm, bolşevizm kol geziyordu. Türkiye ise işgal altında bir ülkede, 23 Nisan 1920'de açtığı Büyük Millet Meclisi ile demokrasiye inancını ortaya koyuyordu. Ancak Meclis'te nasıl bir temsil yöntemi benimsenecekti! Bu son kertede rejimin niteliğini de ortaya koyacaktı. Osmanlı Mebusan Meclisleri'ne güvenin sarsıldığı bir ortamda korporatif bir çözüm önerisi başlangıçta epey taraftar buldu. Bunu özellikle İttihatçı gelenekten gelenler istiyordu. Meclis'te meslek temsilcileri bulunacak, böylece o tarihlerde epey revaç bulan mesleki dayanışma Meclis'e taşınmış olacaktı. Atatürk 13 Eylül 1920'de Meclis'e verdiği takdirde "rey-i âm"dan, genel seçimden yana olduğunu söylüyordu. Nitekim bu konuda

milletvekillerini ikna etti ve bundan böyle halkın genel anlamda seçimlere katılımını sağladı. Ancak bir geçiş evresi gerekiyordu. Bir süre iki dereceli seçim yöntemine başvuruldu. Ülkede okuryazarlık son derece düşüktü. Köy

Osmanlı'nın küllerinden doğacak olan Türkiye Cumhuriyeti, eşitlikçi bir açılımla anayasal vatandaşlık ilkesini benimseyecek yaptığı reformlarla demokrasiye yönelik siyasal yapılanmanın yürüncesini oluşturacaktı.

yaşamı nüfusun büyük bir kesiminin ülke sorunlarından uzak kalmalarına neden olmuştu. Ayrıca şeyh, şih, ağa, seyyit, mürit etkisiyle oy kullanacak yerel güçler Ankara'yı yolundan saptırabilirdi. Tek Parti dönemi boyunca iki dereceli seçim yapıldı.

Ayırım gözetmeyen, eşitlikçi yaklaşım
Atatürk'e göre "kuvvetler birliği" o günkü deyişle "tevhid-i kuvâ" ilkesi ülke açısından hayati bir anlam taşımaktaydı. TBMM Türk milletinin iradesini temsil eden yegane uzuv olarak doğarken, "hâkimiyet" hakkını hukuken nefsinde taşımali ve millet iradesinin ve hâkimiyetin yegane temsilcisi olmalıydı. Meclis'in yasama ve yürütme yetkileriyle donatılmış bir heyet olarak iş görmesi Atatürk açısından milli devletin kurulması ve saltanatın lağvı için ön şartlardı.

Atatürk'ün önderliğinde ulusal kurtuluş hareketinin siyasal organı Türkiye Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920'de kurulmuş, Cumhuriyet Türkiye'sinin hukuki temelleri bu tarihte atılmıştı. Cumhuriyet'le birlikte monarşik ve teokratik bir devlet yapısı tarihe karışıyor, tam bağımsızlığı ilke edinen ulusal egemenlik benimseniyordu. Cumhuriyet rejimi üniter bir devlet anlayışına odaklanacaktı. Osmanlı'nın küllerinden doğacak olan Türkiye Cumhuriyeti ayırım gözetmeksizin eşitlikçi bir açılımla anayasal vatandaşlık ilkesini benimseyecek, yaptığı reformlarla demokrasiye yönelik siyasal yapılanmanın yürüncesini oluşturacaktı. Tüm bu gelişmeler yeni bir ulusun inşa süreciydi. 1923 yılında Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte bundan böyle egemenlik kayıtsız şartsız ulusundu. Bunu Atatürk her fırsatta Meclis kürsüsünden dile getirmişti. Saltanat sona ermiş, halkın temsilcilerinden oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisi ulus adına egemenliğe sahip çıkmıştı. Kurucu felsefenin omurgasını ulusal egemenlik oluşturuyordu.

"NE ATEŞLERDEN GEÇTİK, BUNU DA ATLATIRIZ"

◆ ◆ ◆

Onu kimi zaman hafif bıçkın bir aile babası Ali Kaptan olarak izledik, kimi zaman kabare işletmeciliği yaparken gördük, kimi zaman da biraz mahcup, biraz dobra bir "matmazel" olarak seyrettik. Koronavirüsün herkesi eve hapsettiği bu günlerde hem tiyatronun bütün çilesini çekmiş, hem de gerek oyunculuğu, gerek yönetmenliği, gerekse işletmeciliğiyle hep alkışlanmış Ali Poyrazoğlu'yla keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye de çağın en büyük salgınlarından biriyle mücadele ediyor. Çalışma hayatı birçok insan için evden online platforma doğru dönerken, 65 yaş üstündekiler, 20 yaş altındakiler ve dışarıya çıkmak zorunda olmayanlar günlerini sokağa çıkmadan evde geçiriyor. Hiç kuşkusuz kültür-sanat hayatı da bundan fazlasıyla etkileniyor. Böylesi "buhran" dönemlerinde sanatın iyileştirici ve mutlu eden yanı daha da önemli hale gelirken sanatseverler şimdilik sadece online etkinlikler ile yetinmek zorunda kalıyor. Peki, sanat salgından nasıl etkilecek? Etkinlikler bundan sonra nereye evrilecek? Şirketlere insan kaynakları konusunda danışmanlık yapan, yetenek ekonomisi dersleri de veren sanatçı Ali Poyrazoğlu ile pandemi ve sanatı konuştuk.

Koronavirüs salgınıyla birlikte dünyada sizce neler değişecek?

Zaten dünyada her şey değişecek, değişmesi gerekiyor ve değişmeyen ölüyor. Değişim bir süreklilik ve tek gerçek. Uzun süreden beri bir değişimin sancıları vardı, koronavirüs sadece kıvılcımı çakan ateş oldu. Bunun bir şimşek olduğunu düşünüyorum, arkadan fırtına gelecek. Bugün duyduğum üzücü

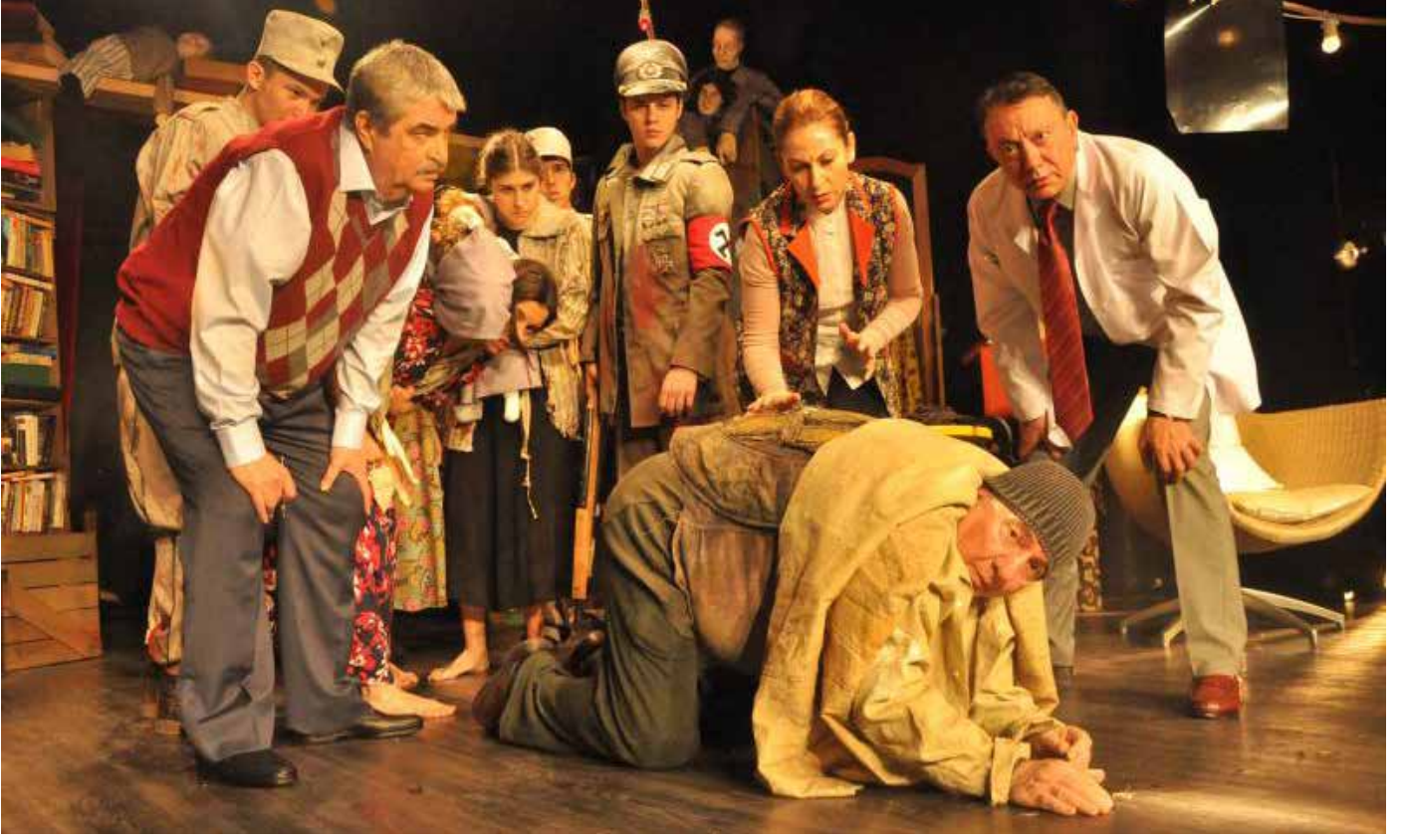
"Herkes kendisiyle olan ilişkisini, dünyadan nasıl geçtiğini, nasıl geçmesi gerektiğini ve işiyle olan ilişkisini düşünmek ve yeniden yaratmak zorunda. Virüs bizi bunlara zorlayacak."

bir haber, İngiltere'de küçük çocuklar ölmeye başladı. Koronadan değil, ateşli başka bir hastalıktan. Bunlar tüm o fırtınanın habercisi bence. Artık yaşama biçimlerinin de, üretme biçimlerinin de ve hatta tüketme biçimlerinin de değişmesi gerekiyor. İnsanlar, devletler, kurumlar, şirketler hepsi bir Rönesans devrinin peşindeydi. Korona bu değişimi hızlandırdı. Şimdi o değişimi yakalayanlar hayatta kalacak, yakalayamayanlar silinip gidecek. Bilim, her türlü virüse karşı araştırmayı, mücadeleyi sürdürecektir. Ama bu virüs tıbbi yanın dışında, psikolojik bir virüs olarak da hayatımıza yerleşip ilişkilerimizi, aşkları, evlilikleri etkileyecek. Bunun olumlu yönde olması için de her ikili veya her ailenin nasıl bir tepkiyle buna karşı koyacağını keşfetmesi lazım. Bu, bir evin içine hapsolmaya, yaşam biçiminin ağır bir şekilde virüsün saldırısına uğramasına, evlerde iki kişilik yalnızlıklar, iki kişilik dokunulmazlıklar oluşmasına neden oldu. Şimdi insanlar yeni köprüler keşfederek, insandan insana ulaşmanın yolunu yeniden gözden geçirecek. Önce karşımıza "Ben kendime nasıl ulaşacağım?" sorusu çıkacak. Herkes kendisiyle olan ilişkisini, dünyadan nasıl geçtiğini, nasıl geçmesi gerektiğini ve işiyle olan ilişkisini düşünmek ve yeniden yaratmak zorunda. Virüs bizi bunlara zorlayacak.

Bu bir anlamda daha dijital bir hayatımıza olacağı anlamına mı geliyor?

Dijital hayata girmiştik zaten. Ama ister istemez daha fazla yer alacak hayatımızda. İnsanlar bilgisayardan eğitime şaşıyorlar. Ama bundan en az 15 yıl önce hayatımıza uzaktan eğitim girmişti. Amerika'da birçok üniversite bunu pazarlıyordu ve çok talep vardı. Tabii ki dijitalleşme yaşamımızda büyük bir yer işgal edecek. Ona göre de herkes kendini yeniden formatlayacak. Ama dijitalleşmenin hayatı kolaylaştırmadığını da bu dönemde gördük. Benim iş

Kaplumbağa

"Artık kimse makineli tüfekle dolaşmıyor. Yeni totaliter rejimlerin hedefi insan beyni. Algıyı ele geçirmeye çalışıyorlar ama bireyin buna karşı da direneceğini düşünüyorum."

yaptığım şirketlerde çalışanlar, çalışma saatlerinden çok şikayetçi. Eskiden belirli mesai saatleri arasında çalışılırdı, şimdi evden 24 saat çalışılıyor. Bunun bir dengesinin bulunması gerekiyor. Artık pek çok kişi, bilgisayar ekranına bakmaktan operasyonel faaliyetleri gerçekleştirememekten yakınıyor. Dijitalleşmenin dozunun ayarlanması gerekir, yoksa iş bağımlılığa kadar gider.

Büyük resimdeki değişim ne yönde olacak? Sosyal devlete ya da tersine, totaliter yönetimlere bir kayma yaşanır mı sizce?

Devletler işlerine geldiğince totaliter yönetime her zaman yatkınlık gösterir. Bundan korunmak, daha sosyal, insanı daha fazla öne çıkaran yönetim biçimlerinin ardına takılmamız gerekir. Bana göre her türlü faşizm, buna sosyal faşizm de dahil, İkinci Dünya Savaşı'nda kaldı. Çünkü bunu deneyenler,

süreç içerisinde insanların baskıya direneceğini bildiği için, daha yumuşak bir baskıya geçti. Teknolojinin gösterdiği yolda ilerleyerek başka sistemler buldular. Artık kimse makineli tüfekle dolaşmıyor. Yeni totaliter rejimlerin hedefi insan beyni. Algıyı ele geçirmeye çalışıyorlar ama bireyin buna karşı da direneceğini düşünüyorum.

Sanatta değişim ne yönde olacak peki? Sanki şu dönemde sanatın iyileştirici, ufuk açıcı gücüne daha çok ihtiyacımız var...

Sanatı yaşamın kendisinden, olan bitenden soyutlayarak, ayrı bir kenara koyup okumaya çalışmamalıyız. Sanat, yaşamın verdiği ipuçlarının doğrultusunda ilerler. Yazma, çizme, sinema, tiyatro istesek de istemesek de çağımızın sanatı olan televizyon, hepsi yaşamdan aldıkları geri bildirimlerle kendilerine yol

haritası çizerek ilerliyor. Sanatın ham maddesi sonuçta insan olduğu için, insanların başkalarının öykülerini dinleyerek, okuyarak, seyrederek kendi yaşamlarına yolculuk yapmaları, manen zenginleşmeye çalışmaları sona ermeyecek. Bunlar daha da zengin bir biçimde devam edecek. Artık insanlar sanattan kaçamaz. "Bana ne, ben tiyatro seyretmem, sinemaya gitmem, kitap okumam, boş versene ağabey" diyemez. Çünkü artık birey, sanatın kendi hayatında yer tutması gerektiği gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalacak. Böyle zamanlarda her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var sanatçıların bakışına, dokunuşuna, teselli edici, yol gösterici gücüne. Ve ortaya çıkabilecek olan sosyal çalkantıları önceden haber verip, engelleme çabasına her zamankinden daha çok ihtiyacımız olabilir. Çünkü bütün bu çöküntünün içinden -ekonomide ister istemez bir resesyon olacak- ancak sanatla çıkabilecek insanlar. Sanatın iyileştirici gücüne her zamankinden daha çok ihtiyacımız olacak.

"Birey, sanatın hayatında yer tutması gerektiği gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalacak. Böyle zamanlarda her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var sanatçıların bakışına, dokunuşuna, teselli edici, yol gösterici gücüne..."

Tüm dünyada salgına bağlı ciddi bir depresyon ve korku söz konusu. Farklı dönemlerde de olsa, pek çok ülke benzer durumları yaşadı aslında. Örneğin Amerika'da Büyük Buhran dönemi, Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı öncesi ve sonrası, Türkiye'de Kurtuluş Savaşı öncesi ve sonrası, hatta 12 Eylül öncesi ve sonrası gibi. Sanat tüm bu dönemlerde nasıl etkilendi? Geleceğe dair sorgulamaların arttığı zor dönemlerde başyapıtlar ortaya çıktı mı?

Bunları hatırlatmaya lüzum yok ama şöyle bir şey söyleyebiliriz; dünyadaki bütün devrim hareketleri bütün değişim, başkaldırı, genellikle burjuvalar, yani kent soylu sınıf tarafından yönetildi. Şimdi ne yazık ki bütün dünyada yönetenler kent

soylu değil. Felsefeye, aydınlanmaya inanan, toplumsal sözleşmelere saygıyla yaklaşan, Fransız Devrimi'nden başlayarak bugüne kadar bütün çalkantılardan öğrenen, değişimi ve sanatın daha geniş kitleler için olmasını organize eden burjuva sınıfı artık silindi tarih sahnesinden. İşçi sınıfı, yavaş yavaş mutasyona uğradı, orta sınıf oldu. Taksit seferberliğiyle köleleştirildiler. Onun için bugün gerçek anlamda sanatsal bir burjuva devrimi hareketlerini yönetecek sınıf yok. Var olan sınıfları da herkes kendi ilgi alanına göre okumaya çalışacak. Bu soruya benim cevabım; demokratik yapıları çok dikkatli ve iyi okumak gerekir. Cevaplar hep orada saklı oluyor. Bu dönemlere ait aklıma gelen başyapıtları da hemen söyleyeyim. Sanayi Devrimi'nin yıkıcı etkileri

Küçük Prens Bana Dedi ki

KORONA GÜNLERİNDE ALİ POYRAZOĞLU NELER YAPIYOR?

Ben kendimi korumak için Bodrum'daki evime geldim. Kitap okuyarak günlerimi geçiriyorum. Geçen sene ölen, ünlü Amerikalı yazar Neil Simon'ın anılarını, The Play Goes On'u okuyorum. Bir Türk yazar keşfettim yeni; Alper Canıgüz. Onun Kan ve Gül adlı romanını okuyorum. Bunların yanında da bir Rus oyununu Fransızcadan okuyorum: La Morte de Tarelkin (Tarelkin'in Ölümü). Son olarak da anılarımı yazıyorum. Korona bitince Doğan Kitap'tan çıkacak. Adı, Aynayı Tuttum Yüzüme / Ali Göründü Gözüme / Nazar Eyledim Ben Özüme / Ali Göründü Gözüme. Bu bir ilahidir. Ondan yola çıkarak yazdım. Herkesin özüne nazar eyleyip gözlerine ne gördükleri konusunda düşünceleri için, kendi gözüme görünenleri anlatıyorum.

sürerken Emile Zola'nın Germinal'ini, İspanya İç Savaşı'ndan hemen sonra Picasso'nun Guernica'sını, Hemingway'in Silahlara Veda'sını, Büyük Buhran'dan sonra Steinbeck'in Gazap Üzümleri'ni sayabiliriz.

Pandemi döneminde konserler yapılamıyor, tiyatrolar ve sinemalar kapalı... Sizce sektör bundan nasıl etkilenecek? Sonrasında kültür sanat hayatımızı neler bekliyor? Salonlar açılrsa bile sosyal mesafe kaygısı sürerse buna uygun seyircili bir düzen geliştirilebilir mi?

Bunların hepsini açacağız. Biz çok daha kötü dönemlerde, oyun oynamaya devam ettik. Ben ateşin içinden geçip bu noktaya geldim ve 40 yıldır bir özel tiyatroyu yönetiyorum. Çok zor bir meslek dalı. İki tane holding yönetirim tiyatroya harcadığım enerjiyle. Ben iş hayatında demokratikleşme olsun, farklı bakılsın, farklı düşünölsün, her şey yeniden tanımlansın diye bundan 15 sene önce şirketlere konferanslar vermeye başladım. Bugüne kadar 600 bin kişiye eğitim verdim. Hep daha iyi anlayabilelim, işi ve iş yapma biçimimizi ona göre organize edelim diye.

"Tiyatroda seyirci de sanat eserinin bir parçasıdır. Hatta seyirci bizim meslektaşımızdır, biz tiyatroyu onlarla beraber yapıyoruz."

Turizmde pandemi yönetimi yapılan otellerin açılması gibi bir uygulamadan bahsediliyor. Aynı yöntem yani sosyal mesafenin uygulanabildiği yeni bir sistem, sinema, tiyatro, konser salonları için de uygulanabilir mi sizce?

Yapılabilir, uygulanabilir, yeni bakışlar duruşlar olabilir. Bunların hepsi sektördeki insanların parça parça deneyerek alacakları geri bildirimlere bağlı. Ama bu sadece salonların sorunu değil ki; uçaklar ne yapacak, otobüsler, talebe yurtları, futbol ne olacak? Velhasıl bakış açımızı, geniş kitlelerin tatile gitme biçimlerini yönlendirme çabamızı değiştirmek zorundayız. İnsanlar artık tatilden manen zenginleşmiş, yaşamında

fark yarabilecek bir duruş, bir bakış geliştirecek üç tane soruyla dönebilmek istiyor. Tatil onun için bu şartlarda cazip hale gelebiliyor. Yoksa güneşle, kumla artık kimse kimseyi kandıramaz. Çünkü hele de bu yaşananlardan sonra insanlar farklı şeyler isteyecek. Gemilerin önünde kılıç kalkan ekipleriyle turistleri karşılayarak yaptığımız törenlerden, turizmi içten içe çürüten her şey dâhil sisteminden vazgeçmeliyiz. Buna hazır mıyız? Hiç bilmiyorum.

Dijital platformda pek çok oyun ücretsiz olarak online yayınlanıyor. Tiyatroseverler hiç değilse bu şekilde özlemini gideriyor. Sizce bu, yeni bir dönemin habercisi olabilir mi, öngörünüz nedir? Tiyatro gibi seyirci ile etkileşimin çok önemli ve değerli olduğu bir sanat fiziki seyirci olmadan sürdürülebilir mi?

Online işler canlı tiyatronun yerini tutmaz. Dünyada yıllardır online tiyatro yapılıyor. Fransa 25 senedir, İngiltere 10 senedir yapıyor. Fransa'da "Bu Akşam Tiyatroda" diye çok tutmuş bir televizyon programı var. En çok seyredilen oyunlar kanallarda yayınlanıyor. Ama tiyatrodaki seyirci de sanat eserinin bir parçasıdır. Hatta seyirci bizim meslektaşımızdır, biz tiyatroyu onlarla beraber yapıyoruz. O nedenle tiyatroyu etkilemez bu. Sadece şu anda olağanüstü bir durum yaşadığımız için bu tip uygulamalar yapılıyor. Tiyatro seyircisiz olmaz.

Son olarak evlerindeki okurlarımız için bir kitap önerebilir misiniz?

Kütüphanelere doğru gidip, eskiden okudukları, onları en çok etkilemiş kitaplardan birkaç tane çeksinler; altlarını çizmişlerse hele daha da iyi, bugün okusunlar. Bir klasiği, Dostoyevski'yi, Tolstoy'u, Yaşar Kemal, Orhan Kemal ve Kemal Tahir'i bugünün gözüyle okuduklarında hangi iz kalıyor, nereleri etkiliyor, nereleri dokunmuyor bile, onlara bir baksınlar. Yeniden okumak ve gözden geçirmek çok eğlenceli olabilir.

KORONA KAHRAMANLARINA DESTEK

Çocuklarına Gelecek

Tüm dünyanın ve ülkemizin mücadele ettiği Koronavirüs salgınında, bizim için sevdiklerini arkada bırakarak bu mücadelenin ön saflarında yer alan ve maalesef virüs sebebiyle hayatlarını kaybeden tüm sağlık çalışanı kahramanlarımızın çocukları için Türk Eğitim Vakfı tarafından Korona Kahramanlarına Vefa Burs Fonu oluşturuldu. Fon ile bu öğrencilere eğitim hayatları boyunca burs desteği sağlanacak.

Bizim de KoçAilemliler olarak bağışlarımız vefa borcu...

Kredi Kartı ya da Banka Kartı ile bağış için tıkla

Havale ya da EFT yöntemiyle bağış için:

Hesap Adı: Türk Eğitim Vakfı

Banka: Yapı Kredi Bankası

IBAN: TR38 0006 7010 0000 0090 6489 21

Açıklama: 'Koç Topluluğu Korona Fonu' olarak belirtilmelidir.

Bilgi için: Deha Alibey / dalibey@tev.org.tr

bagisprojeleri@tev.org.tr

TÜRK EĞİTİM VAKFI
1967

Tüm detaylar burada

Koç
Ailem